

Zlepšení plavebních podmínek na Labi v úseku Ústí nad Labem – státní hranice ČR/SRN

Číslo projektu: S/ŘVC/145/P/SOD/2023

Název dokumentu: B. Oznámení záměru, d) posouzení vlivu
navrhovaného ZÁMĚRU na krajinný ráz dle ustanovení § 12 zákona
č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Objednatel: **Česká republika – Ředitelství vodních cest ČR**

Zhotovitel: **Konsorcium PORTOS AZ GEO ECOLOGICAL
CONSULTING – EIA Děčín**

Vypracoval: Ekopontis, s.r.o.

Datum: září 2026

Obsah

1. Úvod	3
1.1. Cíl posouzení	3
1.2. Legislativní rámec	4
1.3. Odborný a metodický rámec	5
1.3.1. Znaký krajinného rázu	5
1.3.2. Metodika	8
2. Vymezení hodnoceného území	9
2.1. Specifika řešeného území	9
2.2. Popis záměru s ohledem na možné vlivy na krajinný ráz a specifické otázky vlivu záměru v dané lokalitě	9
2.3. Vymezení oblasti krajinného rázu (ObKR)	12
2.4. Vymezení potenciálně dotčeného krajinného prostoru (PDoKP)	16
3. Hodnocení (identifikace znaků krajinného rázu)	22
3.1. Přírodní charakteristika krajinného rázu a její znaky	23
3.1.1. Obecná přírodní charakteristika území	23
3.1.2. Indikátory přítomnosti hodnot krajinného rázu	29
3.1.3. Identifikované znaky přírodní charakteristiky krajinného rázu	40
3.2. Kulturní a historická charakteristika území	41
3.2.1. Obecná kulturní a historická charakteristika území	41
3.2.2. Indikátory přítomnosti kulturních a historických hodnot krajinného rázu	65
3.2.3. Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky hodnot krajinného rázu	69
3.3. Vizuální charakteristika – estetická atraktivnost, estetické hodnoty, harmonické měřítko a vztahy, prostorová skladba a konfigurace prvků	69
3.3.1. Pojmy analýzy krajinné scény	70
3.3.2. Vizuální charakteristika	71
3.3.3. Indikátory přítomných znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická kritéria); indikátory přítomných rysů charakteru a identity (souhrnná kritéria)	80
3.3.4. Identifikované znaky vizuální charakteristiky krajinného rázu	83
4. Posouzení míry vlivu záměru na identifikované znaky a hodnoty	85

4.1.	Vliv záměru na zákonná kritéria krajinného rázu	85
4.1.1.	Vliv na rysy a hodnoty přírodní charakteristiky, vliv na ZCHÚ, vliv na VKP	85
4.1.2.	Vliv na rysy a hodnoty kulturní a historické charakteristiky, vliv na kulturní dominanty.....	88
4.1.3.	Vliv na estetické hodnoty krajiny, na harmonické měřítko krajiny a vztahy v krajině	91
5.	Závěr	99
6.	Literatura a zdroje	101

1. Úvod

Předkládaná zpráva obsahuje posouzení vlivů záměru **Zlepšení plavebních podmínek na Labi v úseku Ústí nad Labem – státní hranice ČR/SRN** (dále také „záměr“) na krajinný ráz dle ustanovení § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 114/1992 Sb.“ či jen „zákon“).

Zpracování úzce navazuje na dříve zpracované odborné výstupy (Vorel a kol., 08/2002; Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel, 02/2006; Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel, 05/2010; Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel, 03/2015), které přejímá (zejména v kapitolách popisujících charakteristiky území) a částečně aktualizuje dle současného stavu procesu přípravy záměru.

- Vorel a kol. (08/2002): Zlepšení plavebních podmínek řeky Labe v úseku od Střekova po státní hranici ČR/SRN – vyhodnocení vlivu navrhované stavby na krajinný ráz ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny;
- Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel (02/2006): Plavební stupeň Děčín, zlepšení plavebních podmínek na řece Labi – posouzení stavby z hlediska ochrany krajinného rázu dle ustanovení § 12 zákona č. 114/1992 Sb.;
- Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel (05/2010): Plavební stupeň Děčín, zlepšení plavebních podmínek řeky Labe – posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz dle ustanovení § 12 zák. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny;
- Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel (03/2015): Plavební stupeň Děčín, zlepšení plavebních podmínek řeky Labe – posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz dle ustanovení § 12 zák. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

1.1. Cíl posouzení

Cílem studie je posoudit, jakou měrou se záměr bude dotýkat znaků a hodnot krajinného rázu (přírodní, kulturní a historické charakteristiky) a zákonem stanovených kritérií uvedených v § 12 zákona (přírodních a estetických hodnot, významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů v krajině). Studie slouží jako odborný podklad pro vyhodnocení záměru dle § 12 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. ve fázi postupů dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) – konkrétně oznámení dle § 6 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí – přičemž je počítáno, že s postupujícími fázemi přípravy záměru bude postupně aktualizována dle vývoje poznatků, resp. zejména upřesňování informací ohledně detailů návrhu technického řešení záměru.

Vedle identifikace znaků krajinného rázu, klasifikace jejich významnosti a hodnocení předpokládané míry vlivů záměru na tyto znaky, je hlavním cílem tohoto posouzení zjištění, zda navrhovaný záměr respektuje zákonem daná kritéria krajinného rázu, tj. zda nesnižuje estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu a zda bere ohled na zachování významných

krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka krajiny a harmonických vztahů v krajině.

1.2. Legislativní rámec

Ochrana KR je zakotvena v § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění:

§ 12

Ochrana krajinného rázu a přírodní park

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítka a vztahy v krajině.

(2) K umísťování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

(4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody^{9a}). Krajinný ráz se dále neposuzuje v případech umísťování a povolování staveb anténních stožárů včetně antén rádiových zařízení nebo rádiových směrových spojů veřejné komunikační sítě a souvisejících elektronických komunikačních zařízení, pokud dosahují výšky maximálně 50 metrů a slouží k plnění podmínek podle § 22 odst. 2 písm. c) zákona o elektronických komunikacích.

Každá krajina má svůj ráz ve smyslu § 12 zákona. Každou krajinu je možno popsat pomocí přírodní, kulturní a historické charakteristiky. KR je však v různých oblastech a lokalitách (místech KR) různě výrazný, různě čitelný. V určitých situacích jsou znaky jednotlivých charakteristik KR dobře zřetelné a spoluvytvářejí jedinečnost a nezaměnitelnost krajinné scény – vizuálně vnímaného obrazu krajiny. V jiných typech krajiny jsou znaky KR nezřetelné, ty výraznější nejsou příliš četné a celkově vzniká krajina, která zdánlivě není ničím specifická ani zajímavá.

Ochrana KR bere v úvahu skutečnost, zda jsou v krajině přítomny cenné znaky KR nebo ne. Pokud záměr zasahuje do méně významných a nepříliš cenných znaků a hodnot, může být brán jako únosný. Někdy nemůže zasahovat do cennějších znaků a hodnot, protože takové nejsou vůbec v krajině přítomny.

Z toho vyplývá, že v krajině s výraznými a jedinečnými znaky a hodnotami KR bude umisťování staveb a záměrů a využití území narážet na požadavky ochrany KR dle § 12 zákona mnohem více než v krajině, kde takové znaky a hodnoty nejsou. Stavba nebo záměr se bude muset v cenné krajině více přizpůsobovat zachování znaků a hodnot KR nebo ji v daném rozsahu, objemu a architektonickém řešení nebude možné realizovat vůbec. V ostatních typech krajiny budou omezení z hlediska ochrany KR slabší nebo, vzhledem k absenci zákonných znaků a hodnot, nebudou stanovena žádná omezení.

Zásahy území související se záměrem Zlepšení plavebních podmínek na Labi v úseku Ústí nad Labem – státní hranice ČR/SRN zjevně mohou přinést dílčí změny v rázu krajiny. Otázkou je významnost těchto změn a míra zásahů do jednotlivých pozitivních znaků a hodnot charakteru krajiny. Zásah do pozitivních hodnot krajinného rázu je obecně možno ovlivnit jednak vlastním návrhem jednotlivých prvků záměru (např. výrazností jednotlivých prvků záměru), jednak situováním v poloze, kde nejsou přítomny klíčové znaky a hodnoty krajinného rázu nebo v poloze, kde účinek záměru bude zmírněn vazbou na existující stavby a areály, spoluvytvářející specifický ráz urbanizované či jinak využitě krajiny. Změna rázu krajiny nastane i v souvislosti se vzedmutím či naopak záklesem hladiny řeky Labe a realizací dalších doprovodných záměrů. Je tedy zřejmé, že posouzení vlivu záměru na krajinný ráz je v tomto případě legitimním a důležitým podkladem pro rozhodnutí o míře vlivů záměru na životní prostředí.

1.3. Odborný a metodický rámec

1.3.1. Znaky krajinného rázu

Charakter krajiny je fenomén, který se vyznačuje dvěma důležitými vlastnostmi. Je to **proměnlivost** a **neopakovatelnost**. Neobyčejná rozmanitost přírodních a kulturních podmínek vytváří různorodé obrazy krajiny (pojmem „obraz“ vyjadřujeme vnější projev vnitřní struktury). Příkladem je např. krajina členitých pahorkatin, rybníčních pánví, údolí velkých řek nebo krajina s převažujícím pokryvem lesů, s intenzivním zemědělstvím v nížinách nebo s rozsáhlými plochami sadů, krajina více či méně urbanizovaných (dokonce urbánních či suburbánních) nebo industrializovaných (eventuálně postindustriálních) území. Důvody proměnlivosti charakteru krajiny tkví v přítomnosti a nepřítomnosti určitých znaků, v jejich vizuálním projevu, výraznosti a jedinečnosti, kombinaci a prostorových vztazích.

Jsou to tedy tzv. **znaky krajinného rázu**, které odlišují od sebe různé oblasti a místa v krajině a které zároveň mohou být různým segmentům krajiny společné. Tyto znaky jsou převážně vizuálně vnímatelné v krajinné scéně. Jsou to rysy georeliéfu, přítomnost určitých specifických vodních prvků, které určují charakter dílčích scénérií a projevují se i v celkových panoramatech krajiny. Je to také charakter porostů odpovídající přírodním podmínkám toho či onoho místa nebo oblasti. Stejný význam jako přírodní prvky mají pro vizuální scénu též prvky kulturní (civilizační). Jedná se o způsoby hospodářského využívání krajiny, o formy osídlení (včetně polohy sídel v krajině), o strukturu sídel a architektonický výraz jednotlivých staveb (forma,

hmota, půdorys, materiály, barvy, architektonické detaily). Kulturní prvky a jejich vazby spoluvytvářejí krajinnou scénu a podobně jako přírodní prvky dotvářejí prostorovou skladbu, výraznost a nezaměnitelnost scenérií. Navíc velmi výrazně spoluvytvářejí harmonii či disharmonii měřítka krajiny a také se výrazně projevují v harmonii či disharmonii vztahů v krajině.

Těmito vlastnostmi jsou spoluurčovány také další důležité vizuální aspekty krajinné scény – prostorové členění krajiny, morfologie jednotlivých prostorů a uspořádání (konfigurace) jednotlivých prvků. Tak vznikají důležité znaky krajinného rázu, jakými je uzavřenost či otevřenost scény, způsob vymezení prostoru, návaznost jednotlivých prostorů, uspořádání a tvar horizontů, uspořádání dominant apod.

Některé znaky krajinného rázu náleží jak mezi znaky přírodní charakteristiky, tak i mezi znaky kulturní a historické charakteristiky. Za znaky přírodní charakteristiky musíme brát přítomnost a vizuální projev (někdy se však přítomnost určitého přírodního prvku nemusí vizuálně projevit) přírodních prvků. Může se přitom jednat nikoliv o přirozeně vzniklé a vyvíjející se ekosystémy, nýbrž o uměle vzniklé a udržované prvky. V tomto smyslu je znakem přírodní charakteristiky alej cenných dubů, starobylá lovecká obora nebo skladba orné půdy a ovocných sadů. Tyto prvky budou současně znaky kulturní a historické charakteristiky – alej jako součást komponovaného areálu, obora a skladba zemědělské půdy a sadů jako významný doklad struktury feudálního hospodářského celku.

V krajinných scénách různých segmentů krajiny často nalézáme společné znaky. Hovoříme o krajinách podobného charakteru a máme na mysli především vizuální projev různých prvků, jevů a rysů krajiny – vizuální scénu. V přítomnosti společných základních znaků přírodní, kulturní nebo historické charakteristiky tkví podstata určitých typů krajinného rázu. Rozmanitost krajiny je však neobyčejná. K tomu přispívá neopakovatelnost situací, diverzita, výraznost a jedinečnost jednotlivých znaků krajinného rázu, prostorové uspořádání – konfigurace hmotných prvků krajinné scény a proměnlivost měřítka.

Ráz krajiny je výrazně ovlivněn charakterem přírodních složek a jejich vizuálním projevem v krajinné scéně. Přírodní hodnota krajinného rázu je tvořena hodnotou přírodovědnou a hodnotou vizuální (správněji senzuální). Zatímco přírodovědná hodnota je dána součtem měř vzácnosti (ojedinělosti), dochovanosti a ohroženosti daného přírodního či kulturně-přírodního prvku, složky nebo celého ekosystému, vizuální či senzuální hodnota prvku nebo složky spočívá v podílu na utváření celkového působení krajiny na smysly člověka a velikosti ovlivněného území (Culek, 2006). Podle Culka můžeme přírodní podmínky tvořící charakter krajiny rozdělit na pět složek, a to na složku topografickou (georeliéf), petrologicko-pedologickou, hydrologickou, atmosférickou a biotickou. Přírodovědná hodnota se nemusí výrazněji projevit v krajinné scéně a ovlivní krajinný ráz pouze omezeně. Přesto je ve smyslu § 12 zákona míra zásahu do přírodních (tedy i přírodovědných) hodnot jedním z kritérií ochrany krajinného rázu. Je to proto, že krajinný ráz je sice především kategorií vizuální, ale význam místa a cennost jednotlivých znaků se na výraznosti a zvláštnosti krajinného rázu podílí.

Často se při hodnocení krajinného rázu objevuje otázka, zdali lze hodnoty, které jsou chráněny podle jiných částí zákona č. 114/1992 Sb., než je § 12, považovat za přírodní hodnoty

ve smyslu tohoto paragrafu. Přírodní hodnoty krajiny, spočívající např. v přítomnosti cenných biotopů a přirozených ekosystémů, mohou být do určité míry viditelné a spoluvytvářejí krajinnou scénu a dílčí scenérie. Tyto přírodní hodnoty jsou již velmi často chráněny existující legislativou jako významné krajinné prvky, součástí územního systému ekologické stability (ÚSES), zvláště chráněná území, památné stromy a plochy soustavy Natura 2000. Přítomnost lokalit chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb. lze při identifikaci znaků krajinného rázu považovat za indikátory přítomnosti přírodních hodnot. Samotnou skutečnost, že se např. jedná o maloplošné zvláště chráněné území, nelze tedy považovat za hodnotu krajinného rázu. Tou je cennost vlastní lokality a její vizuální projev, které spolu tvoří znaky přírodní charakteristiky. Zásah stavby do zvláště chráněného území je však tzv. kritériem ochrany krajinného rázu dle § 12 zákona.

Krajina v sobě skrývá stopy kulturního a historického vývoje. Jsou to stopy hovořící o kulturním vývoji, o vývoji filozofie a umění, o hospodářském vývoji, o technických schopnostech a vyspělosti, o citovém vztahu ke krajině a k její kráse. Tyto stopy dokládají odlišnosti a specifické rysy vývoje krajiny v závislosti na přírodních podmínkách krajiny, na kulturních tradicích i na významných impulsech vývoje krajiny, jakými byly politické události nebo vliv významných osobností. Všechny tyto skutečnosti jsou významné pro ráz krajiny, neboť rázovitost a charakter krajiny, vyjádřené především působivostí vizuální scény, se skrývá též ve vlastnostech nehmotných, v kulturních a historických hodnotách a v symbolických významech.

Mnohé ze znaků kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu jsou takovými hodnotami, které jsou chráněny památkovou péčí. Skutečnost, že některý prvek krajiny je kulturní památkou, že určitý segment krajiny je krajinnou památkovou zónou nebo že sídlo je památkovou rezervací nebo zónou, představuje z hlediska krajinného rázu indikátor přítomnosti kulturních a historických hodnot (tkvících v cennosti a významu nebo ve vizuálním projevu), které mohou významně spoluvytvářet rázovitost krajiny. Nelze proto a priori považovat pozornost věnovanou určitým významným stopám kulturního a historického vývoje ze strany státní památkové péče a státní ochrany přírody za konfliktní překryv. K tomu většinou dojde nikoliv v případě ochrany krajinného rázu (tam jsou si zájmy ochrany přírody a památkové péče většinou blízké), ale pokud je ochranou přírody a krajiny chráněn např. určitý prvek historické krajinné úpravy (park, alej) jako významný krajinný prvek, památný strom, součást územního systému ekologické stability (ÚSES) nebo v rámci zvláště chráněného území.

Rysy krajiny jsou tvořeny skupinami znaků jednotlivých charakteristik a estetickou atraktivností (estetickými hodnotami):

A. Přírodní charakteristika

- reliéf terénu a síť vodotečí (vytváří základní členění krajiny, základní prostorový rámec, vymezení prostorů a základní rysy konfigurace, prostorových a měřítkových vztahů)
- aktuální stav vegetace (dotváří obraz krajiny a její prostorové členění, spoluvytváří přírodní nebo přírodě blízký výraz krajinné scény a obraz

hospodářského využití krajiny, svědčí o způsobech kultivace a proměn krajiny v současnosti i v historii)

B. Kulturní a historická charakteristika

- struktura osídlení a cestní síť (svědčí o vývoji postupného osidlování a hospodářského využití krajiny a spoluvytváří obraz kulturní krajiny)
- vesnická sídla a lidová architektura (vytváří nezaměnitelné znaky obrazu kulturní krajiny)
- kulturní dominanty (jsou často markantními body krajiny)
- dominantní rysy krajinné struktury

C. Estetická atraktivnost / estetické hodnoty krajinné scény

- vymezení prostorů, konfigurace prvků, význam dominant (základní aspekty uspořádání vizuální scény, vytvářející předpoklady pro vznik estetických hodnot)
- rozlišitelnost a nezaměnitelnost scenérií (významné aspekty jedinečnosti a svébytnosti charakteru krajiny)
- harmonie prostorových vztahů, harmonie měřítka (významné rysy krajinné scény, které spoluvytvářejí estetické hodnoty krajiny)
- přírodní charakter scenérií (významná estetická hodnota)

1.3.2. Metodika

Posouzení vychází z terénních průzkumů (území bylo navštíveno ve dnech 16. 8. 2025, 22. 11. 2025 a 23. 11. 2025 a byla pořízena podrobná fotodokumentace území) a z aktuální znalosti navrženého rozsahu záměru. Posouzení využívá postupu hodnocení dle metodického postupu Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz (VOREL, Ivan – BUKÁČEK, Roman – MATĚJKA, Petr – CULEK, Martin – SKLENIČKA, Petr, 2004; dále jen „Metodický postup“), který vychází ze znění § 12 zákona. Výklad jednotlivých pojmů koresponduje s metodikou hodnocení krajinného rázu používanou SCHKO ČR (BUKÁČEK, Roman – MATĚJKA, Petr) a s návrhem metodického doporučení, vypracovaného AOPK ČR (MÍČHAL, Igor [ed.] 1998). Přičemž jak již bylo uvedeno výše v úvodu (kapitola 1), posouzení úzce navazuje na dříve zpracované odborné výstupy zpracované pod vedením jednoho z autorů Metodického postupu (Vorel a kol., 08/2002; Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel, 02/2006; Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel, 05/2010; Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel, 03/2015), které přejímá (zejména v kapitolách popisujících charakteristiky území) a částečně aktualizuje dle současného stavu procesu přípravy záměru.

2. Vymezení hodnoceného území

2.1. Specifika řešeného území

Krajina labského údolí mezi Děčínem a státní hranicí ČR/SRN má výrazný a scénicky velmi působivý charakter. Krajinný ráz je zřetelný a vyniká znaky neopakovatelnosti. Velké převýšení vizuálních horizontů nad hladinou toku Labe a strmé svahy na obou březích vytvářejí hluboce zaříznutý a sevřený profil údolí. Vznikla zde krajina velkého měřítka a dramatického účinku. Tvar terénu podtrhuje sevřenost prostoru. V Děčínské vrchovině jsou svahy labského údolí zcela jasně ohraničeny skalnatými hranami a krátká příčná údolí většinou vydělují dominantní terénní tvary, které jsou bezprostřední součástí prostoru údolí. Vzdálenost hran údolí (vymezení horizontů) se pohybuje mezi 1 000 a 1 500 m při převýšení nad hladinou Labe cca 250–300 m. Sevřenost prostoru je uvolněna otevřením do příčného údolí Loubského potoka.

V jednotlivých úsecích údolí vzájemně vizuálně oddělených zákruty řeky je však charakter krajiny ovlivňován rozdílnými prvky. Do úzce sevřeného údolí s výraznými skalnatými hranami horizontů se z Děčína vysunují průmyslové plochy a zařízení říčního přístavu, ale za Horním a Prostředním Žlebem je již přítomnost osídlení sporadická. Na obou stísněných březích probíhají frekventované dopravní trasy (na levém břehu železniční trať a na pravém břehu silnice I/62 na Děčín – Hřensko).

V úzkém údolí nebyla nikdy možnost rozvinutí větších celků zástavby a nebyla zde ani možnost zemědělského hospodaření. Velké zemědělské obce s historickou zástavbou můžeme nalézt o cca 400 m výše v náhorních polohách Děčínské vrchoviny (Labská stráž, Arnoltice, Růžová atd.) Menší celky vesnické zástavby vznikly proto v krátkém úseku povlnnějšího svahu na levém břehu (Horní a Prostřední Žleb) a dále pak v drobných rozšířeních v místech ústí labských přítoků (Podskalí, Čertova Voda, Dolní Žleb). V obraze krajiny níže po proudu řeky vyniká harmonie zástavby a velkého měřítka hlubokého kaňonu Labe.

2.2. Popis záměru s ohledem na možné vlivy na krajinný ráz a specifické otázky vlivu záměru v dané lokalitě

Kraj:

Ústecký

Obec s rozšířenou působností:

Ústí nad Labem, Děčín

Obec – katastrální území:

Ústí nad Labem – Střekov [775258], Ústí nad Labem [774871], Krásné Březno [775266], Svádov [759830], Neštětice [703869], Mojžíř [698164]

Velké Březno – Velké Březno [778681], Valtířov nad Labem [776726]

Malé Březno – Malé Březno nad Labem [690481]

Povrly – Povrly [726818], Neštědvice [726800], Roztoky nad Labem [726826]

Těchlovice – Těchlovice nad Labem [765414], Přerov u Těchlovic [765406]

Dobkovice – Dobkovice [626937]

Malšovice – Malšovice [691348], Borek u Děčína [626929]

Děčín – Nebočady [607193], Boletice nad Labem [607169], Vilsnice [625078], Křešice u Děčína [607185], Chrochvice [625086], Podmokly [625141], Děčín-Staré Město [625035], Prostřední Žleb [625302], Loubí u Děčína [625311], Dolní Žleb [630471]

Hřensko – Hřensko [648957]

Záměrem investora je zlepšit plavební podmínky na Labi v úseku od Střekova až po státní hranici ČR/SRN. Plavební hloubky jsou v současnosti závislé na vodních stavech, tedy na podélném sklonu koryta.

Zlepšení plavebních podmínek má být realizováno zajištěním dostatečných hloubek pro celoroční plavbu (minimálně 345 dní v roce). Proto bude nezbytné zajistit prohrábkou na většině míst plavební dráhy od dolní rejdy Masarykova zdymadla ve Střekově (ř. km 767,50) až po tzv. hřenské tůň (ř. km 730,42), kde jsou již hloubky vyhovující. Na některých úsecích se plánuje regulační úprava soustředovací stavbou na nízkou vodu s prohrábkou dna řeky. Při použití této metody budou zřizovány podélné soustředovací stavby (výhony). Mimo to bude dle potřeby nákladní plavby používáno nadlepšování průtoku vlnováním pod vodním dílem Střekov, které uměle zvýší vodní stav a umožní jízdu nákladním plavidlům po i proti proudu. Dalšími opatřeními by bylo využití přípřeže vhodného plavidla (např. tažného remorkéru Beskydy se zadokolesovým pohonem) nebo odlehčování plavidel v kombinaci s přípřeží a nárazovým zlepšováním plavebních podmínek (vlnováním).

Záměr je navržen ve dvou variantách:

- **Varianta 1 – optimalizovaná**

Jedná se o variantu, která je výsledkem dlouhodobé interdisciplinární spolupráce odborníků zejména v oblasti ochrany přírody a krajiny, životního prostředí, veřejného zdraví, vodního hospodářství a dopravy a její detailnější popis je uveden v kapitole B.I.6. Zde je možné uvést, že se jedná o variantu hodnocenou v poslední dokumentaci EIA z roku 2016 (Plavební stupeň Děčín – varianta 1b s environmentálními opatřeními) s doplněním úseku nad vzdutím.

- **Varianta 2 – optimalizovaná maximální**

Tato varianta vychází z Varianty 1, resp. se jedná o modifikaci varianty hodnocené v poslední dokumentaci EIA z roku 2016 (Plavební stupeň Děčín – varianta 1b s environmentálními opatřeními).

Modifikace spočívají zejména v:

- přepracování technických a organizačních opatření pro zajištění bezpečné poproudé i protiproudé migrace ryb a mihulovců v souladu s doporučeními Zdeňka Vogla (Vogl 2025) a s tím souvisejícími změnami průtokových charakteristik vodního díla Plavební stupeň Děčín (zachován bude nulový zásobní prostor);
- úprava revitalizačních opatření na březích dotčeného úseku Labe s ohledem na jejich aktuální stav a jejich doplnění;
- revitalizační opatření v lokalitě Malé Březno;
- konkretizace technického návrhu regulačních opatření v souladu s doporučeními vzešlými z prací TAČR;
- konkretizace organizačních opatření pro zajištění dostatečné kapacity vodní dopravy v úseku VD Střekov – Plavební stupeň Děčín bez realizace příčné stavby v tomto úseku;
- úprava dopravních charakteristik záměru (intenzit dopravy jednotlivých ovlivněných módů) na základě aktualizovaného dopravního modelu.

Popis variant bude doplněn dle finálního znění v dokumentu hodnocení dle § 67 zákona č. 114/1992 Sb.

Při porovnání obou variant lze konstatovat mnohé shody, neboť parametry hlavní plavební komory, základní hladinové poměry, délka vzdutí, délka prohrábek a základní parametry MVE zůstávají v podstatném shodné. Největší věcné rozdíly jsou ve způsobu řešení migrační prostupnosti plavebního stupně a monitoringu migrace (levobřežní technický rybí přechod, pravobřežní migrační pásmo, detaily MVE) a v etapizaci výstavby, resp. v případě varianty 2 jsou nad rámec varianty 1 navržena revitalizační opatření rovněž v nové lokalitě Malého Března (vytvoření bočního ramene Labe, periodický ostrov, nové vodní a mokřadní biotopy, podpora předmětů ochrany EVL Porta Bohemica a opatření pro bobra, modrásky a další chráněné druhy) a zahrnuta rovněž opatření ke krajinářskému začlenění v prostoru plavebního stupně (ozeleněné fasády, popínavé rostliny na ocelových sítích, zelené střechy MVE a větší důraz na vizuální integraci do krajiny).

Opatření nad vzdutím (až k území dolní rejdy Masarykova zdymadla ve Střekově) v případě obou variant spočívají ve výstavbě výhonů střídavě rozmístěných podél obou břehů a doplněných prohrábkou koryta řeky. Je vytvářen prostor pro biotop obnažované pláže (stanoviště štěrkových náplavů). V případě varianty 2 jsou doplněna rovněž výše zmíněná revitalizační opatření v nové lokalitě Malého Března. Z hlediska celkového průběhu hladiny nedojde k zásadní změně. Z uvedeného je zcela zřejmé, že se v kontextu řešeného prostoru jedná pouze o dílčí zásahy v úseku regulovaného toku Labe mimo nejcennější fenomény území. Vlivy generované těmito zásahy nemohou

z hlediska ochrany krajinného rázu nabývat vyšší míry významnosti, stejně jako dílčí pozitiva revitalizačních opatření v nové lokalitě Malého Března ve variantě 2 budou působit již mimo hlavní prostor potenciálních vlivů záměru významných z hlediska § 12 zákona č. 114/1992 Sb. Tyto úpravy již tedy nejsou předmětem předloženého hodnocení vlivu na krajinný ráz.

2.3. Vymezení oblasti krajinného rázu (ObKR)

Za účelem zařazení řešeného území do určitého širšího krajinného rámce, do krajinných souvislostí (biogeografie, geomorfologie, vegetační kryt, osídlení, kultura, historie), lze v rámci posouzení vymežit tzv. **oblast krajinného rázu (ObKR)**, která může být také označena jako „**krajinný typ**“ či „**krajinný celek**“. Tyto reprezentují určitý charakter utváření krajiny z hlediska geomorfologie a vegetačního krytu, z hlediska charakteru a forem osídlení a hospodářského využití. Dle použitého Metodického postupu je oblast krajinného rázu definována jako krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich, a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik.

Na základě členění vytvořeného v gesci MŽP ČR „Typologie české krajiny“ (2005), příslušnosti k velkoplošným zvláště chráněným územím (národní park, chráněné krajinné oblasti) a se zohledněním charakteristických rysů specifických krajin, je území Ústeckého kraje dle Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje (2024) rozčleněno celkem do 17 unikátních krajinných celků (KC; úroveň oblastí krajinného rázu), přičemž záměr v rozsahu relevantním z hlediska problematiky krajinného rázu zasahuje do dvou KC: **KC 2 CHKO Labské pískovce** a **KC 5a CHKO České středohoří – Milešovské a Verneřické středohoří**.

KC 2 CHKO Labské pískovce

Charakteristika stavu krajiny:

- krajina pískovcových skal, hlubokých roklí, soutěsek a kaňonů (Labe), s vyváženým zastoupením lesních porostů, zemědělských pozemků (s výrazným podílem luk a pastvin) a sídel; v jihovýchodní a východní části atypicky krajina zalesněných izolovaných sopečných kuželů.

Cílové kvality krajiny:

- krajina vysokých přírodních, krajinných a estetických hodnot.

Dílčí kroky naplňování cílových kvalit krajiny (odvozené z plánu péče CHKO):

- preferovat ochranu a konzervaci dochovaných hodnot krajinného celku (způsoby a formy ochrany i rozvoje těchto hodnot jsou určeny zákonem, vyhlášovacím předpisem a plánem péče o chráněnou krajinnou oblast),

- ve vybraných částech preferovat ekologicky zaměřené lesní hospodářství a extenzivní zemědělství pro podporu hodnot krajinného rázu a biologické diverzity krajinného celku,
- diferencovaně korigovat rozvoj cestovního ruchu, turistiky, rekreace i sídelních a výrobních funkcí, podle významu konkrétní lokality v rámci krajinného celku, v závislosti na potřebě respektování primárního veřejného zájmu – ochrana přírody a krajiny,
- individuálně posuzovat všechny záměry, které by krajinný ráz mohly negativně ovlivnit, s ohledem na potřebu uchování vysoké hodnoty krajinného rázu s harmonickým zastoupením složek přírodních a kulturních,
- koordinovat rozvoj krajiny s dosažením cílových parametrů Labské vodní cesty mezinárodního významu.

KC 5a CHKO České středohoří – Milešovské a Verneřické středohoří**Charakteristika stavu krajiny:**

- krajina výrazných zalesněných vrcholů (kuželů, kup) a hlubokých údolí (průlomové údolí Labe – Porta Bohemica) se zachovalými fragmenty přirozeného lesa, se souvislejšími plochami bezlesí zejména na jihu a jihovýchodě (skalnaté srázy, „bílé stráně“), s vyváženým zastoupením lesních porostů, zemědělských pozemků (tradice ovocnářství, vinařství) a převážně malých sídel s koncentrovanou zástavbou významných urbanistických i architektonických hodnot.

Cílové kvality krajiny:

- krajina vysokých přírodních, krajinných, estetických a kulturních hodnot,
- krajina venkovská se zachovanými a rozvíjenými typickými znaky.

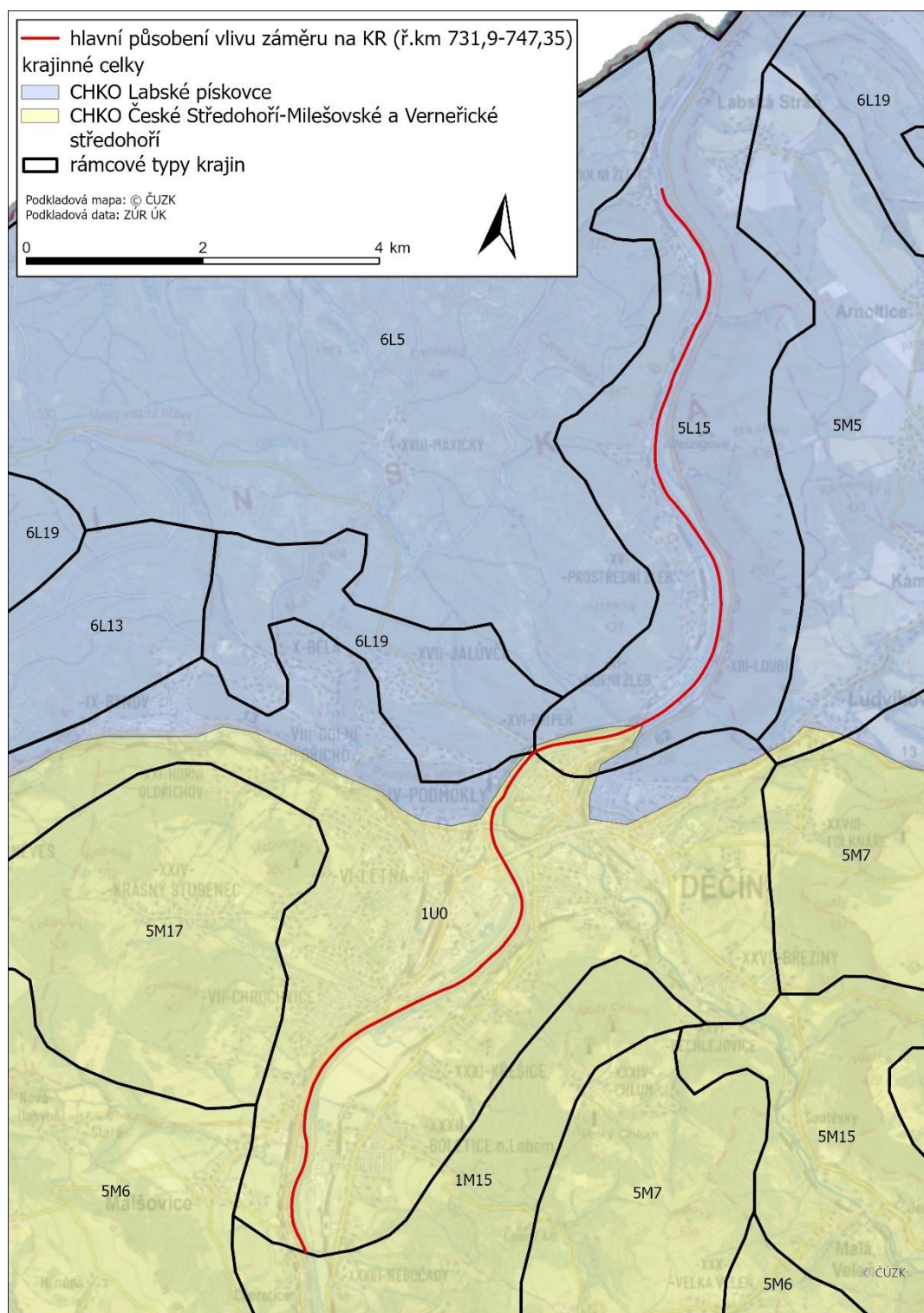
Dílčí kroky naplňování cílových kvalit krajiny (odvozené z plánu péče CHKO):

- preferovat ochranu a konzervaci dochovaných hodnot krajinného celku (způsoby a formy ochrany i rozvoje těchto hodnot jsou určeny zákonem, vyhlášovacím předpisem a plánem péče o chráněnou krajinnou oblast),
- ve vybraných částech krajinného celku preferovat ekologicky zaměřené lesní hospodářství a extenzivní zemědělství pro podporu hodnot krajinného rázu a posílení biologické diverzity,
- stabilizovat obyvatelstvo ve stávajících sídlech uvážlivou podporou cestovního ruchu, turistiky, rekreace i výrobních funkcí (zejména tradičních forem zemědělství), v souladu s veřejným zájmem na ochraně přírody a krajiny a diferencovaně dle významu konkrétní lokality v rámci krajinného celku,
- zamezit otvírce nových lokalit těžby nerostných surovin (zejména se jedná o čediče, žnělce, štěrkopísky),

- individuálně posuzovat všechny záměry, které by krajinný ráz mohly negativně ovlivnit, s ohledem na potřebu uchování krajinného rázu s harmonickým zastoupením složek přírodních a kulturních,
- koordinovat rozvoj krajiny s dosažením cílových parametrů Labské vodní cesty mezinárodního významu.

Z hlediska krajinné typologie dle Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje (2024) záměr zasahuje do krajiny typu lesozemědělské, lesní a urbanizované krajiny, konkrétně se jedná o následující kódy rámcových typů krajiny:

- **5L15**, dle osídlení: pozdně středověká krajina Hercynica, dle využití území: lesní krajiny, dle reliéfu: krajiny zaříznutých údolí.
- **1U0**, dle osídlení: stará sídelní krajina Hercynica a Polonica, dle využití: urbanizované krajiny, dle reliéfu: krajiny bez vylišeného reliéfu.
- **6L19** (pouze okrajově), dle osídlení: novověká sídelní krajina Hercynica, dle využití: lesní krajiny, dle reliéfu: krajiny skalních měst.
- **1M15** (pouze okrajově při konci vzdutí), dle osídlení: stará sídelní krajina Hercynica a Polonica, dle využití: lesozemědělské krajiny, dle reliéfu: krajiny zaříznutých údolí.

Obrázek 1 Výkres krajiny, pro které se stanovují cílové kvality (dle ZÚR Ústeckého kraje ve znění Aktualizací č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 a 8)

2.4. Vymezení potenciálně dotčeného krajinného prostoru (PDoKP)

V rámci jednotlivých oblastí krajinného rázu je možno najít prostorově ohraničené menší části krajiny s výrazným a specifickým krajinným rázem. Jsou to tzv. **místa krajinného rázu (MKR)**, což jsou určité krajinné prostory v krajinně prostorově ohraničené a vnímatelné. Krajinný prostor je buď vizuálně vnímatelným a zřetelně vymezeným prostorem v krajinně nebo částí území (třeba i méně přehlednou), která má výrazně stejnorodý charakter. Místo krajinného rázu zahrnuje část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu – je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojený z většiny pozorovacích stanovišť, nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti.

Specifickým rysem zdejší krajiny je skutečnost, že záměr bude ovlivňovat zcela jasně vymezený koridor toku Labe sevřený v průlomovém údolí. Znamená to, že prostorové vymezení krajinného segmentu, dotčeného vlivem navrhované stavby, je zcela zřetelné a výrazné. Tato skutečnost znamená, že se záměr bude pouze **málo projevovat v rámci tzv. oblasti krajinného rázu**, a jeho **vliv bude viditelný především v rámci tzv. místa krajinného rázu**.

V rámci hodnocení je pozornost věnována nejen vlastním stavebním prvkům vodního díla, ale také dalším úpravám a zejména vlivu vzdutí, resp. záklesu hladiny. Vlivy záměru se tedy budou dotýkat různých krajinných segmentů, které budou charakterově odlišné. V posuzovaném úseku budou vymezeny jako tzv. **potenciálně dotčené krajinné prostory (PDoKP)**, což jsou prostory, které mohou být fyzicky, vizuálně nebo dojmově dotčeny záměrem. PDoKP mohou být tvořeny jedním nebo více místy krajinného rázu. V tomto případě je každý z PDoKP tvořen jedním místem krajinného rázu. V krajinně údolí Labe tak je vymezena **soustava PDoKP**, která představuje koridor ovlivněný důsledky navrhovaných záměrů.

Na základě základních rysů charakteru krajiny a možností vizuálního vnímání krajinné scény bylo v posuzovaném úseku údolí Labe navázáno na výše uvedené vymezení „**krajinných celků**“ (**KC**), jakožto „**oblastí krajinného rázu**“ ve smyslu § 12 zákona, které odpovídají biogeografickým podmínkám:

- KC 5a CHKO České středohoří – Milešovské a Verneřické středohoří → ve vztahu k řešenému záměru je vhodné upřesnit spíše jako KC A – České středohoří;
- KC 2 CHKO Labské pískovce → ve vztahu k řešenému záměru je vhodné upřesnit spíše jako KC B – Děčínská vrchovina.

V rámci těchto krajinných celků byly vymezeny „**(potenciálně dotčené) krajinné prostory (KP)**“, které jsou ve smyslu § 12 zákona „**místa krajinného rázu**“ s výraznou identitou, danou zejména terénní morfologií a mírou urbanizace: KP A.5 Děčínská kotlina a KP B.1 Údolí Labe v Děčínské vrchovině.

V rámci krajinných prostorů bylo v některých úsecích nutno vymezit ještě tzv. „**dílčí krajinné prostory (KP-D)**“, neboť rozmanitost krajinných prvků byla značná.

Tabulka 1 Dělení krajinných celků

KC 5a CHKO České středohoří – Milešovské a Verneřické středohoří → KC A – České středohoří	KP A.5 Děčínská kotlina	KP-D A.5.1 Děčín-město
		KP-D A.5.2 Děčín-jih
KC 2 CHKO Labské pískovce → KC B – Děčínská vrchovina	KP B.1 Údolí Labe v Děčínské vrchovině	KP-D B.1.1 Loubí, Prostřední Žleb
		KP-D B.1.2 Čertova Voda
		KP-D B.1.3 Dolní Žleb

KP-D A.5.1 Děčín – město

Silně urbanizovaný prostor města leží v kotlině na soutoku Labe s Ploučnicí a s Jílovským potokem. Zatímco historické město se zámek leží na výrazném terénním ostrohu na hranicích Děčínské vrchoviny a je ohraničeno výraznými terénními výšinami a stěnami (Pastýřská stěna, Červený vrch, Stoličná hora, Pustý vrch, Chlum), jižně ležící části města (Křešice, Boletice, Václavov, Chrochvice) jsou rozloženy na širší pravobřežní nivě a v mírných svazích, stoupajících k terénním dominantám (Chmelník, Velký Chlum). Vzniká tak odlišný charakter kompaktní zástavby města se vztahem proti sobě ležících dominant zámku a Pastýřské stěny a volnější zástavby předměstí s velkými průmyslovými areály na březích Labe.

Řeka lemovaná na levém břehu koridorem silnice a železnice a vícekrát přetáta vedením VN a VVN, představuje povětšinou ve městě spíše užitkový koridor než přírodní osu. Kontakt výrobních areálů s opevněnými břehy a přístavišti, nevyužité plochy s ruderní vegetací degradují krajinářské hodnoty území. Výjimkou je úsek pravého břehu Labe od ústí Ploučnice k Tyršovu mostu s náplavy a cenným rostlinstvem. Ve středu města je řeka sevřena ve vysokých nábrežních zdech s přístavišti, na levém břehu s opěrnými zdmi a náplavkami. Estetické hodnoty toku, hluboko zaklesnutého v úpravách břehů, zanikají.

Nejvýraznější rysy a hodnoty krajinného rázu jsou následující:

- silně urbanizovaná městská krajina
- řeka sevřená ve středu města v nábrežních zdech a náplavkách, v prostředí s významnými přírodními i architektonickými hodnotami
- výrazná panoramata terénních horizontů s dominantou Pastýřské stěny nad centrem
- kulturní dominantu zámku
- cenné ekosystémy na šterkopískových náplavech při soutoku Labe s Ploučnicí

KP-D A.5.2 Děčín - jih

Za prostorem Těchlovic se před Choraticemi labské údolí zužuje strmými svahy výběžku Sedmihoří na levém břehu a dramatickými skalami Dívčího skoku na pravém břehu. Zatímco po levém břehu se prosmýkne koridor silnice a železnice, při pravém břehu se táhne pás

bohaté břehové zeleně kolem tůní a slepého ramene. Cenné botanické a ornitologické lokality vznikly povětšinou na zazemněných a zarostlých starých vodohospodářských úpravách, nejcennější lokalita je chráněna jako PP Nebočadský luh.

Dále se prostor široce otevírá. Koridor nivy je vyplněn průmyslovým areálem v Boleticích a za ním se objevuje nevýrazná zástavba Boletic, stoupající do svahů Velkého Chlumu. Řídká zástavba Nebočad, promísená s dalšími funkcemi, má výraznou dominantu kostela s neobvyklým dvojvěžím. Vzniká zde cenná kulturní dominanta krajiny. Levý břeh má sice nevýraznou nesouvislou zástavbu, ale velmi výrazný terénní horizont s dominantou Chmelníka (508 m n. m.) Levý břeh je tvrdě technicky upraven, pravý břeh je povlovný s bohatou doprovodnou zelení. Prostor má velké měřítko a zřetelné vymezení terénními horizonty. Množství rušivých prvků (výrobní a skladové areály, dopravní trasy, trasy VN) degraduje krajinářské hodnoty prostoru.

Obec Nebočady, ležící na pravém břehu Labe, byla farní vsí, v níž byl farní kostel již před rokem 1363. Nebočady patřily původně k Děčínu a okolo roku 1378 ke Střekovu. Od roku 1402 byly v držení vladků z Těchlovic při hradu Vrabinci a spolu s ním se pak dostaly opět k Děčínskému panství. V letech 1683 a 1712 ves vyhořela. Dnes jsou Nebočady součástí Děčína. Dominantou zástavby i krajiny je dvouvěžový barokní kostel sv. Vavřince z roku 1712, který stojí na místě staršího kostela zničeného požárem. Kostel má obdélný půdorys a čtvercové sakristie. Zařízení je z 18. století. Čtvercová kaple Nejsvětější Trojice, stojící na návsi, je barokní z 18. století. Kamenné sousoší Navštívení Panny Marie je rokokové z roku 1757. Na nedaleké Skalce stávala tvrz Slavík (též Slavíkov), připomínaná v listinách v roce 1388. Roku 1444 však zmizela beze stop.

Nejvýraznější rysy a hodnoty krajinného rázu jsou následující:

- výrazné vymezení prostoru terénními horizonty
- velké měřítko prostoru
- cenné přírodní lokality na pravém břehu v prostoru Nebočad
- pás bohatých břehových porostů na pravém břehu v Boleticích
- technické úpravy levého břehu
- rušivé prvky silnice, železnice, vedení VN a výrobních areálů
- pozitivní hodnoty botanických a ornitologických lokalit (PP Nebočadský luh)
- kulturní dominantu kostela sv. Vavřince v Nebočadech

KP-D B.1.1 Loubí, Prostřední Žleb

Za ostrohem Stoličné hory na pravém břehu Labe se charakter labského údolí mění. Údolí je hluboce zaříznuté a je sevřené v lesnatých prudkých svazích. Tvar terénu podtrhuje sevřenost prostoru. Zatímco v Českém středohoří se svahy zvedají k dominantním výšinám, objevujícím se až ve značné vzdálenosti od toku řeky, často i v druhém prostorovém plánu, svahy jsou velmi členité. V Děčínské vrchovině jsou svahy labského údolí zcela jasně ohraničeny skalnatými hranami a krátká příčná údolí většinou vydělují dominantní terénní tvary, které jsou bezprostřední součástí prostoru údolí. Vzdálenost hran údolí (vymezení horizontů) se

pohybuje mezi 1 000 a 1 500 m, při převýšení nad hladinou Labe cca 250 – 300 m (v údolí jižně od Děčína se tyto dimenze pohybují v rozmezí 2 – 5 km a 350 – 400 a více m). Sevřenost prostoru je uvolněna otevřením do příčného údolí Loubského potoka.

Údolí v návaznosti na severní okraj Děčína je využito na pravém břehu pro překladiště. Na vysoké nábrežní zdi přístaviště se objevuje železniční vlečka a halové objekty a další technické a provozní zařízení. Levý břeh se zazemněnými technickými úpravami břehů je doprovázen bohatým vegetačním doprovodem s neprostupnými, často cennými porosty na náplavech. Dílčí scenérie jsou zde esteticky působivé. Levý břeh s cyklistickou trasou u vody je provázen železniční tratí, málo frekventovanou silnicí a vedením VN. V zástavbě Prostředního Žlebu a v zástavbě na pravém břehu je možno najít architektonicky zajímavé objekty, celkově však charakter zástavby nepředstavuje významnější hodnotu krajinného rázu.

Ves Horní Žleb, která je dnes součástí Děčína, leží na levém břehu Labe. První písemná zmínka o ní se vztahuje k roku 1579. V roce 1768 zde byl objeven pramen se železitou vodou, čemuž následovala výstavba lázeňských objektů. Lázně dobře prosperovaly až do doby výstavby železnice v roce 1851 a položení řetězu na labské dno pro pohon řetězové parní lodi v roce 1871. Lázně tím přišly o svůj klid a pohodu, a proto byly v roce 1922 zrušeny. Pod hladinou Labe je tzv. „Hladový kámen“, viditelný jen v době mimořádného sucha.

Nejvýraznější rysy a hodnoty krajinného rázu jsou následující:

- výrazné vymezení sevřeného prostoru údolí
- charakter údolí s technickými úpravami a zařízeními překladiště a přístaviště
- nepříznivý vliv železniční trati v sevřeném údolí
- nepřístupnost břehů ze silnice na pravém břehu a přes vegetační pás na levém břehu

KP-D B.1.2 Čertova Voda

Severněji od Prostředního Žlebu se hluboký zářez údolí otevírá do drobných příčných údolí Podskalí na pravém břehu, a údolí Čertovy Vody na levém břehu. Pravobřežní silnice je skryta za clonou břehové vegetace, železniční násep na levém břehu je místy skryt v porostech a místy je zřetelně viditelný nad pobřežní cyklistickou trasou. V prostoru zcela převládá charakter přírodních prvků, prudkých skalnatých srázů, terénních dominant (Kapucínova skála) a kontrastu horizontály hladiny s dynamikou svahů. Řazení horizontů a skalní útvary na terénních hranách dotvářejí působivou krajinnou scénu.

Zástavba drobných lokalit Čertova Voda a Podskalí tvoří jen nepatrné body harmonující s přírodním rámcem. Prostor se vyznačuje vysokými estetickými hodnotami. Jeho relativní klid snižuje pouze železniční trať na levém břehu.

Nejvýraznější rysy a hodnoty krajinného rázu jsou následující:

- výrazné terénní vymezení soutěsky Labe
- ojedinělý charakter krajinné scény
- ojedinělé tvary skalnatých útvarů a dominant
- harmonie izolované zástavby s krajinným rámcem
- rušivý prvek železniční trati

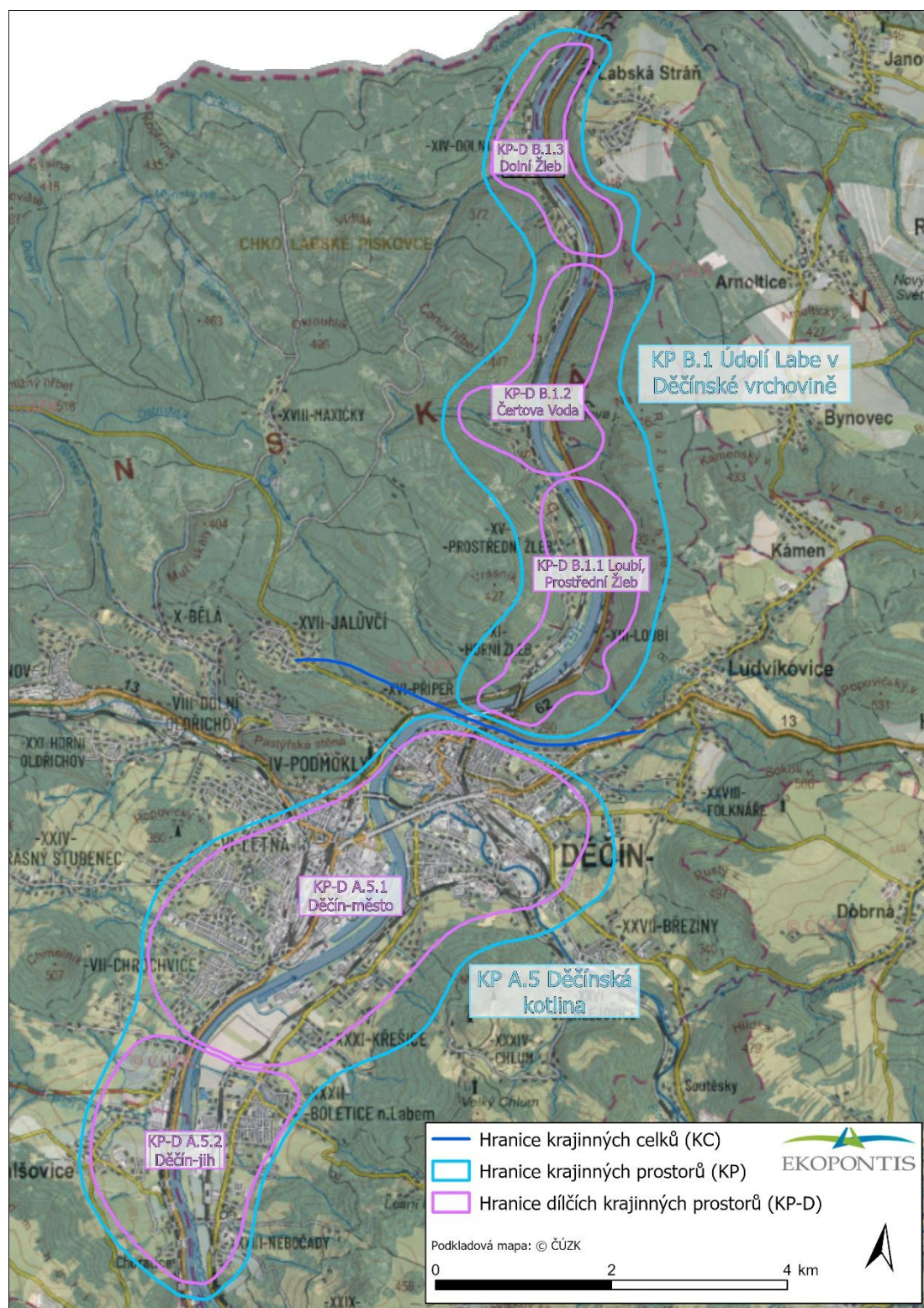
KP-D B.1.3 Dolní Žleb

Úzká soutěska Labe se otevírá na levém břehu do hluboce zaříznutého příčného údolí Dolnožlebského potoka. Obec Dolní Žleb tvoří úzký pruh zástavby na patě svahů nad železniční tratí. Skalní útvary ve svazích a na horní hraně svahů tvoří bizarní dominanty a akcenty krajinné scény. Působivost dílčích scenerií je vysoká, převažující (ohromující) dojem skalních stěn nad hladinou Labe vytváří vysoké estetické hodnoty a harmonii krajinné scény. Zástavba s cennými objekty tvoří soulad s krajinným rámcem.

Obec Dolní Žleb leží v hlubokém údolí Labe po jeho levém břehu. Nacházejí se zde hodnotné lidové stavby s dřevěným bedněním horních pater. Dům č. p. 26 je bývalá fara z roku 1792. Jedná se o obdélnou jednopatrovou stavbu s mansardovou střechou, s novodobými úpravami. Dům č. p. 77 je z doby kolem roku 1800, s dřevěným obložení a slepou arkádou. Zvláště hodnotný je kamenný portál s uchy, plastickými poli a čabrakovým motivem. Pozdně barokní kostel byl postaven v roce 1747. K jeho rozšíření a přestavbě došlo v roce 1831. Kostel je jednolodní, obdélného půdorysu s užším trojbocem, uzavřeným presbytářem a hranolovou věží nad průčelím. Zvon je z roku 1660 s českým nápisem. Na hřbitově stojí socha sv. Jana Křtitele a neurčitěho apoštola. Jižně od obce stojí pozdně barokní socha sv. Anny z doby kolem roku 1800.

Nejvýraznější rysy a hodnoty krajinného rázu jsou následující:

- výrazné uplatnění srázů a skalnatých hran soutěsky Labe v krajinné scéně
- vysoké estetické hodnoty krajiny
- cenná architektura zástavby Dolního Žlebu
- rušivý prvek železniční trati

Obrázek 2 Schéma prostorové diference krajiny

3. Hodnocení (identifikace znaků krajinného rázu)

Ve smyslu díkce § 12 zákona a zásad Metodického postupu posouzení uvedených v kapitole 1.3 bude provedena identifikace znaků krajinného rázu. V rámci identifikace budou zjišťovány znaky a definován vliv záměru na tyto znaky. Bude se jednat zejména o:

- přírodní charakteristiku
- zvláště chráněná území (ZCHÚ)
- významné krajinné prvky (VKP)
- kulturní a historickou charakteristiku
- kulturní dominanty
- estetické hodnoty, harmonické měřítko a harmonické vztahy

Znaky a hodnoty krajinného rázu identifikované v hodnoceném území nemají stejnou váhu, stejný význam v krajinném rázu ani stejnou cenu. Z tohoto důvodu je nutné jejich cenu a význam v krajinném rázu hodnoceného území specifikovat (klasifikovat):

- Klasifikace dle projevu znaků
 - Každá charakteristika kromě toho, že má určitý podíl na výrazu dané krajiny, se vyznačuje projevem. Projev může být **pozitivní (+)**, to znamená, že daná charakteristika působí v celkové krajinné scéně kladně, nebo **negativní (-)**, příp. **neutrální (0)**. Pro hodnocení pozitivnosti krajinného rázu podle zákona č. 114/1992 Sb. je rozhodující aspekt trvalé udržitelnosti dané charakteristiky, kterou znak prezentuje. Určení projevu je velmi důležité pro následné vyhodnocení charakteristik.
- Klasifikace dle významu znaků
 - Významem rozumíme určitý podíl znaku nebo hodnoty v celkovém výrazu krajiny. Význam stanovujeme ve třech stupních podle následující stupnice: Znak **zásadní (XXX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu rozhodujícím způsobem determinuje charakter krajiny. Znak **spoluurčující (XX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu významně spoluurčuje charakter krajiny. Znak **doplňující (X)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který v určité oblasti nebo místě krajinného rázu doplňuje charakter krajiny.
- Klasifikace dle ceny znaků
 - Znaky a hodnoty krajinného rázu, které byly identifikovány, nemají z hlediska obdoby stejnou cenu. Některé z nich můžeme proto označit jako jedinečné, jiné jako význačné nebo běžné. Znak **jedinečný (XXX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu. Znak **význačný (XX)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který je význačný v rámci oblasti

krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu. Znak **běžný (X)** je jev určité charakteristiky krajinného rázu, který není významný ani ojedinělý v rámci oblasti krajinného rázu, v rámci regionu nebo v rámci státu.

3.1. Přírodní charakteristika krajinného rázu a její znaky

Charakteristiky krajinného rázu utváří jejich znaky, které můžeme v krajině nalézt a popsat. Přírodní charakteristika krajinného rázu je utvářena přírodními složkami a prvky krajiny (reliéf, vegetace, geomorfologie, vodstvo apod.). Přírodní hodnoty krajinného rázu jsou pak tvořeny souborem znaků přírodní povahy, které společně vytváří přírodní charakteristiku krajinného rázu oblasti či místa, jejich mírou přítomnosti, kvalitou a vnímatelným projevem. Kvalitativní výše přírodní hodnoty závisí nejen na míře přítomnosti znaků přírodní charakteristiky v krajině, ale především na jejich poměru vůči ostatním. Znaky přírodní povahy neovlivněné nebo jen málo ovlivněné člověkem jsou vnímány vesměs kladně. Přírodní hodnota může být u některých prvků krajiny vnímána jako součást kulturní a historické hodnoty krajinného rázu (např. aleje, parky). Někteří odborníci však přírodní hodnotu spojují pouze s přírodními a přírodě blízkými dochovanými segmenty krajiny.

3.1.1. Obecná přírodní charakteristika území

Hodnoty krajinné scény jsou určovány především biogeografickými a zejména geomorfologickými přírodními danostmi.

3.1.1.1. Biogeografické členění

Z hlediska biogeografického členění leží zájmové území ve **Verneřickém bioregionu (1.15)** a v **Děčínském bioregionu (1.32)** (viz obrázek č. 3).

Verneřický bioregion se nachází ve střední části severních Čech a zaujímá převážnou část geomorfologického podcelku Verneřické středohoří. Je typický čedičovými lávovými příkrovy a má převážně mezofilní charakter s dominancí 4. bukového vegetačního stupně (květnaté bučiny), přičemž okrajově zasahuje do 2. bukově-dubového stupně (dubohabřiny). Biodiverzita je poměrně vysoká, avšak nižší než v sousedním Milešovském bioregionu, zejména kvůli absenci nejxerothermnějších stanovišť a omezenému výskytu teplomilných prvků; naopak se zde uplatňují hercynské lesní podhorské prvky. Vedle typických lesních porostů se zde nacházejí i mezofilní travní porosty, ploché kotliny na slínech s dubohabřinami a lokálně i teplejší svahy s ostrůvky teplomilných doubrav. Vymezení bioregionu bylo upraveno a jeho plocha se mírně zvětšila připojením okolních území s neovulkanickými výchozy a lesnatými svahy v oblasti průlomu Labe i na východním okraji (Culek a kol., 2013).

Děčínský bioregion se nachází na severu severních Čech a přibližně polovinou své rozlohy zasahuje i na území Sasko; na české straně má plochu asi 285 km² a odpovídá geomorfologickému celku Děčínská vrchovina. Typickým znakem jsou rozsáhlé pískovcové kaňony, skalní města a stolové hory, které vytvářejí výrazný pískovcový a údolní fenomén, doplněný místy izolovanými čedičovými elevacemi. Přestože je území geologicky velmi pestré, chudý pískovcový substrát omezuje celkovou biodiverzitu. Pro bioregion je charakteristický

výskyt demontánní bioty v inverzních polohách i v neobvykle nízkých nadmořských výškách. Převládá zde 4. bukový vegetační stupeň s potenciální vegetací tvořenou především bikovými bučinami, místy acidofilními doubravami a na skalách reliktními bory. V současnosti však dominují kulturní jehličnaté lesy, doplněné reliktními bory na skalách a travními porosty na plošinách. Území bioregionu bylo jen mírně upraveno drobnými změnami hranic, které se vzájemně vyrovnaly (Culek a kol., 2013).

Z typologického hlediska lze zájmové území zařadit do území biochor **3UW Výrazná údolí v kyselých pískovcích 3. vegetačního stupně, 3Nh Užší převážně hlinité nivy 3. v.s., 3SC Svahy na vápnitém flyši 3. v.s. a 3UI Výrazná údolí v bazických vulkanitech 3. v.s.**

3UW Výrazná údolí v kyselých pískovcích 3. v.s.

Potenciální přirozenou vegetací dolních částí svahů jsou ochuzené hercynské černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*), na které výše navazují acidofilní bikové bučiny (*Luzulo-Fagetum*). Na horních skalnatých hranách údolí jsou reliktní bory ze svazu *Dicrano-Pinion*. Vodní toky lemují porosty vrb (*Salicetum triandrae*). Odlesněná stanoviště hostí krátkostébelné trávníky svazu *Violion caninae*, mezická stanoviště na úpatích svahů osídluje ovsíkové louky svazu *Arrhenatherion*.

3Nh Užší převážně hlinité nivy 3. v.s.

Podél toků se objevují olšové jaseniny (*Pruno-Fraxinetum*), které na suchých okrajích přecházejí v hercynské černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*). Na odlesněných místech bývají louky svazu *Arrhenatherion*, na vlhkých místech svazu *Calthion*, resp. *Molinion* a porosty vysokých ostřic svazu *Caricion gracilis*.

3SC Svahy na vápnitém flyši 3. v.s.

Potenciální přirozenou vegetací jsou hercynské černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*), na vhodných stanovištích s jižní nebo západní expozicí výjimečně i středoevropské teplomilné mochnové doubravy (*Potentillo albae-Quercetum*). Na lesních prameništích lze předpokládat porosty ostřicových jasenin (*Carici remotae-Fraxinetum*). Charakteristická jsou přirozená náhradní společenstva teplomilných trávníků ze svazu *Cirsio-Brachypodium pinnati*, případně s vtroušenými prameništi. Podél potoků se objevuje vegetace svazu *Calthion*.

3UI Výrazná údolí v bazických vulkanitech 3. v.s.

Kostru potenciální přirozené vegetace tvoří hercynské černýšové dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*). Na prudkých svazích jižního kvadrantu je doplňují teplomilné břekové doubravy (*Sorbo torminalis-Quercetum*), na úpatích suťové lesy (*Aceri-Carpinetum*), na severních svazích květnaté bučiny, v bioregionu 1.13 *Violo reichenbachianae-Fagetum*, v bioregionu 1.15 zřejmě *Dentario enneaphylli-Fagetum*. Podél velkých vodních toků jsou vyvinuty vrbiny (*Salicetum triandrae*), podél větších potoků ptačincové olšiny (*Stellario-Alnetum glutinosae*), na lesních prameništích ostřicové jaseniny (*Carici remotae-Fraxinetum*). Na odlesněných výslunných svazích lze očekávat vegetaci teplomilných trávníků svazu

Koelerio-Phleion phleoidis, na mezických stanovištích ovsíkové louky svazu *Arrhenatherion*, na vlhkých místech svazu *Calthion*.

3.1.1.2. Geomorfologické poměry

Zájmové území náleží do geomorfologické soustavy **Krušnohorská soustava**, geomorfologické podsoustavy **Krušnohorská hornatina** v severní části zájmového území a **Podkrušnohorská podsoustava** v jižní části zájmového území, geomorfologického celku **Děčínská vrchovina** v severní části zájmového území a **České středohoří** v jižní části zájmového území, geomorfologického podcelku **Děčínské stěny** v severní části zájmového území a **Verneřické středohoří** v jižní části zájmového území a geomorfologického okrsku **Sněžnická hornatina** v severní části zájmového území a **Ústecké středohoří** v jižní části zájmového území.

3.1.1.3. Hydrogeologická rajonizace

Zájmové území se nachází v povodí Labe, náleží do povodí 3. řádu **Labe od Ploučnice po Kamenici** (č. hydrologického pořadí 3. řádu 1-14-04), dále do **Labe od Bíliny po Ploučnici** (č. hydrologického pořadí 1-14-2) a okrajově do **Ploučnice** (č. hydrologického pořadí 1-14-3).

V zájmovém území jsou vymezeny následující hydrogeologické rajony:

- Hydrogeologický rajon č. 4630 Děčínský sněžník
- Hydrogeologický rajon č. 4660 Křída Dolní Kamenice a Křinice
- Hydrogeologický rajon č. 4650 Křída Dolní Ploučnice a Horní Kamenice
- Hydrogeologický rajon č. 4612 Křída Dolního Labe po Děčín – levý břeh, severní část
- Hydrogeologický rajon č. 4620 Křída Dolního Labe po Děčín – pravý břeh

Zájmové území zasahuje do plochy chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) **Severočeská křída** dle nařízení vlády č. 85/1981 Sb.

3.1.1.4. Klimatické členění

Klimatické podmínky odpovídají poloze sledovaného území ve dvou klimatických oblastech podle klasifikace Quitta (1971) – **teplé oblasti T2** a **mírně teplé oblasti MT9**. Většina území až po Děčín spadá do teplé a srážkově chudší oblasti T2, která se vyznačuje krátkým teplým až mírně teplým jarem, dlouhým teplým a suchým létem, poměrně krátkým teplým až mírně teplým podzimem a krátkou suchou až velmi suchou zimou. Severně od Děčína převažuje mírně teplá oblast MT9, kde je jaro krátké a mírně teplé, léto dlouhé, teplé a spíše suché, podzim mírně krátký a teplý a zima mírná, krátká a suchá. Významným klimatickým faktorem v území je také údolí Labe, které ovlivňuje místní klima výraznými expozičními podmínkami a častým výskytem teplotních inverzí (Culek et al. 2013).

3.1.1.5. Geologie

Celé území je tvořeno především mocným souvrstvím křídových pískovců od cenomanu po koniak, zatímco jiné křídové horniny, zejména jílovce, se vyskytují pouze okrajově v jižní části. Významným geologickým prvkem jsou také menší proniky terciérních čedičů, například Růžovský vrch, a místy se na plošinách nacházejí ostrůvky spraší či nevápnitých sprašových hlín a písečné osypy pod pískovcovými stěnami. Bioregion je charakteristický výrazně členitým

pískovcovým reliéfem s několika výškovými patry, stolovými horami, kaňony a menšími skalními městy. Nejvyšší polohy tvoří čedičové kužely, zatímco údolí větších toků, jako jsou Kamenice a Křinice, jsou hluboce zaříznuta a navazují na až 300 m hluboké údolí Labe. Přítoky vytvářejí úzké soutěsky bez výrazné nivy, z nichž Tichá a Divoká soutěska patří k nejvýraznějším v ČR. Typické jsou také skalní tvary, rozsedliny vznikající gravitačními pohyby a výrazný údolní fenomén. Reliéf má převážně charakter ploché hornatiny s výškovou členitostí kolem 300 – 360 m, na Děčínském Sněžníku až 540 m, zatímco plošiny mají ráz vrchoviny. Nejnižším bodem je údolí Labe v Hřensku (117 m n. m.), které je zároveň nejnižším místem v České republice, a nejvyšším bodem Děčínský Sněžník (726 m n. m.). Typická nadmořská výška území se pohybuje přibližně mezi 260 – 490 m.

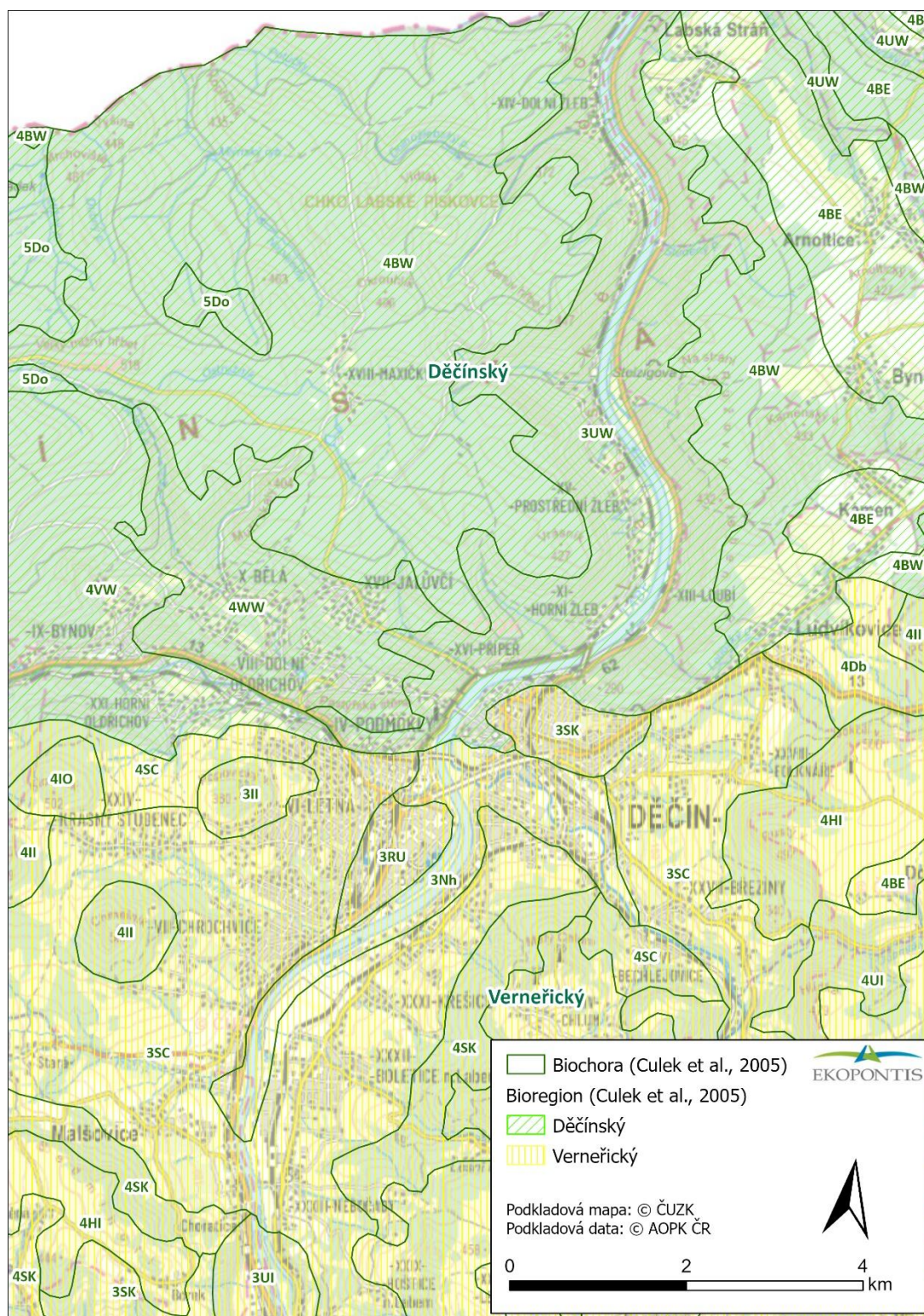
3.1.1.6. Pedologie

V oblasti Děčínského bioregionu jsou půdy ovlivněné extrémním substrátem pískovců a vlhkým podnebím: zcela převládají arenické podzoly s četnými přechody do silně kyselých arenických kambizemí. Na skalnatých stanovištích přecházejí dominující arenické podzoly do oligotrofních rankerů a typických litozemí. Pro tato území je typické hromadění surového humusu, především v trhlínách. Lokálně na plošinách dochází k tvorbě organozemí typu rašelin. Na čedičových kupách se nacházejí rankery eutrofní. Na plošinách na pravém břehu Labe, pokrytých sprašovými hlínami, jsou vyvinuty pseudoglejové luvizemě s přechody na jedné straně do luvizemních hnědozemí, na druhé do primárních pseudoglejů. Kambizemě s vyšším obsahem bází vystupují jen místy, zejména v bližším okolí Děčína. Cizorodým prvkem je úzká niva Labe tvořená fluvizemí rázu hnědé vegy.

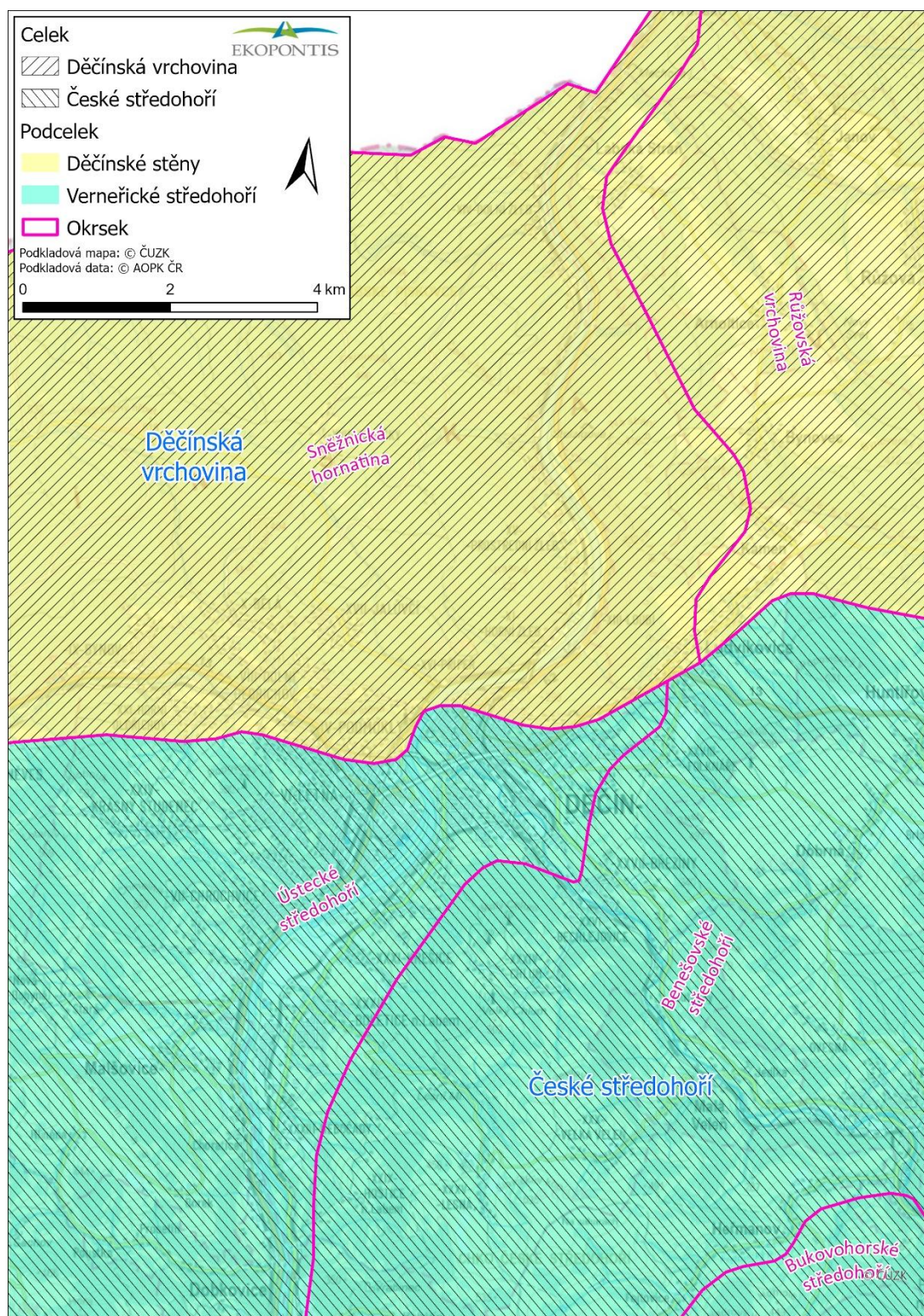
Dále v oblasti Verneřického bioregionu jsou půdní poměry charakterizovány naprostou převahou eutrofních kambizemí, které jsou však ve vyšších rovinatých polohách často oglejené. Na plošině u Verneřic a na úpatích kopců v severovýchodní části jsou vyvinuty rozsáhlé plochy primárních pseudoglejů, přecházejících do pseudoglejových luvizemí na sprašových hlínách i slínech. Na rozdíl od Milešovského bioregionu se zde nacházejí velké ostrovy kyselých typických kambizemí (severně a západně od Verneřic, severně od Benešova nad Ploučnicí i jinde). Na exponovaných místech skal a srázů jsou různé typy rankerů až litozemí podle úživnosti substrátu, jsou však podstatně vzácnější než v Milešovském bioregionu. Stepní půdy v podobě živných rankerů nebo černozemí na hlubších hlinitých podkladech zasahují do tohoto bioregionu vzácně jen na jihovýchodním okraji.

3.1.1.7. Fytogeografické členění

Území náleží do fytogeografické oblasti *Mesophyticum*, obvodu Českomoravské mezofytikum (*Mesophyticum Massivi bohemicum*), konkrétně se jedná o fytogeografické oblasti 46b Kaňon Labe, 45a Lovečkovické středohoří a okrajově 46a Děčínský Sněžník.

Obrázek 3 Biogeografické členění v zájmovém území záměru

Obrázek 4 Geomorfologické členění v zájmovém území záměru

3.1.2. Indikátory přítomnosti hodnot krajinného rázu

V § 12 zákona se hovoří o **zvláště chráněných územích** a **významných krajinných prvcích**. V posuzování krajinného rázu je tedy nutné se vyjádřit zejména k přítomnosti ZCHÚ a VKP. Třetí odstavec § 12 zákona je pak věnován **přírodnímu parku** jako institutu chránícímu krajinný ráz s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami. O evropsky významných lokalitách a ptačích oblastech sítě Natura 2000 se výslovně nehovoří, zřejmě proto, že byl tento typ ochrany zařazen do zákona později, ale je vhodné se v posuzování krajinného rázu k přítomnosti těchto lokalit vyjádřit, zvláště s ohledem na to, že bývají často chráněny formou ZCHÚ. O ÚSES se zde nehovoří, ale můžeme předpokládat, že biocentra a biokoridory bývají nositeli hodnot přírodní charakteristiky.

Přítomnost znaků přírodní charakteristiky krajinného rázu je tedy mimo jiné indikována **přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů** vyplývajících ze zákona č. 114/1992 Sb.

Tabulka 2 Standardizovaná tabulka přítomnosti indikátorů hodnot přírodní charakteristiky krajinného rázu

A.1	Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky	přítomnost indikátoru v území	
		ANO	NE
A.1.1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma		x
A.1.2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	x	
A.1.3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochranného pásma	x	
A.1.4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma		x
A.1.5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma		x
A.1.6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	x	
A.1.7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) soustavy Natura 2000	x	
A.1.8	Přítomnost ptačí oblasti (PO) soustavy Natura 2000	x	
A.1.9	Přítomnost památného stromu vč. ochranného pásma	x	
A.1.10	Přítomnost přírodního parku (dle §12 zákona 114/1992 Sb.)		x
A.1.11	Přítomnost skladebných prvků ÚSES	x	
A.1.12	Přítomnost významných krajinných prvku (VKP)	x	

V rámci vymezeného potenciálně dotčeného krajinného prostoru se nacházejí následující indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky:

3.1.2.1. Přítomnost chráněné krajinné oblasti

CHKO Labské pískovce

Posláním oblasti je ochrana všech hodnot krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí; k typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření včetně vodních toků a ploch, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu, její vegetační kryt a volně žijící živočišstvo, a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť, architektonické stavby a místní stavba lidového rázu.

CHKO České středohoří

Posláním oblasti je ochrana všech hodnot krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí; k typickým znakům krajiny náleží zejména její povrchové utváření, včetně vodních toků a ploch, klima krajiny, vegetační kryt a volně žijící živočišstvo, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu a ve vztahu k ní také rozmístění a urbanistická skladba sídlišť, architektonické stavby a místní zástavba lidového rázu.

3.1.2.2. Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochranného pásma

NPR Kaňon Labe

Přírozené lesní porosty na pravém svahu kaňonu řeky Labe tvořené především acidofilními a květnatými bučinami, suťovými lesy a bory a tvořícími biotop vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů; geomorfologicky ojedinělý útvar pravého svahu kaňonu řeky Labe tvořeného formami pseudokrasového reliéfu v kvádrových pískovcích svrchní křídly vyskytujícími se zde především v podobě rozsáhlých skalních stěn, věží a složitě členěných hřbetů, suťových polí, soutěsek a jeskyní, se specifickými rostlinnými a živočišnými společenstvy; typy přírodních stanovišť a druhy, pro které byla jiným právním předpisem vyhlášena EVL Labské údolí a které se nacházejí na území NPR.

3.1.2.3. Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma

PP Nebočadský luh

Slepé říční rameno s vyvinutým lužním lesem, významné ornitologické hnízdiště a zimoviště.

3.1.2.4. Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) soustavy Natura 2000

EVL Labské údolí

Předmět ochrany nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitriche-Batrachion* (3260); bahnité břehy řek s vegetací svazů *Chenopodion rubri* p.p. a *Bidention* p.p. (3270); evropská suchá vřesoviště (4030); chasmodytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220); jeskyně nepřístupné veřejnosti (8310); bučiny asociace *Luzulo-Fagetum* (9110); lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklicích (9180); smíšené

jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0); středoevropské lišejníkové bory (91T0); bobr evropský (*Castor fiber*); losos obecný (*Salmo salar*); vydra říční (*Lutra lutra*); žabníček vzplývavý (*Lurionium natans*).

EVL Porta Bohemica

Předmět ochrany přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition* (3150); nížinné až horské vodní toky s vegetací svazů *Ranunculion fluitantis* a *Callitriche-Batrachion* (3260); bahnité břehy řek s vegetací svazů *Chenopodion rubri* p.p. a *Bidentation* p.p. (3270); kontinentální opadavé křoviny (40A0); vápnité nebo bazické skalní trávníky (*Alyso-Sedion albi*) (6110); středoevropské silikátové sutě (8150); vápnité sutě pahorkatin a horského stupně (8160); lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklicích (9180); smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0); bobr evropský (*Castor fiber*); losos obecný (*Salmo salar*).

EVL Dolní Ploučnice

Předmět ochrany kuňka ohnivá (*Bombina bombina*); losos obecný (*Salmo salar*); vydra říční (*Lutra lutra*).

EVL Bohyňská lada, Chmelník, Lotarův vrch (okrajově)

Předmět ochrany polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnatých podložích (*Festuco-Brometalia*) (6210); polopřirozené suché trávníky a facie křovin na vápnatých podložích (*Festuco-Brometalia*), význačná naleziště vstavačovitých - prioritní stanoviště (6210*); bezkolencové louky na vápnatých, rašelinných nebo hlinito-jílovitých půdách (*Molinion caeruleae*) (6410); extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*) (6510); chasmodytická vegetace silikátových skalnatých svahů (8220); dubohabřiny asociace *Galio-Carpinetum* (9170); lesy svazu *Tilio-Acerion* na svazích, sutích a v roklicích (9180); smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0).

3.1.2.5. Přítomnost ptačí oblasti (PO) soustavy Natura 2000

PO Labské pískovce

Předmět ochrany datel černý (*Dryocopus martius*), chřástal polní (*Crex crex*), sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*), výr velký (*Bubo bubo*) a jejich biotopy.

3.1.2.6. Přítomnost památného stromu vč. ochranného pásma

2x klen, 2x platan, lípa malolistá a buk lesní (102082)

Poznámka: Na konci Děčína směrem na Hřensko, u trati a silnice.

Dub (kód 105020)

Tis ve dvoře (105749)

Poznámka: Ve Sládkově ulici č. 2 ve dvoře Lesní správy Děčín.

Liliovníky v Děčíně (102160)

Poznámka: V Lázeňské ulici před budovou školského úřadu.

Buk na nádvoří zámku (102152)Tis na nádvoří zámku (kód 102158)Jinan u zámku (102150)

Poznámka: V zámeckém areálu poblíž schodiště, dvojkmen.

Tisovce na Mariánské louce (102157)

Poznámka: Pod zámkem u koupaliště; 7 vzrostlých a 9 mladých jedinců.

Platan a borovice na Mariánské louce (102132)

Poznámka: V areálu koupaliště; obvod kmenů 369 cm, 273 cm.

Tisovec u trati (102156)

Poznámka: Mezi tratí a poliklinikou poblíž koupaliště.

Jinan u muzea (102154)

Poznámka: před budovou Okresního muzea.

Tisovce u Jordánky (102153)

Poznámka: Na parkovišti obchodního domu Jordánka, Teplická ulice.

Platany v Podmoklech (102134)

Poznámka: Na Benešově náměstí.

Platany na Letné (102155)

Poznámka: V ulici Jiřího z Poděbrad, v areálu integrované střední školy.

Platany v Boleticích (102129)

Poznámka: V areálu závodu VLNAP; obvod kmenů 238 cm, 350 cm, 408 cm, 389 cm, 375 cm.

3.1.2.7. Přítomnost skladebných prvků územního systému ekologické stability (ÚSES)

V PDoKP se nachází jeden NRBK a jedno RBC:

NRBK K8 Stříbrný roh – státní hranice – je tvořen osou mezofilní hájovou (mimo zájmové území) a osou vodní, která je tvořena přirozeným tokem Labe. Osa je funkční. V rámci zájmového území se NRBK nachází ve IV. zóně CHKO České středohoří a ve IV. zóně CHKO Labské pískovce, od Čertovy Vody pak také ve I. a II. zóně CHKO Labské pískovce. U hranic s Německem se opět jedná o IV. zónu CHKO.

RBC 1370 (č. 24) Údolí Labe – biocentrum se nachází v trase NRBK a je do něj vloženo od železničního mostu v Horním Žlebu až po státní hranici. Biocentrum je vymezené na levém i pravém břehu Labe, které je z větší části tvořeno přirozeným říčním tokem s lemem lužních porostů a štěrkopískových náplavů. Dále biocentrum zahrnuje i lesní porosty na exponovaných svazích kaňonu (již mimo zájmové území). Dominantou lokality jsou skalní pískovcové výchozy v liniových formacích. Z ekologického hlediska (trofie, hydrické poměry) je biocentrum výrazně heterogenní. V CHKO Labské pískovce zaujímá I., II. a IV. zónu.

Dle ÚP Děčín (po vydání změn č. 1, 2, 4, 6, 8 a 12) jsou prvky lokálního ÚSES, které se nachází v PDoKP, následující:

LBK 29-31 - biokoridor je ve východní části vymezen v břehových a doprovodných porostech Chrochvického potoka, v západní části v lesních porostech severně od Chmelníka (bazické bukové doubravy a svěží až bohaté dubo-bukové porosty).

LBK 30-31 - biokoridor je v jižní části vymezen v břehových a doprovodných porostech Chrochvického potoka, v severní části je navržen přes trvalé travní porosty a ornou půdu.

LBK 3-31 - bezejmenný přítok Labe s místy sporadickými břehovými porosty; v dolní části je navržen kolem zastavěné části obce.

LBK 5-31 - bezejmenný přítok Labe s břehovými a doprovodnými porosty; v dolní části je navržen v zastavěném území obce.

LBK 34-37 - biokoridor je ve východní části vymezen v lesním porostu, v západní polovině vede po enklávách dřevinných společenstev typu remízů a mezí; BK má nespojitý charakter.

LBK 34-36 - lokální biokoridor je v západní části tvořen zarostlým úvozem, ve východní části vede lesem po jeho ochranném plášti; střední úsek je navržen převážně na orné půdě.

LBK 27-31 - biokoridor je vymezen po jižním okraji lesního porostu Červeného vrchu (314,5 m n. m.) v dřevinných společenstvech ekotonálního charakteru na stanovištích kyselých dubo-bukových a dubo-bukovo-borových porostů.

LBK 26-31 - biokoridor je vymezen po jižním okraji lesního porostu nad městskou částí Přípeř v dřevinných společenstvech ekotonálního charakteru na stanovištích kyselých dubo-bukových porostů.

LBC 033 Nebočadský luh – reprezentativní území v trase nadregionálního biokoridoru vložené, vymezené v místě PP Nebočadský luh. Řeka Labe v šířce cca 50 m zde vytváří slepé rameno s poloostrovem s dřevinnými společenstvy. Zastoupeny jsou typické dřeviny tvrdého i měkkého luhu. Jde o ornitologicky významnou lokalitu.

LBC 031 Řeka Labe – skupina lokálních biocenter na trase NRBK vymezených z metodických důvodů na toku Labe. Řeka Labe o šířce cca 50-100 m, lemovaná po obou stranách železniční tratí, resp. silnicí, níže zástavbou téměř k břehové hraně. Břehové a doprovodné porosty jsou proměnlivé, místy sporadické. Řeka je spolu s ekosystémy v údolí jedinečným migračním koridorem nejen pro ichtyofaunu, ale též pro ptactvo a vegetaci.

LBC 032 Ústí Ploučnice do Labe – biocentrum se rozkládá na plochách parkového charakteru, mezi děčínským zámkem a řekou Ploučnice, dále zabírá vlastní koryto Ploučnice a přilehlé břehové porosty řeky Labe, včetně plochy říčních náplavů.

LBC 034 Les mezi folknáři a březinami – biocentrum je umístěno při tocích potoků mezi Folknáři a Březinami. V horních částech jej tvoří olšiny (Alnetum) s příměsí jasanu, spodní partie pokrývá svahový les; část území tvoří smrková monokultura s příměsí dalších dřevin. Okraje tvoří obohacený keřový ekoton.

3.1.2.8. Přítomnost významných krajinných prvků (VKP)

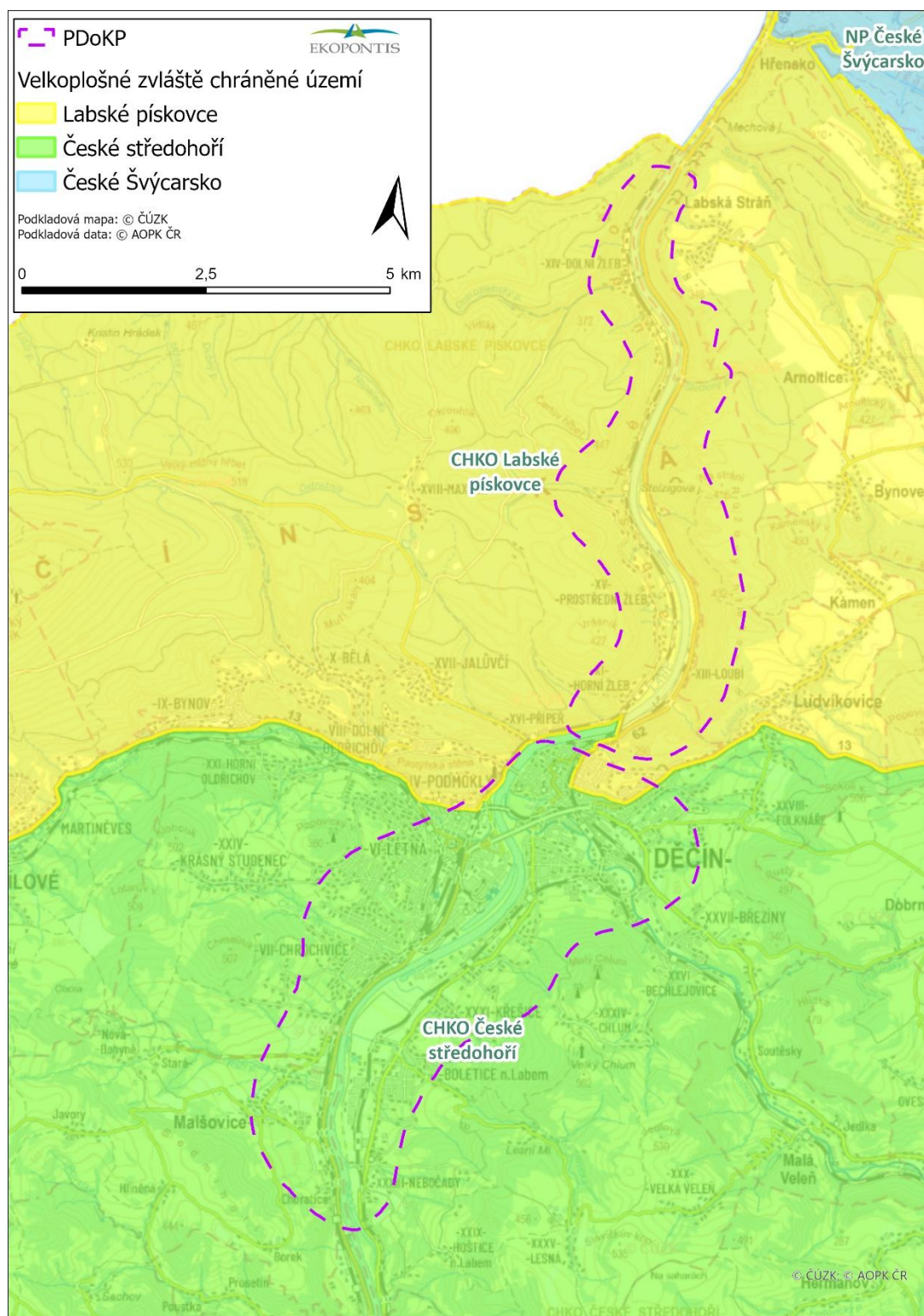
Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašelinště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 zákona orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy a území, na nichž probíhá přírodě blízká obnova těžbou narušeného území. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků.

Status VKP je „záchrannou sítí“ především pro volnou krajinu, která jinak žádnou jinou ochranu nemá. PDoKP se však nachází na území velkoplošných ZCHÚ (CHKO České středohoří a CHKO Labské pískovce). Tady ochrana VKP a zvláštní ochrana území funguje souběžně. Přesto se předpokládá, že VKP uvnitř CHKO požívají výrazně přísnějšího režimu než ve volné krajině.

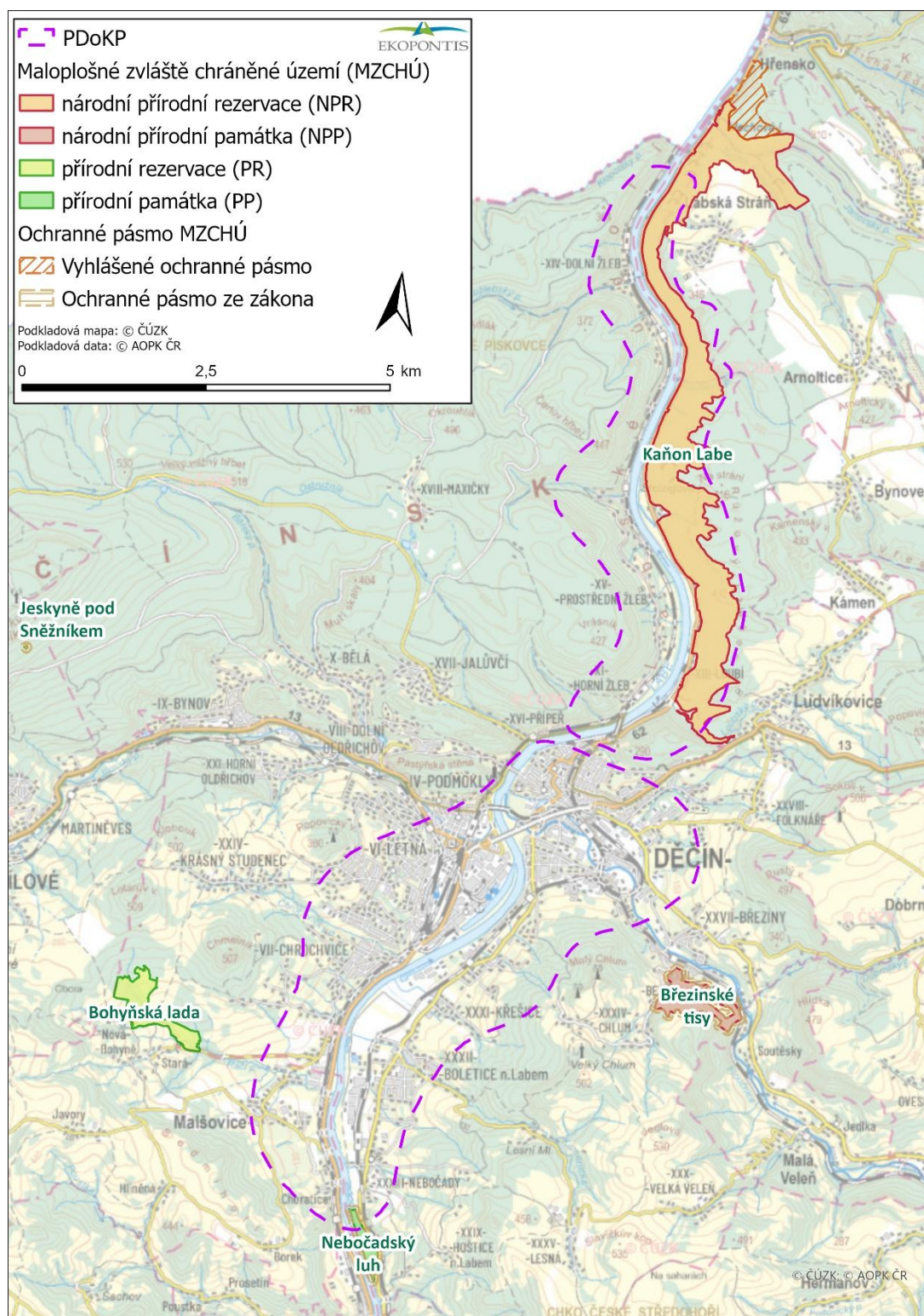
V PDoKP se vyskytují VKP ze zákona:

- a) vodní toky: především řeka Labe a ústí přítoků jako je (od Nebočad po proudu): Račí potok, Kamenička, Chrochvický potok, Jílovský potok, Ploučnice, Ostružník, Ludvíkovický (Loubský) potok, Čertova Voda, Studený potok, Dolnožlebský potok a řada dalších bezejmenných drobných toků;
- b) údolní niva: týká se celého zájmového území, které leží v údolní nivě Labe, i když je místy údolní niva značně pozměněná (zástavba) nebo velice úzká;
- c) lesy: Zejména v území severně od Děčína na koridor řeky Labe nezdědka blíže navazují lesní porosty.

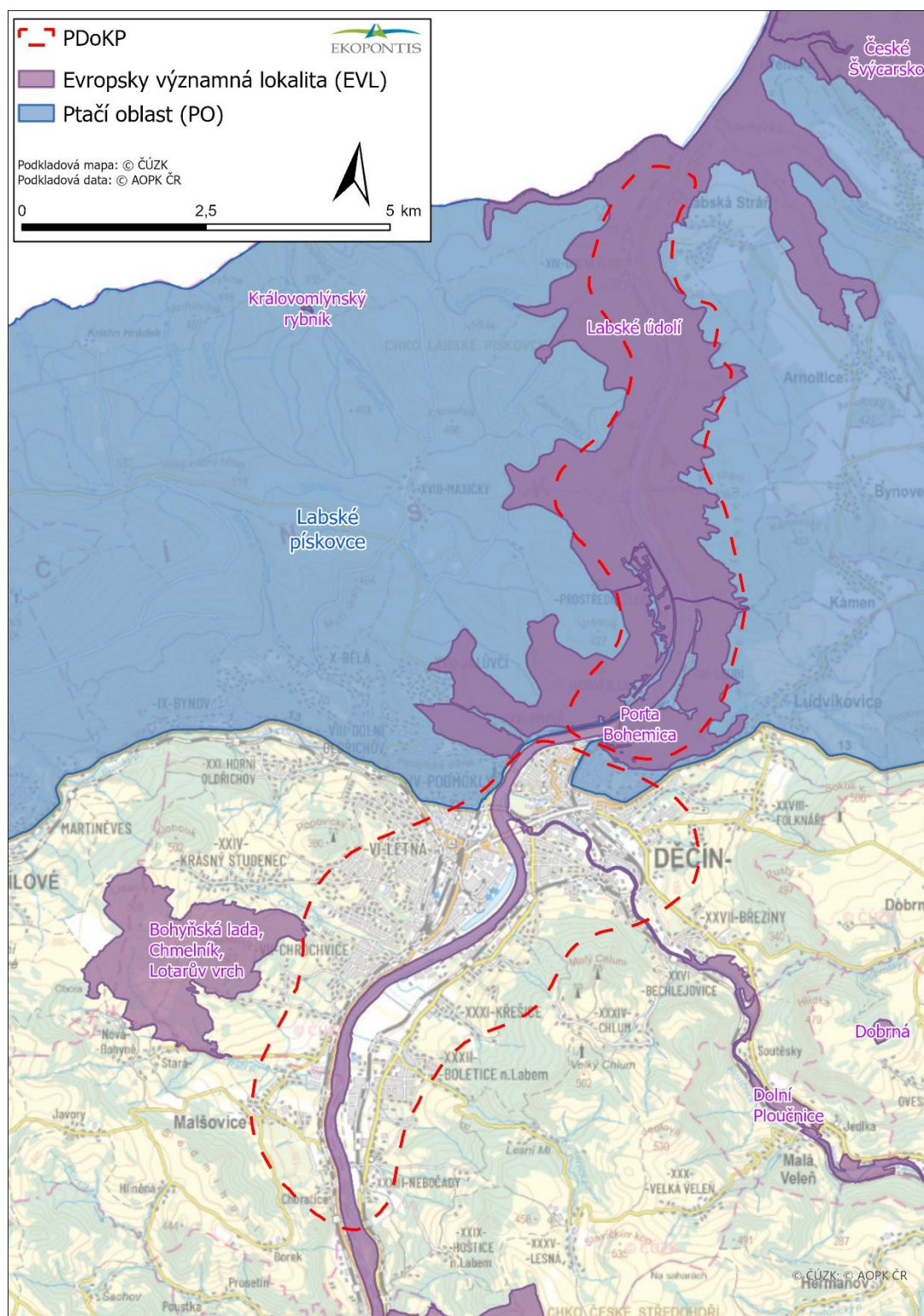
V údolní nivě Labe se nachází pestrá mozaika biotopů, od přírodně cenných po antropogenně silně ovlivněných. V části nivy jižně od Děčína až po Nebočady převažuje zemědělské využití, břehové porosty jsou často omezeny na úzký pruh eutrofních druhů, na které navazuje kosený trávník podél silnice, cyklostezky nebo železnice. V Děčíně převažují antropogenní prvky, jako jsou loděnice, překladiště a nábrežní zdi. Severně od Děčína převažuje pestřejší mozaika biotopů, např. vrbových křovin, které přecházejí až do charakteru lužního lesa, lučních porostů a pozemků nechaných ladem. Samotný vodní tok řeky Labe se svými břehovými porosty a údolní nivou tedy představuje v rámci zájmového území nejhodnotnější VKP ze zákona.

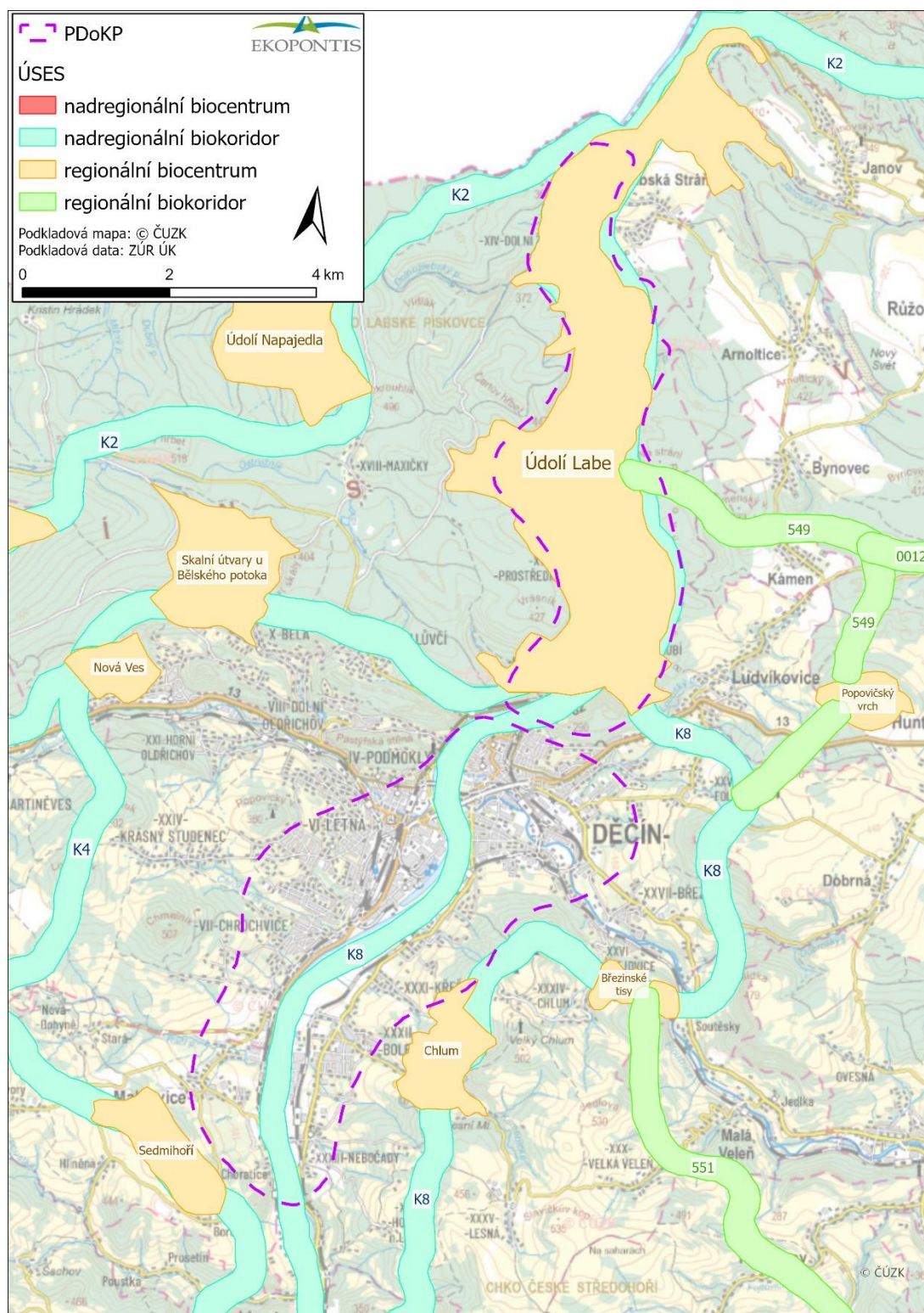
Obrázek 5 Přítomnost VZCHÚ

Obrázek 6 Přítomnost MZCHÚ

Obrázek 7 Přítomnost území soustavy Natura 2000

Obrázek 8 Přítomnost skladebných prvků ÚSES

3.1.3. Identifikované znaky přírodní charakteristiky krajinného rázu

Přítomnost znaků a hodnot přírodní charakteristiky krajinného rázu v dotčeném území (PDoKP) je identifikována a klasifikována v následující tabulce.

Tabulka 3 Standardizovaná tabulka identifikace a klasifikace hlavních znaků přírodní charakteristiky krajinného rázu

A.2	Identifikované hlavní znaky přírodní charakteristiky	klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální - negativní	xxx zásadní xx spoluurčující x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný
A.2.1	výrazné vymezení sevřeného prostoru údolí, geomorfologické hodnoty	+	xxx	xxx
A.2.2	modelace terénu otevírajícího se jižního prostoru ohraničeného vrchy Českého středohoří	+	xxx	xx
A.2.3	cenné lesní porosty na suťových svazích a skalnatých hranách	+	xxx	xxx
A.2.4	skalní útvary a strmé srázy úzkého kaňonového údolí	+	xx	xxx
A.2.5	pískovcové skalní útvary a skalní rozsedliny	+	xx	xxx
A.2.6	přírozené meandry řeky Labe	+	xxx	xxx
A.2.7	tok Labe a přítoků	+	xxx	xx
A.2.8	převládající vliv přírodního rámce CHKO v charakteru krajiny	+	xx	xx
A.2.9	cenné ekosystémy na štěrkopískových náplavech při soutoku Labe s Ploučnicí	+	xx	xx
A.2.10	cenné ekosystémy v levobřežních a pravobřežních partiích břehových porostů	+	xx	xx
A.2.11	tůňe a laguny s cennými břehovými porosty	+	xx	xx
A.2.12	břehové porosty antropogenně ovlivněné z poloviny 20. století	O až +	x	x
A.2.13	společenstva rostlin a lesní porosty vázané na skalní reliéfy	+	xx	xx
A.2.14	městská zeleň, doprovodná zeleň komunikací, náletová a ruderalizovaná zeleň	O až +	x	x

3.2. Kulturní a historická charakteristika území

Kulturní a historická charakteristika KR je dána způsoby využívání krajiny. Projevuje se vnímatelnými znaky, stopami kultivace a osidlování krajiny a způsobem využívání přírodních zdrojů. Kulturní charakteristika s sebou přináší historické souvislosti, a proto nelze jednu od druhé oddělit.

3.2.1. Obecná kulturní a historická charakteristika území

Vzhledem k charakteru řešené problematiky je tato kapitola v plném rozsahu (vč. obrazových materiálů, resp. prezentovaných map) přejímána ze znění dřívějších odborných výstupů (zejména Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel, 03/2015).

Posuzovaná lokalita patří do **starobylé kulturní oblasti**, která byla odedávna ovlivněna řekou Labem. Kaňonovitým údolím podél Labe procházely významné **dálkové cesty**. Labským údolím se však do Čech hrnuly i nepřátelské armády. Samo Labe se záhy stalo **důležitou dopravní tepnou**. Dalším významným motivem ovlivňujícím historii území byl vznik Děčína, politického, hospodářského, správního a kulturního centra oblasti. Děčínská aglomerace vznikla v široké úrodné kotlině při ústí dvou bočních údolí, Ploučnice a Jílovského potoka, v místě, které tvoří logické těžiště okolní krajiny. Význam Děčína tkví jednak v pohraniční poloze (často místem bojů a nepokojů) a jednak v kontrole labské vodní cesty (clo). Nemalý vliv má i blízkost hranice se Saskem (česko-saská hranice se vytváří v dnešní poloze kolem roku 1451), vzájemné kulturní vlivy a spolužití českého a německého živlu. Vždyť na začátku 20. století je řada obcí v oblasti ryze německá a v ostatních tvoří Češi jen menšinu. V neobyčejně dramaticky utvářené krajině se zformovala působivá sídelní struktura s mnoha hodnotnými objekty a soubory, s tradiční lidovou architekturou a svěbytným vývojem.

Pravěk na Děčínsku. Nejstarší hmotné nálezy na Děčínsku pocházejí ze starší doby kamenné (zbytky koster pravěkých zvířat v Podmoklech). Snad sem v této době lov přilákal i člověka. Hmotné nálezy dokládající jeho přítomnost však zatím nejsou k dispozici. Po ústupu ledovce se mění přírodní podmínky, Labe naplavuje úrodnou půdu, vytvářejí se předpoklady pro rozvoj zemědělství. Z této doby (neolit) pochází již zřetelné stopy lidské činnosti v pozůstatcích kamenných nástrojů (Děčín). První důkazy trvalého osídlení nalézáme z doby halštatské (starší doba železná) u lidu lužické kultury, nazývaného též lidem popelnicových polí. Ten od severu pronikl koncem 11. století př. Kr. v několika proudech do Čech. Jeden z nich prošel z nynější Lužice a Saska Donínsko-chlumeckou stezkou a osídlil mimo jiné i Děčínsko. Byli to zemědělci, vyhledávající úrodnou půdu, kteří již přitom užívali dokonalejší nástroje. Osídlení oblasti lidem popelnicových polí dokládají například naleziště v Podmoklech (pohřebiště) či na Stoličné hoře v Děčíně. Kromě lužické kultury se na podmokelském nalezišti objevují i zbytky billedorfské kultury, která je blízká lužické a vznikla na středním toku Labe.

Ve 4. století př. Kr. se na Děčínsko dostávají Keltové a děčínskou kotlinu osidluje kmen Bójů. Je doložena důležitá stezka, sledující tok Labe, spojující osadu Lupfurdon (v prostoru Drážďan) s osadou Nomisterion (v prostoru Děčína). Do keltského období patří nejstarší historická zpráva týkající se českosaského prostoru, zpráva o vítězství Bójů nad Kimbry roku 114 př. Kr. Již ve 2. století př. Kr. začínají přes horské pásmo pronikat do severních Čech

Germáni, kteří po smíšení s keltskými vlivy vytváří tzv. podmokelskou kulturu, nazývanou podle hlavního naleziště na podmokelském pohřebišti.

Kolem 6. století přicházejí ze severu a severovýchodu Slované, postupně vytvářející větší kmenové celky. V prostoru děčínské aglomerace se objevuje slovanské osídlení již v 6. - 7. století.

Sídliště ze 7. - 8. století je zjištěno na levém břehu Labe, mezi Podmokly a Rozbělesy. Levý břeh Labe se v rámci děčínské kotliny jeví jako nejvhodnější pozice k osídlení. V poloze Malý písek byly učiněny první archeologické nálezy z pravěkých období již před polovinou 19. století. Slovanské objekty pak byly postupně objevovány od počátku 20. století (keramické zlomky, železný nůž, kostěné nástroje, zdobený kostěný hřeben, přesleny). Sídliště přetrvalo i do mladšího období. Až do poloviny 10. století nepřesahuje osídlení obvod děčínské kotliny.

Podle starších historiků se v labské kotlině předpokládají dva kmenové celky, na pravém břehu Nebočané, na levém Děčané (*Dazana*), kmen uváděný pod tímto jménem již v Kosmově kronice. Děčané později ovládají celé území po obou březích Labe. Jejich centrem je hradiště vybudované na severní straně Stoličné hory. V 10. století jsou Děčané postupně začleňováni do rámce vznikajícího přemyslovského státu. Podle současných názorů se teorie kmene Děčanů opouští. Pod názvem Děčané jsou prostě nazýváni obyvatelé pomezí oblasti přemyslovského státu (stejně jako Litoměřici či Sedlčané).

Obrázek 9 Území na Müllerově mapě Čech z roku 1720 (Jan Kryštof Müller, Mapa geographica regni Bohemiae in duodecim circulos divisae cum comitatu Glacensi et districtu

Egerano adiunctis circumiacentium regionum partibus conterminis ex accurata totius regni perlustratione et geometrica dimensione omnibus, ut par est, numeris absoluta et ad usum commodum nec non omnia et singula distinctius cognospenda XXV sectionibus exhibita a Joh.Christoph Muller, S.C.M. capitan.et ingen A.C.MDCCXX, 1 : 132 000, © Historický ústav AV ČR).

Tato mapa završuje období, ve kterém byl autorem poměrně podrobné mapy jednotlivců. Vznikla na základě vojenských, správních a hospodářských požadavků Rakouské monarchie. Na rozdíl od starších mapových podkladů poskytuje řadu údajů o barokní krajině na počátku 18. století. Jsou na ní podrobně zakresleny kromě topografického obsahu (sídla, vodstvo, schematicky reliéf a zeleň, komunikace) také zemědělské usedlosti, zaniklé osady, mlýny, vinice, doly na zlato, stříbro, měď a další nerostné suroviny, hutě, sklárny, poštovní stanice a mnoho jiných informací, vysvětlených v bohaté legendě mapy. Müllerova mapa vypovídá o tom, jak se měnila mapovaná krajina, poznamenaná vlivem přírodních podmínek a činností člověka během staletí či desetiletí a co zůstalo v její paměti do současnosti. Po řadu let byla předlohou pro tvorbu dalších mapových děl u nás i v zahraničí a byla také podkladem pro první vojenské mapování v českých zemích. V té době se jednalo o daleko nejpodrobnější mapování v Čechách. Mapa poskytuje narozdíl od starších mapových podkladů řadu údajů o krajině na počátku 18. století. Je zde výrazně patrný terén labského kaňonu se zalesněnými stráněmi i hranice se Saskem. Centrem oblasti je Děčín (Tetſchen), vzniklý na vtoku Ploučnice a Jílovského potoka do Labe. Zejména celý levý břeh až k hranici je pokryt rozptýlenou zástavbou. Je zde zobrazen Horní Žleb (Ober-Grund), Prostřední Žleb (Mittergrund), Dolní Žleb (Nidergrund) a Čertova Voda (Tscherda), při pravém břehu, při vtoku potoka do Labe, je Loubí (Lauben). Podmokly (Botenbach) a Weyher (Weyer) jsou ještě nevýraznými osadami. Významnějšími obcemi na levém břehu jsou Oldřichov (Ulgersdorf), Chrochvice (Krichlitz), Maxičky (Maxdorf), Rothberg, Přípeř (Peipertz) či Žlíbek (Böſe gründl). Na pravém břehu jsou zobrazeny Ludvíkovice (Losdorf), Kámen (Heydenſtein), Bynovec (Binsdorf), Arnoltice (Arnsdorf), Janov (Ionsdorf) a Labská Stráň (Elbleiten).

Děčínsko ve středověku. Již v nejstarším správním rozdělení českého státu získává Děčín význačné postavení jako jeden z krajských hradů (roku 1130 uváděn jako hradecké centrum). Od nepaměti zde byla křižovatka pozemských obchodních cest s labskou vodní cestou, čímž krajina nabývala stále většího strategického významu. Druhé (nejisté) slovanské hradiště je předpokládáno na Stolové hoře. Stavba hradu (hradiště) byla počátkem vývoje od podhradí s celnicí k samotnému městu, založenému někdy ve 13. století. K nejstarším písemným zprávám o oblasti patří záznam Kosmovy kroniky, že na děčínském hradě byl roku 1128 uvězněn a posléze oslepen Přemyslovec Břetislav.

S postupující feudalizací jsou osidlovány zejména dosud neobydlené části Děčínska (ve 14. století se zdvojnásobuje počet obyvatelstva). Ve 13. a 14. století je Děčínsko zasaženo německou kolonizací. Markvartici, kteří zde působí jako hradští správci, provádí intenzivní emfyteutickou kolonizaci. Osidlují dosud málo osídlenou okolní horskou krajinu. Původní slovanské obyvatelstvo sídlí v úrodném údolí Labe, zatímco horní polohy jsou osidlovány Němci. Oproti bohatším a rozsáhlým vesnicím českým, jsou německé malé a rozptýlené.

Kromě zakládání vsí, tvrzí a hradů pokračuje i kolonizace městská. Od 30. let 13. století je českými panovníky založeno na Labi několik významných královských měst, mezi nimi i Děčín. První písemný dokument vážící se k Děčínu je z roku 1283. Kromě údolí Labe byla oblast

Děčínska poněkud stranou panovníkova zájmu a svými hustými pohraničními hvozdy a nižší kvalitou půdy nedávala předpoklady ke vzniku měst ze zájmu panovníka.

Za vlády Václava III. (kolem 1306) se Děčín dostává do rukou tří synů purkrabího Beneše z Vartenberka. Pod vartenberskou správou pak žije město s okolní krajinou více než 200 let. Vartenberkové uvádějí postupně do závislosti okolní zemany a rozšiřují své panství. Do počátku 16. století tak mají Vartenberkové v rukou krajinu od Děčína až ke Šluknovu. V roce 1511 odchází poslední vartenberský držitel děčínského panství do kláštera a celé zboží s městem získává Mikuláš Trčka z Lípy. Po čtyřech letech dostává panství nové majitele, Salhauseny, šlechtice, kteří zaujímají významné postavení na saském dvoře. Panství je popsáno „špatnými cestami a množstvím Němců“. Kolem roku 1534 přebírá panství příbuzná saská rodina rytířů z Bynova (Bünau), kteří je spravují téměř po jedno století a za jejichž vlády dosahuje Děčín velkého rozkvětu. V 15. a 16. století se zahušťuje sídelní síť i na levém břehu Labe (Želenice 1401, Chrást 1454, Martiněves 1455, Bělá 1454, Chmelnice 1515, Chrochvice 1543, Malšovice 1515, Oldřichov 1515, Bynov 1543, Žleb 1579, Jalůvčí 1579, Žlíbek 1652, Nová Ves 1654).

Děčínsko v novověku. Do vývoje oblasti neblaze zasahuje třicetiletá válka. Od roku 1622 pociťuje Děčínsko neustále průchody vojska. Téměř dvě třetiny poddanských usedlostí jsou vypáleny nebo pobořeny, mnohé opuštěny. V roce 1631 obsazují Děčín Sasové, rok nato přichází morová epidemie. Město trpí švédským drancováním, přičemž Labe slouží k odvozu kořisti z Čech. Saská protestantská vrchnost musí odejít a panství dostává nové majitele, Thun-Hohensteiny (do roku 1932, kdy jejich fideikomisní panství o rozloze 11 tisíc hektarů tvoří Děčín, Podmokly, Jílové, Těchlovice, Schönstein a Bünauburg). Ze všeobecného úpadku po třicetileté válce se krajina vzpamatovává jen velmi pomalu (povstání 1680). Další rána přichází za válek 18. století (válka o rakouské dědictví 1740-1742, 1744-1745 a válka sedmiletá 1756-1763), kdy krajem táhnou rakouská, pruská či saská vojska. V roce 1775 se Děčínskem přehání nová vlna nevolnického povstání. Další vzpoura přichází v neúrodném roce 1799.

V období raabizace nastává nová kolonizační vlna, kdy jsou na levém břehu Labe založeny Čechy (*Tscheche* 1781), Trabantendörfel (1781), Horní Oldřichov (*Ober-Ullgersdorf* 1781) a Václavov (*Wenzelsdorf* 1786). Přes relativně velký počet vsí je však celé území levého břehu osídleno poměrně velmi řídce. Vsi jsou malé, v obraze krajiny dominují rozsáhlé plochy zemědělské půdy.

Obrázek 10 Řešené území a jeho okolí na mapě Prvního vojenského mapování, tzv. josefského.
 (© 1st Military Survey, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna; © Geoinformatics Laboratory, University of J. E. Purkyne; © Ministry of Environment of Czech Republic)

Mapování se uskutečnilo v letech 1764-1768 a 1780-1783 (rektifikace) v měřítku 1:28.800. Mapy nevznikaly na geodetických základech, polohopis a terénní reliéf se zakreslovaly hrubým odhadem. Hlavní štáb stanovil pro nové mapování vojensky a orientačně důležitý obsah (komunikace, vodstvo a jiné terénní překážky, místa přechodů, budovy, porosty). Mapování prováděli důstojníci vojenské topografické služby projíždějící krajinu na koni. Současně s kresbou map vznikal vojenský popis území obsahující informace, které v mapě nebyly – šířka a hloubka vodních toků, stav silnic a cest, zásobovací možnosti obcí. Velká pozornost byla věnována komunikacím (rozlišeny podle sjízdnosti), řekám, potokům i umělým strouhám, využití půdy (orná půda, louky, pastviny atd.) i různým typům budov – kostely, mlýny. Díky barevnému rozlišení jednotlivých složek (mapy byly ručně kolorovány) je lze snadno identifikovat. Nadmořské výšky se neurčovaly a pro znázorňování terénu a jeho podrobností se zvolilo

stínování a šrafování většinou zkříženými šrafami (kreslířskými), bez geometrických hodnot. Mapa je jedinečná svou podrobností, ale i tím, že poskytuje nesmírně cenné informace o vývoji krajiny v druhé polovině 18. století, před nástupem průmyslové revoluce. Mapa také dává díky své podrobnosti mnoho informací o urbanistické struktuře jednotlivých sídel a je důležitým podkladem pro poznání podoby obcí na konci 18. století. Na mapě, jejímž podkladem se stala zvětšená Müllerova mapa, je velká pozornost věnována komunikacím, řekám, potokům i umělým strouhám, využití půdy (orná půda, lesy, louky, pastviny) i různým typům budov, které lze díky barevnému rozlišení jednotlivých složek snadno identifikovat. Zachycuje území Čech v době před nástupem průmyslové revoluce, v době největšího rozkvětu kulturní barokní krajiny a její nejvyšší diverzity. Z mapy je patrný dramatický terén, na děčínskou kotlinu navazuje kaňon Labe, provázený zalesněnými stráněmi, do nichž se zařezávají potoky a potůčky vlévající se do Labe. Centrem území je město Děčín (Tetschen), na protilehlém břehu je zobrazený Weyher a Rothberg. Rozptýlenou zástavbu podél levého břehu představují Horní Žleb (Ober Grund), Prostřední Žleb (Mittel Grund), Čertova Voda (Tscherda), Gotschkei a Dolní Žleb (Nied.Grund). Na pravém břehu je Loubí (Lauben). Mimo labské nábřeží jsou zde vyznačeny obce Ludvíkovice (Losdorf), Kámen (Neu Heidenstein a Heidensteindörf), Bynovec (Binsdorf), Arnoltice (Arnsdorf) a Labská Stráň (Elbleuthen). Významnou linii tvoří 4 km dlouhá alej z Bynovce k bývalému letohrádku Belvédér.

Obrázek 11 Řešené území a jeho okolí na mapě II. vojenského mapování, tzv. Františkova.
(© 2nd Military Survey, Austrian State Archive/Military Archive, Vienna; © Geoinformatics Laboratory, UJEP; © Ministry of Environment of Czech Republic; Laboratoř geoinformatiky UJEP)

Druhé vojenské mapování proběhlo na území celé tehdejší monarchie v období 1807-1869. Rozhodnutí císaře Františka II. o provedení nového mapování bylo ovlivněno především vojenskými důvody, vyvolanými napoleonskými válkami, kdy se projevovaly nedostatky mapových podkladů prvního

vojenského mapování vyhotovených se značnými nepřesnostmi, hrubou zeměpisnou orientací a s výraznými deformacemi. Měřítko zůstalo stejné jako u prvního vojenského mapování, tedy 1:28.800. Na rozdíl od josefského mapování však mapování Františkovu předcházelo budování souvislé trigonometrické sítě, která sloužila nejen vojenskému mapování, ale také mapování katastrálnímu započatému v roce 1816, které bylo později použito jako podklad pro mapování vojenské. Výšky významných objektů byly určovány trigonometricky, pro znázornění reliéfu se používaly sklonové šrafy. Mapy druhého vojenského mapování jsou zajímavým a užitečným zdrojem údajů pro poznání vývoje krajiny. Obsah mapy je v podstatě totožný s prvním vojenským mapováním, zobrazuje však situaci v době nastupující průmyslové revoluce. Mapa je velmi podrobná a dává představu o terénu a o struktuře pozemků a sídel. Osou prostoru tvoří řeka Labe, obklopené zalesněnými stráněmi. Hlavním centrem je Děčín (Tetschen). Na protějším břehu jsou zobrazeny například osady Dolní Oldřichov (Nieder Ulgersdorf) a Weyher. Po toku Labe se pak objevují obce a osady Horní Žleb (Obergrund), Prostřední Žleb (Mittelgrund) a Dolní Žleb (Niedergrund). Na pravobřežní straně, na náhorní plošině nad Labem, jsou zakresleny osady a obce Folknáře (Falkendorf), Ludvíkovice (Loosdorf), Kámen (Heidenstein), Bynovec (Binsdorf) a Arnoltice (Arnsdorf).

19. století. Na počátku 19. století se v zemědělském kraji objevuje textilní výroba. Poměrně malý počet měst byl na Děčínsku kompenzován velkými a lidnatými vesnicemi spíše nezemědělského typu. V důsledku vzrůstu domácí výroby (textil, sklářství) zde vznikají manufaktury a domácí výroba je intenzifikována prostřednictvím faktorského podnikání. Těžiště hospodářského vývoje se v průběhu industrializace různě posouvají (Děčín, Šluknov, Česká Kamenice, Rumburk).

Podnikatelský ruch vzrůstá i v samotném Děčíně, který se stává dopravním uzlem. Kromě labské dopravy je v roce 1851 zahájen provoz železniční trati z Ústí nad Labem do Drážďan (přes Podmokly). V souvislosti s tím je vybudován řetězový most Císařovny Alžběty přes Labe (1853-1855, nahrazen roku 1933 Tyršovým mostem) a následně most železniční. V roce 1869 vyjel první vlak české severní dráhy z Podmokel do Děčína a dále do Varnsdorfu a je zřízena železniční spojka do děčínského přístavu. V roce 1871 je otevřena tzv. duchcovsko-podmokelská dráha. Roku 1874 je pak dostavěna tzv. česká severozápadní dráha z Lysé nad Labem přes Děčín do Prostředního Žlebu. Roku 1886 je otevřena vlečka z Podmokel k labskému překladišti. V roce 1893 zahajuje činnost trať z Děčína do Prostředního Žlebu.

Z Děčína vedou na tři strany císařské silnice, na západ do Chomutova, na východ do Kamenice a Saska a na jihovýchod do České Lípy.

V souvislosti s rozvojem labské plavby ve 40. letech 19. století a s otevřením železniční trati probíhá dynamická urbanizace celého levého labského břehu, která vrcholí povýšením Podmokel na město (1901).

Labská plavba. Labe je významnou dopravní osou již od raného středověku. První písemná zpráva o plavbě na Labi se objevuje v roce 805, kdy Karel Veliký zakázal svým kupcům dovoz zbraní do Čech. Dokument z roku 1057 (Spytihněv II.) konstatuje poměrně rušný obchod na Labi. Hovoří o dopravě soli, která se dováží proti proudu Labe do Čech. Ochranu kupcům poskytují posádky knížecích hradů na Labi, mezi nimi Děčín. Na vodní Solné stezce byla v Děčíně celnice již v roce 1146. Brzy se kromě soli dováží také slanečky. Proti proudu musela

být loď vlečena lidmi nebo koňmi. Tímto způsobem byla doprava provozována nejméně osm století. Po proudu bylo z Čech plaveno dříví, některé kovy, ale také kůže, kožešiny a rostlinné produkty.

V době vlády Karla IV. se provádí řada regulačních prací na Labi a Vltavě. U Střekova a Dolního Gruntu jsou odstraněny kameny a skály a prokopány písčiny, aby se mohlo plout i za nízkého stavu. 16. století je dobou rozkvětu labského obchodu. 5. července 1567 získávají od císaře Maxmiliána II. rytíři z Bynova právo na labské clo, které je význačným zdrojem příjmů. Někteří děčínští měšťané staví vlastní lodě a provozují po Labi dálkový obchod. K městským zařízením patřily v 16. století i dva labské přivozy.

Během třicetileté války slouží labská cesta především k odvozu válečné kořisti z Čech. Později se z Čech vyváží především vorové dříví, což neblaze působí na strukturu kdysi bohatých lesních porostů na Děčínsku.

V roce 1821 je mezi Rakouskem a některými německými státy podepsána tzv. první labská charta. To charakterizuje zvýšenou péči o stav labského koryta a břehů. Na základě této charty se začínají plavidla registrovat. Počet celních úřadů na Labi se snižuje z 35 na 14. Na děčínském panství je v roce 1822 zapsáno 33 plavidel měšťanů a poddaných. V roce 1822 je ustavena Pražská plavební společnost, pro niž pracují i děčínští loďaři. V roce 1838 se v Děčíně objevuje první parník. Byl to osobní bočněkolesový parník saské výroby Královna Marie (*Königin Marie*).

Krátce po rozšíření železniční dopravy navázaly železnice a vodní doprava úzkou spolupráci. V Děčíně byla vybudována překladiště, s čímž souvisí výstavba a rozšiřování přístavů. V roce 1863 je zavedeno používání tzv. řetězových remorkérů (poslední 1945). Jejich nevýhodou však byla poměrně velká hlučnost. Do roku 1887 je postupně položen na dno Labe řetěz od státních hranic až k Mělníku.

V roce 1870 je podepsána tzv. druhá labská charta. Jejím přínosem byla naprostá likvidace cel. V roce 1907 projelo německo-rakouskou hranici v obou směrech 2446 osobních parníků (611.146 osob) a 12.032 nákladních plavidel (asi 770.000 tun).

Po vzniku ČSR byl na základě válečných reparací Versailleskou smlouvou přidělen Československu lodní park a zařízení na Labi. Hlavním provozovatelem se stala Československá plavební akciová společnost labská (1922). Při modernizaci lodního parku se začíná zavádět naftový motor. V roce 1949 se zákonem o znárodnění sloučilo dosavadních pět společností v Československou plavbu labskou (1952 Československou plavbu labsko-oderskou).

Národnostní problémy. Rozpad Rakousko-Uherska je na Děčínsku provázen národnostními problémy. V oblasti bylo české obyvatelstvo v menšině. Vzniká tzv. *Deutschböhmen*, které zahrnuje i Děčínsko. Sídlem německé okresní rady pro Děčínsko a velitelstvím Bürgerwehru jsou Podmokly. Postupně sem přicházejí československé oddíly, které v prosinci 1918 obsazují Děčín a Děčínsko připojují k ČSR. Národnostní problémy však nejsou vyřešeny a po Mnichově (1938) je území připojeno k Německé říši. Po válce je německé obyvatelstvo

odsunuto a na Děčínsko se vrací český život. Oblast však byla uměle osidlována lidmi z vnitrozemí, kteří často neměli k této krajině výrazný vztah.

Obrázek 12 Prostřední Žleb (Mittelgrund) a Loubí (Laube a./Elbe) na fotografii z počátku 20. století.

Fotografie zobrazuje zaříznutý labský kaňon a jedinečný dramatický terén okolních svahů. Jedná se o pohled do území kde je v rámci záměru navržen plavební stupeň. Po levém labském břehu již vede železnice. Na Labi je patrné, že řeka slouží jako významná dopravní tepna a při břehu jsou patrné vodohospodářské úpravy toku (dnes zazemněné). V Loubí je v této době překladiště.

Obrázek 13 Lokalita na toposekci III. vojenského mapování (reambulace 1924).

Jelikož Františkovo mapování již nestačilo požadavkům armády rakouské monarchie na přesné a hlavně aktuální mapy, roku 1868 rakouské ministerstvo války rozhodlo o mapování novém. Jeho podkladem se opět staly katastrální mapy, oproti II. vojenskému mapování je vylepšeno znázornění výškopisu – nejen šrafami, ale také vrstevnicemi a kótami. Výsledkem mapování byly kolorované tzv. topografické sekce, z nichž přetiskem vznikly mapy speciální (1 : 75 000) a generální (1 : 200 000), které již byly tištěny černobíle. Mapy III. vojenského mapování byly několikrát reambulovány a používány až do roku 1953. K reambulaci v pohraničních oblastech a v okolí velkých měst se přistoupilo v letech 1920-1934. Mapový obsah byl doplněn, polohopisné a výškopisné nepřesnosti byly opraveny

a názvosloví počestěno. Tisk byl dvojbarevný, polohopis, popis a výškové údaje černé, vrstevnice, šrafování a skály hnědé. Tyto mapy představují nejpodrobnější podklad pro poznání struktury krajiny v období první československé republiky, zvláště v pohraničních oblastech, kde zachycuje stav ještě před velkými přesuny obyvatelstva spojenými s druhou světovou válkou. Z mapy je výrazně patrný terén, hluboce zaříznutý labský kaňon (Elbe) a okolní zvlněná krajina. Pravému břehu děčínské aglomerace dominuje Děčín (Tetschen), levému břehu Podmokly (Bodenbach), které jsou v této době již velkým městem. Na Podmokly navazují další osady a obce, Horní a Dolní Oldřichov (Ob.- Nd.- Ulgersdorf), Přípeř (Peiperz), Žlíbek (Bösegründl), Bělá (Biela), Rothberg, Kalmswiese. Na levé břehu je pak rozvinutá zástavba obcí Horní Žleb (Obergrund), Prostřední Žleb (Mittelgrund), Čertova Voda (Czirte) a Dolní Žleb (Niedergrund), nedaleko odsud pak uprostřed lesů Maxičky (Maxdorf). Obce na pravobřežní straně jsou Falknáře (Falkendorf), Ludvíkovice (Loosdorf), Kámen (Heidenstein), Bynovec (Binsdorf), Arnoltice (Arnsdorf) a Labská Stráň (Elbleiten). Tyto obce jsou poměrně rozlehlé, výrazně větší a lidnatější než obce a osady levobřežní. Již je zde zobrazena železnice, procházející labským údolím, podél levého břehu řeky. (ÚAZK Praha)

Děčín (Tetschen). Děčín byl odnedávna přirozeným centrem Děčínska. Dějiny města a hradu jsou dějinami celé oblasti. V 10. století patří Děčín k jednomu z krajských hradů (písemně doložen z 11. a 12. století). Je připomínán v Kosmově kronice (1128, *castellum Daczin*). Severně pod hradem se vyvíjí podhradní české sídliště. Město Děčín je jako královská lokace (pravděpodobně Přemysla II. Otakara založeno před rokem 1283 na dnešní Mariánské louce (*Frauenwiese*) jižně pod hradem. Město o rozloze přibližně sedm hektarů je chráněno kamennou hradbou, je zastavěno jednoduchými zemnicemi a později zděnými objekty. Kolem let 1305-1306 je věnováno Václavem III. Benešovi z Vartenberka, čímž klesá na úroveň poddanského města. Toto první město zaniká někdy ve 2. polovině 14. století (snad mor 1363-1364 či požár). V roce 1388 je již zřejmě opuštěné (nazývané staré město, *antiqua civitas*). Na jeho místě později existovala jen louka a ještě nějakou dobu původní kostel Panny Marie, který dal louce název Mariánská. V letech 1831-1832 zde vznikl zámecký park, později zrušený. Dnes je zde novodobá zástavba (koupaliště, poliklinika).

Podhradí severovýchodně od hradu se dále vyvíjí. Ještě v roce 1368 zde převažuje české obyvatelstvo. Kolem roku 1370 je sem přeneseno město Děčín. S tím souvisí i příchod německého obyvatelstva ze starého města na Mariánské louce. Nové město je plně podřízeno Vartenberkům. V letech 1406 a 1412 jsou potvrzena jeho práva. Děčín utrpěl hodně škod v bojích s lužickými městy v roce 1444, kdy byl hrad téměř zničen jako odplata za loupeživé půtky Jindřicha z Vartenberka. Velký rozmach Děčina nastává v 2. polovině 16. století za rytířů z Bünau (labské clo, obchod, řemeslo), kdy je hrad přestavěn na renesanční zámek. V letech 1564-1569 byl postaven dodnes dochovaný kamenný most přes Ploučnici. V té době má Děčín asi 2000 obyvatel. V době třicetileté války však přichází značný úpadek (1631-1635 obsazen Sasy, 1639-1640 Švédy).

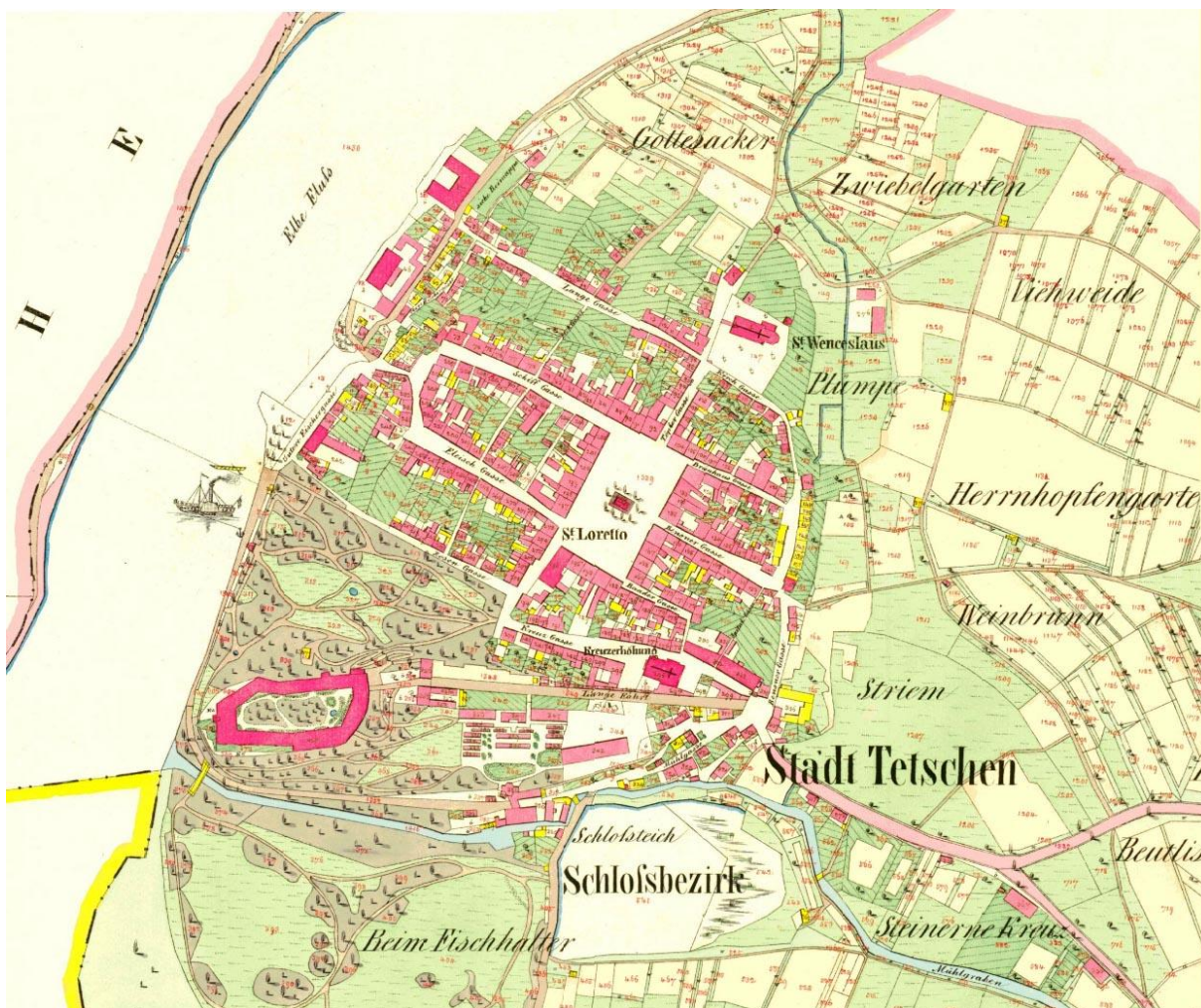
Od poloviny 17. století je Děčín v majetku Thun-Hohensteinů. Za jejich vlády dochází k výraznému zásahu do struktury města. V letech 1670-1691 probíhá za vlády Maxmiliána Thuna velkolepá přestavba zámku (knihovna s cennými rukopisy, zbrojnice, obrazárna, zámecké divadlo, sbírka mincí a minerálií), vzniká Dlouhá jízda (1672, 285 metrů dlouhý

příjezdový koridor k zámku), jedinečná růžová zahrada s gloriem a výhledem na město, novostavba děkanského kostela Povýšení Sv. Kříže (1691), špitál U Dvanácti apoštolů, loretánská kaple s hraběcí hrobkou na náměstí (1668-1670, zbořena). Děčín se v té době stává jedním z nejvelkoryseji řešených barokních sídelních měst v Čechách. V roce 1713 má kolem 700 obyvatel.

V 18. století je několikrát obsazen cizími vojsky (Prusové, Sasové, Francouzi), v letech 1714 a 1749 postihuje město požár. V roce 1779 je zrušen pevnostní charakter hradu, který je v letech 1786-1803 klasicistně přestavěn (Jan Václav Kosch). Kolem roku 1835 jsou strženy hradby a městské brány.

19. století přináší zakládání manufaktur, rozvoj průmyslu i dopravy. Dosavadní městské jádro je přestavěno v historizujícím stylu. V roce 1880 zde žije 5 612 osob, z toho pouze 370 Čechů (přes šest procent). Po roce 1870 začíná na pravém labském břehu vznikat Nové Město, sídliště budované v historizujícím architektonickém stylu.

V roce 1921 žije v Děčíně (Město a Zámecký okrsek) 11 051 obyvatel, z toho je 9 104 Němců (přes osmdesát procent). V roce 1948 je sloučen Děčín a Podmokly. Žije zde 30 753 obyvatel. V současnosti má Děčín necelých 50 tis. obyvatel. V Děčíně je registrováno množství kulturních nemovitých památek (zámek, radnice, kostel Povýšení sv. Kříže, kostel sv. Václava a Blažeje, evangelický kostel, kaple Panny Marie Pomocnice, špitál, několik soch, morový sloup, boží muka, kašna, měšťanské a činžovní domy a další).

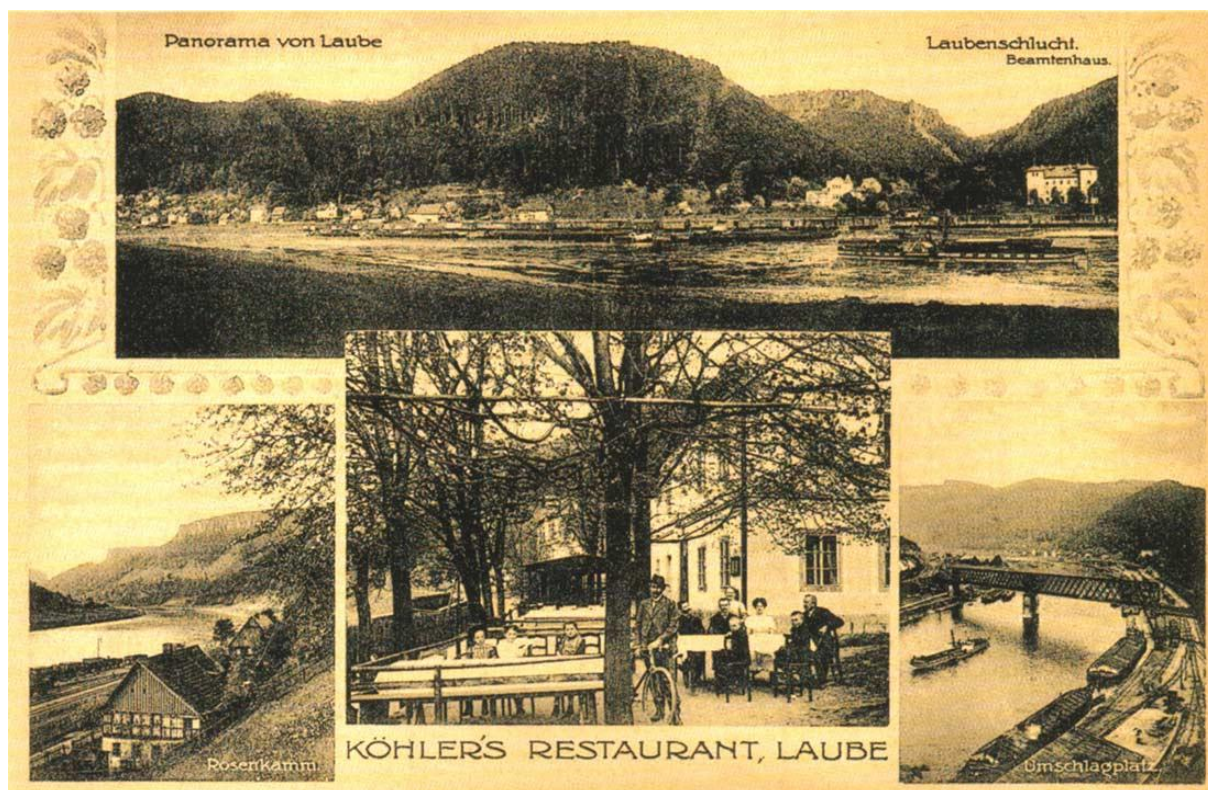

Obrázek 14 Děčín na mapě Stablinního katastru, 1843.

Dochované urbanistické a krajinné struktury je výhodné zkoumat porovnáním stávajících a archivních map – k tomu je nejvhodnější mapa Stablinního katastru, který byl pro naše území pořízený během druhé čtvrtiny 19. století a patří k nejdůležitějším pramenům poznání historické zástavby. Jeden z otisků originální mapy, který byl opatřený popisem parcelních čísel a kolorovaný, byl určen k archivaci v Centrálním archivu pozemkového katastru ve Vídni. Je znám jako císařský povinný otisk (Kaiserpflichtexemplar). Mapování bylo provedeno promyšleným a jednotným způsobem v měřítku 1 : 2880, které umožňuje relativně přesné zachycení jednotlivých objektů. Barevné provedení je stejné jako u originálních map, okrové role, šedé lesy, sytě zelené zahrady a parky, zelené louky, světle zelené pastviny, karmínové zděné budovy, kamenné mosty, jezy a silnice, v tmavém odstínu karmínové významné stavby, žluté dřevěné budovy, mosty a jezy, hnědé cesty, modré vodní toky a plochy a různobarevné lemovky hranic se sousedními obcemi. V bílé barvě jsou ponechány dvory a nádvoří, veřejná prostranství a půda, kterou nebylo možné obdělávat, např. kamení. Vhodnost tohoto pojetí dokládá fakt, že toto mapování dalo základ všem dalším tzv. katastrálním mapám. (ÚAZK Praha)

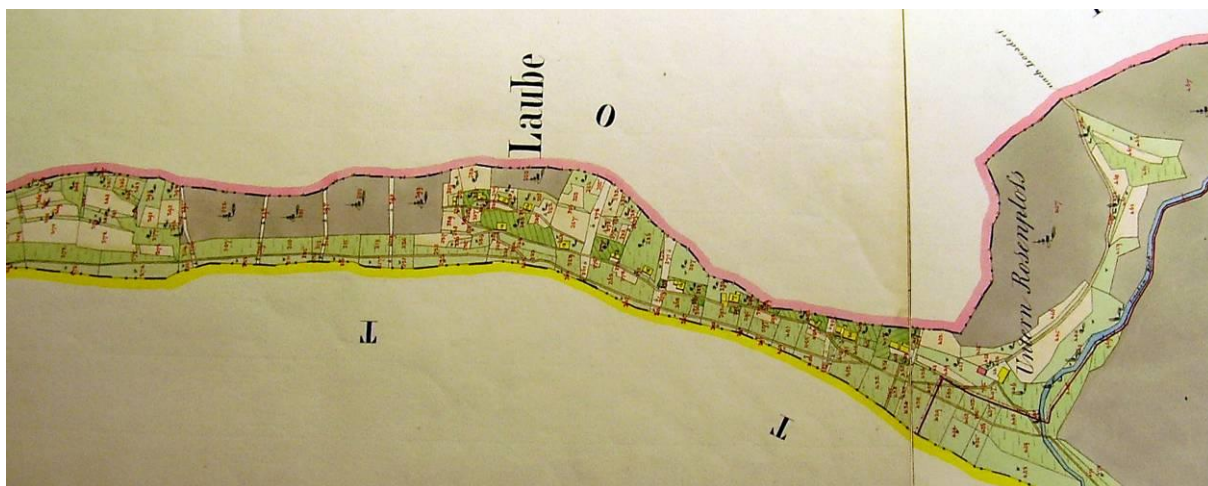
Roku 1980 jsou do Děčína integrovány okolní obce (Děčín má 35 částí). Pro charakteristiku posuzované lokality lze uvést tato významnější sídla:

Loubí (Laube, Lauben). Severovýchodně od Děčína je romantické údolí Loubí (Laube), kde u ústí malého potoka vznikla osada Loubí. Poprvé je zmiňována v roce 1515 (*Laubie*) či 1543. Osada dostala jméno Loubí, protože stromoví u domů tvořilo nad cestou loubí (Profous). V osadě bylo překladiště dráhy. V polovině 19. století zde žilo 139 osob. V roce 1913 sem náleží 264 osob, z toho 239 Němců a žádný Čech. Obec tvoří Laube (Loubí) a Rasseln. V roce 1930 žije v Loubí 320 obyvatel, z toho 208 Němců. Později se Loubí stává samostatnou obcí. Dnes je osadou města Děčín (Děčín XIII).

Obrázek 15 Loubí (Laube) na pohlednici z počátku 20. století.

Loubí v té době slouží jako rekreační místo. Fotografie vpravo dole ukazuje rušnou labskou dopravu se železničním mostem spojujícím děčínský a podmokelský břeh.

Obrázek 16 Obec Loubí na mapě Stablinního katastru, 1843. (ÚAZK Praha)

Staré Město (Altstadt). Zaniklé královské město na Mariánské louce mívalo předměstí na levém břehu Ploučnice, osadu hrnčířů a koželuhů. Předměstí nemělo vlastního rychtáře, bylo podřízeno městu a mnoho pozemků zde vlastnili měšťané. Po zániku města se předměstí dostalo do izolace a stalo se vesnicí, na kterou postupně přešlo pojmenování Staré Město. Tento název se poprvé objevuje v roce 1515 (*w Starem Miestie*). V osadě je kaple Nejsvětější Trojice z 1. poloviny 18. století. V roce 1713 má Staré Město 177 obyvatel. V polovině 19. století zde žije 308 obyvatel. Obec tvoří Staré Město a Theresienau. V roce 1913 je zde hlášeno 3.219 Němců, ani jeden Čech. V té době patří do katastru Starého Města Kolmen (Chlum), Stabigt a Steinbach. V roce 1921 žije v obci 3.109 obyvatel, z toho je 2.912 Němců (přes devadesát procent). Dnes je Staré Město osadou města Děčín (Děčín III). Ve Starém Městě je registrováno několik památkových objektů (venkovské domy a usedlosti).

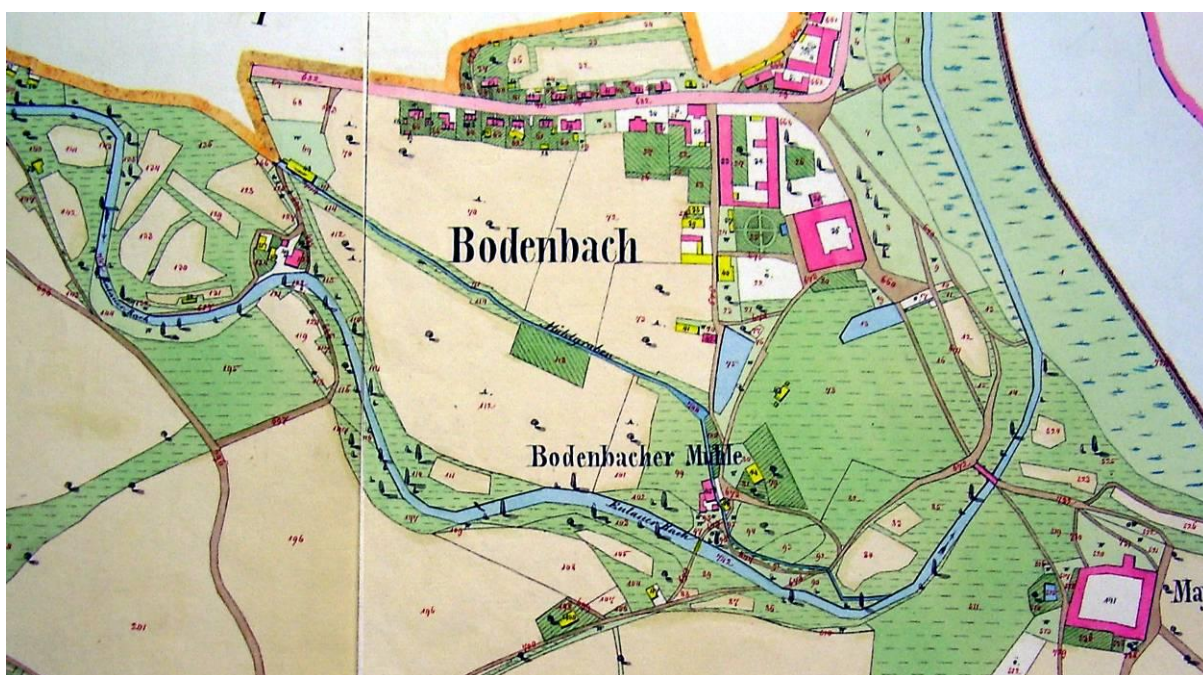
Levobřežní část dnešního Děčína se vyvíjela odlišně. Osídlení se dlouho skládalo ze sítě malých osad. Nejvýznamnější byly Rozbělesy (1352 farní ves) či Želenice s tvrzí (1401). Největší význam však postupně nabyly Podmokly.

Podmokly (Bodenbach). Na území Podmokel bylo slovanské sídliště již kolem 8. století. Roku 1407, kdy jsou Podmokly poprvé písemně uvedeny, patří k panství Děčín (poplužní dvůr), jsou jeho důležitým zemědělským zázemím. Je zde připomínán opevněný dvorec (tvrz, 1475), který je v roce 1545 připojen k podmokelskému dvoru. Struktura obce dominují tři velké vrchnostenské hospodářské komplexy. Vlastní ves tvoří jen drobná zástavba. V roce 1713 mají Podmokly s pivovarem a dvorem 51 obyvatel. Roku 1833 zde žije 190 osob. V polovině 19. století zde žije již 758 osob. Roku 1901 jsou Podmokly povýšeny Františkem Josefem I. na město a v roce 1903 dostávají městský znak. Do první světové války jsou Podmokly dobudovány jako velmi hodnotný urbanistický a architektonický městský celek 2. poloviny 19. a počátku 20. století, počtem obyvatel převyšující historický Děčín. V návaznosti na nákladní nádraží a zimní přístav v Rozbělesích s překladištěm zde postupně vzniká největší

celoděčínská průmyslová zóna. V roce 1913 žije v Podmoklech 11.556 Němců a pouze 608 Čechů.

Roku 1923 jsou k Podmoklům připojeny Chrochvice a Oldřichov. V roce 1930 žije v Podmoklech 16.988 obyvatel, z toho 12.371 Němců (přes sedmdesát procent). Pod Podmokly spadají osady Žlíbek (1652, *Bösengründel*, v roce 1850 595 obyvatel), Jesenice (1720, *Herbstwiese*, v roce 1869 28 obyvatel), Chrochvice (1543, *Krochwitz*, v roce 1850 53 obyvatel), Horní a Dolní Oldřichov (1543, *Nieder-Ullgersdorf*, *Ober-Ullgersdorf*, v roce 1869 625 a 343 obyvatel), Popovice (1720, *Pfaffendorf*, v roce 1869 242 obyvatel) a Václavov (1787, *Wenzelsdorf*, v roce 1869 226 obyvatel).

V roce 1942 jsou města Podmokly a Děčín a ves Staré Město sloučeny v jednu obec Tetschen-Bodenbach. Od roku 1948 jsou Podmokly osadou obce Děčín (Děčín IV). V té době (1950) zde žije 13.794 osob. V Podmoklech je registrováno několik památek.

Obrázek 17 Podmokly na mapě Stabliního katastru, 1843.

Podmokly (Bodenbach) jsou v této době nevýraznou osadou, ve které dominují panské dvory. Do katastru Podmokel patří řada osad. (ÚAZK Praha)

Weyher. Osada je připomínána v roce 1652. V 17. a 18. století na sebe Zadní Weyher a Podmokly bezprostředně navazují a vystupují jako společná zdaňovací jednotka. V roce 1713 zde žije 105 osob. Roku 1833 je zde napočítáno 420 obyvatel. Ve svém celku nemá osada zemědělský charakter, ale je spíše kolonií zemědělských dělníků při podmokelských dvorech. V roce 1850 je osada Weyher sloučena s Podmokly.

Dolní Žleb (Dolní Grunt). Ve vsi, která je nejseverněji položenou obcí v Čechách na levém břehu Labe, se nalézá pozdně barokní kostel Nejsvětější Trojice z roku 1747, rozšířený a přestavěný v roce 1830. Zvon pochází z roku 1660 a je s českým nápisem. Vedle kostela je budova bývalé fary s mansardovou střechou z roku 1792, upravovaná v 19. století. V osadě je několik lidových staveb s dřevěným bedněním pater a bývalá továrna na knoflíky z roku 1774, boží muka a několik soch. V polovině 19. století zde žije 617 obyvatel. K obci patří i Čertova Voda (*Czite, Tschirte*). V roce 1913 je zde 793 obyvatel, z toho 761 Němců a pouze 2 Češi. Donedávna byl Dolní Žleb jedinou obcí, do které nevedla silnice (jen železnice a přívoz). Dnes je Dolní Žleb osadou obce Děčín (Děčín XIV).

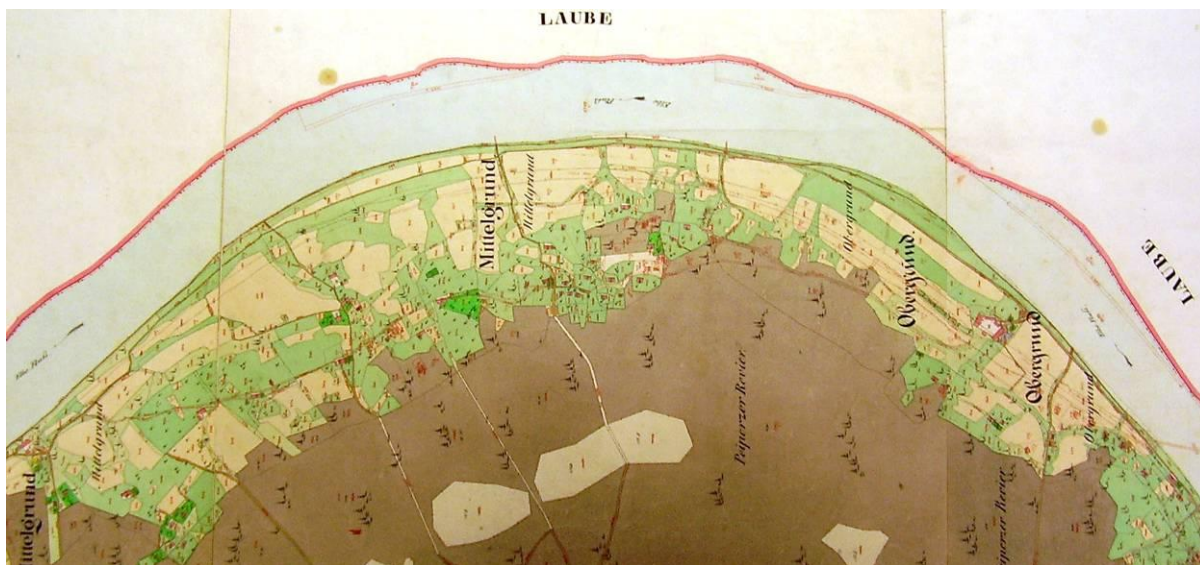

Obrázek 18 Obec Dolní Žleb na mapě Stabliního katastru, 1843. (ÚAZK Praha)

Prostřední Žleb (Mittel-Grund, Prostřední Grunt). Protáhlá Ves na levém břehu Labe vznikla kolem roku 1720. V severní části obce je kaple Anděla Strážce a boží muka z roku 1704. V polovině 19. století zde žije 1.158 osob. V roce 1913 zde žije 2.246 osob, z toho je 2.130 Němců, ani jeden Čech. Rozptýlenou obec tvoří Kalmwiese, Prostřední grunt (Žleb), Horní Grunt (Žleb) a Peiperz (Přípeř). V roce 1930 žije v obci 641 obyvatel, z toho 631 Němců. Dnes je osadou obce Děčín (Děčín XV).

Horní Žleb (Ober-Grund, Horní Grunt). Pobřežní ves na levém břehu Labe je poprvé zmiňována v roce 1579 (*Grundy*). Rozrůstá se kolem roku 1720 (v souvislosti s rozvojem textilního průmyslu). V osadě je dochováno několik lidových staveb a opuštěná budova bývalých Josefských lázní. Léčivý pramen zde náhodně objevil lesník F. L. Pallan roce 1769. Hrabě Johann Joseph Thun zde zakládá malé lázně. Projíždějící vlaky (od roku 1851), továrna na keramiku (1853) a vzrůstající se paroplavba vede k úbytku lázeňských hostů. V roce 1906

Thunové lázně prodávají. Roku 1919 přebírá lázně město Podmokly a v roce 1922 je ruší. Před lázeňskou budovou stávala kašna se sochou boha Neptuna, která je dnes umístěna v děčínském muzeu. V roce 1930 zde žije 770 obyvatel, z toho 658 Němců (přes osmdesát procent). Na břehu je tzv. Hladový kámen, viditelný jen v době sucha za mimořádně nízkého stavu vody v řece. Je na něm nápis: „Uvidíš-li mě, zaplať.“ Horní Žleb je osadou obce Prostřední Žleb, dnes osadou obce Děčín (Děčín XI).

Obrázek 19 Prostřední Žleb na mapě Stabliního katastru, 1843.

Součástí katastru Prostřední Žleb (Mittelgrund) je i osada Horní Žleb (Obergrund). (ÚAZK Praha)

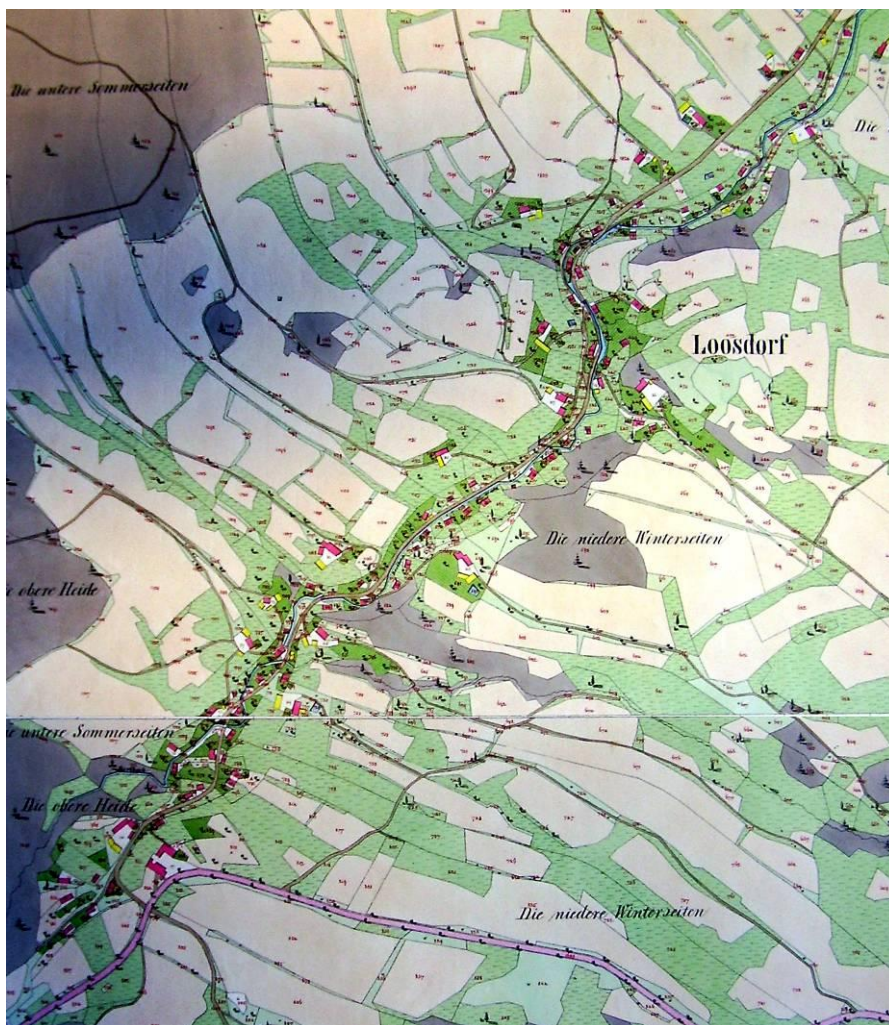
Obrázek 20 Osada Přípeř na mapě Stabliního katastru, 1843.

Osada Přípeř (Peiperz) je součástí katastru Prostřední Žleb (Mittelgrund). (ÚAZK Praha)

Maxičky (Maxdorf). Náhorní ves uprostřed lesů založil v roce 1671 Maxmilián (Max) Thun-Hohenstein jako dřevorubeckou osadu. Osada byla rozšířená v souvislosti s rozvojem textilního a sklářského podnikání Thunů v letech 1713-1749. V polovině 19. století zde žije 228 osob. Obec tvoří Maxdorf (Maxičky), Königsmühle a Christianaburg. Od roku 1868 jsou Maxičky osadou obce Bělá (*Bíela*), poté samostatnou obcí. V roce 1913 zde žije 194 Němců, ani jeden Čech. V roce 1930 žije v obci 181 obyvatel, z toho 166 Němců (přes devadesát procent). V obci jsou barokní sochy z roku 1756. Dnes jsou Maxičky osadou obce Děčín (Děčín XVIII).

Na pravém břehu jsou i další obce, které nejsou přímo součástí Děčínské aglomerace. Některé vznikly v náhorních polohách a jejich vývoj je tudíž odlišný.

Ludvíkovice (Loosdorf). Protáhlá údolní ves podél Loubského potoka souvisí s okrajem Děčína. Vznikla ve 14. století při kolonizaci zalesněných oblastí. Písemně se objevuje v roce 1425 (*Ludwici villa*). Její název vznikl z osobního jména (ves lidí Ludvíkových). Později slouží jako dělnická ves děčínských průmyslových závodů. V polovině 19. století zde žije 1.060 osob. Obec tvoří Ludvíkovice a Heidenstein (Kámen). Samotné Ludvíkovice mají v roce 1869 602 obyvatel. V roce 1890 je zde 116 domů, ve kterých žije 742 Němců. V obci funguje továrna na knoflíky. Uprostřed vsi je v pískovcové skále falešná jeskyně (bývalý lom). Na vyvýšeném místě západně vznikla v 18. století kaple. V obci je několik lidových staveb kombinovaného typu. Na křižovatce je jehlanový pomník z roku 1892 na paměť zrušení roboty a poslance dr. Kudliča. U Ludvíkovic snad bývala tvrz, jejímuž místu se v 18. století říkalo Losburg. V letech 1819-1820 se odtud bralo kamení ke stavbám. O této domnělé tvrzi není nic známo (Sedláček). Západně od obce se pak nachází na okraji lesa hřbitov. Ludvíkovice jsou v letech 1980-1992 osadou obce Děčín, dnes samostatnou obcí.

Obrázek 21 Ludvíkovice na mapě Stabliního katastru, 1843.

Údolní ves se vine ve značné délce podél potoka. (ÚAZK Praha)

Kámen (Heidenstein). Na Ludvíkovice navazuje osada Kámen. Objevuje se poprvé v roce 1720 (Heydenstein). Před rokem 1787 zde vzniká raabizační ves. V roce 1869 je zde 354 osob. Kámen je osadou obce Ludvíkovice, v letech 1980-1992 osadou Děčína, dnes samostatnou obcí.

Obrázek 22 Osada Kámen (Heidenstein) na mapě Stablního katastru, 1843. (katastr Ludvíkovic). (ÚAZK Praha)

Arnoltice (Arnsdorf). Kolonizační zemědělská ves severovýchodně od Děčína je připomínána v roce 1352 (*Arnoldi villa*). Její název zřejmě vznikl z osobního jména (ves Arnolticů, tj. lidí Arnoltových, Arnoltova ves). Původně ves náležela k benešovickému statku, se kterým připadla pod děčínské panství. V 17. století byla ves připojena k Bynovci (*Binsdorf*). Kolem návsi jsou zemědělské usedlosti v přízemí zděné a roubené, v patře hrázdné a roubené. Obcí dominuje pozdně barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie postavený v letech 1756-1758 stavitelem J. V. Koschem, který v roce 1906 vyhořel a v roce 1959 byl opraven. Kostel byl již ve 14. století farním. Kolem hřbitova je ohradní zeď se třemi branami a se čtrnácti zastaveními křížové cesty z druhé poloviny 18. století. V sousedství kostela je pak původně barokní fara z roku 1774, později přestavěná secesně, ale s barokní branou a soškou. Na faře bývala uchováována zajímavá matrika počínající rokem 1562. Další dvě barokní sochy z 18. století jsou na návsi (Assumpta). V polovině 19. století žije v Arnolticích 720 osob. V roce 1890 žije v Arnolticích ve 144 domech 857 obyvatel německé národnosti. Je zde továrna na výrobu nití a 20 rafinerií skla. V roce 1913 zde žije 761 Němců a pouze 1 Čech. Obec Arnoltice tvoří městyse Arnoltice a Arnsheide.

Janov (Johnsdorf). Nepravidelná ves byla sídlištěm vorařů a tkalců, zčásti i zemědělců a lamačů kamene z okolních pískovcových skal. Osada patřila k českokamenickému panství Kinských. V Janově častokrát hořelo. Mezi lety 1840-1904 zde shořelo 20 usedlostí, mezi kterými bylo i sedm nejstarších janovských statků. V osadě je dochována pozdně barokní kaple sv. Jana Křtitele, několik lidových staveb kombinovaného typu (roubené domy s hrázdnými patry), přízemních i patrových, z nichž pět je památkově chráněných. V polích

jihozápadně od vsi je větrný mlýn holandského typu, okrouhlá zděná stavba z pískovcových kvádrů z roku 1844. V roce 1913 zde z 1.213 obyvatel žije 1.187 Němců, ani jeden Čech.

Bynovec (Binsdorf). Ves na náhorní rovině na pravém břehu Labe je připomínána v roce 1515 jako součást benešovského panství, ke kterému náležela asi do roku 1562. Poté se jako podíl Jana ze Salhausenu dostává roku 1635 do rukou hraběte Jana z Aldringenu. Knížecí rodině Clary-Aldringen pak panství náleží až do 20. století. V obci je obdélný patrový zámek s mansardovou střechou z 2. poloviny 17. století, po požáru v roce 1791, kdy zcela vyhořel, je přestavěn. K němu přiléhá klasicistní úřednická budova z 1. třetiny 19. století. V obci se dále nachází barokní kaple se šestibokou zvonící a řada starších lidových domů postavených kombinovanou technikou (zdívo, roubení, hrázdění). K severozápadu směřuje Alej, 4 km dlouhá přímá cesta k bývalému letohrádku Belvédér. V polovině 19. století zde žije 626 osob. V roce 1890 zde ve 109 domech žije 620 obyvatel německé národnosti. V roce 1913 je zde hlášeno 597 Němců a pouze 5 Čechů.

Obrázek 23 Arnoltice a Janov na pohlednici z počátku 20. století.

Na pohlednici Arnoltic je zobrazen kostel Nanebevzetí Panny Marie, před a po požáru z 1. listopadu 1906.

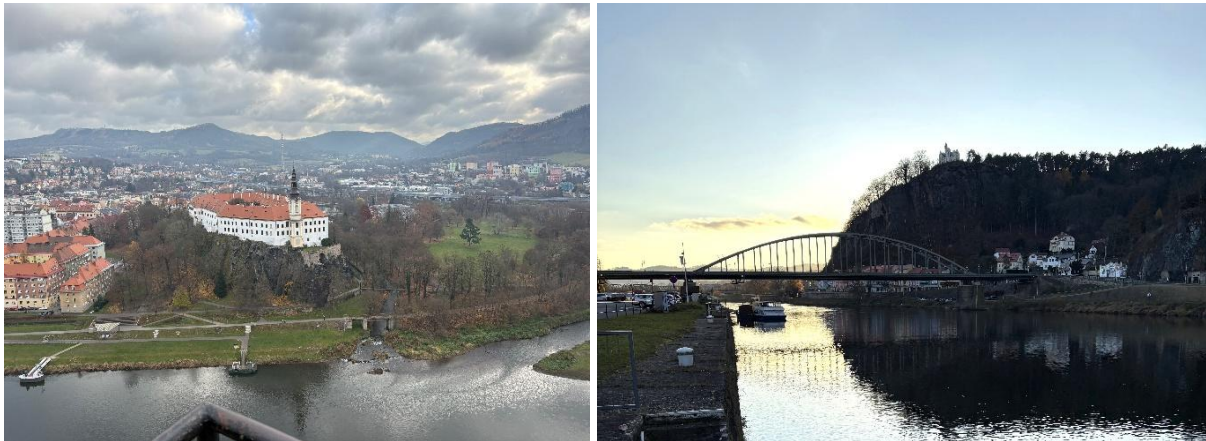
Obrázek 24 Arnoltice a Bynovec na mapě Stabilního katastru. (ÚAZK Praha)

Labská Stráň (*Elb-Leiten*). Obec se písemně poprvé objevuje v roce 1614. Roku 1850 má 578 obyvatel. V roce 1913 zde žije 552 Němců, ani jeden Čech. V osadě na náhorní rovině na pravém břehu Labe je dochováno několik dřevěných lidových staveb. Venkovská usedlost čp. 1 je zapsána mezi kulturní nemovité památky.

Obrázek 25 Labské Stráně (Elbleiten) na mapě Stabilního katastru, 1843. (ÚAZK Praha)

Kulturní dominanty. V řešeném území se nacházejí civilizační dominanty a akcenty, za kulturní dominantu ve smyslu výkladu pojmu je možno považovat zejména objekt zámku v Děčíně a objekt restaurace s rozhlednou na Pastýřské stěně, příp. lokálně a méně výrazně i některé další objekty (typicky kostely).

Obrázek 26 Kulturní dominanty: zámek v Děčíně, pohled z Pastýřské stěny (vlevo), restaurace na Pastýřské stěně (vpravo)

3.2.2. Indikátory přítomnosti kulturních a historických hodnot krajinného rázu

Přítomnost hodnot kulturní a historické charakteristiky KR je indikována **přítomností či nepřítomností standardizovaných indikátorů** vyplývajících ze zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění:

Tabulka 4 Standardizovaná tabulka přítomnosti indikátorů hodnot kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu

B.1	Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky	přítomnost indikátoru v území	
		ANO	NE
B.1.1	Přítomnost národní kulturní památky (vč. památkového ochranného pásma (OP))		x
B.1.2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. OP)		x
B.1.3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. OP)		x
B.1.4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. OP)		x
B.1.5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. OP)		x
B.1.6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. OP)		x
B.1.7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ)		x
B.1.8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. OP)	x	

V rámci vymezeného potenciálně dotčeného krajinného prostoru se nacházejí následující indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky:

3.2.2.1. Přítomnost kulturní nemovité památky

V zájmovém území se nachází relativně velké množství nemovitých kulturních památek situovaných zejména s vazbami na zástavbu zdejších sídel (v čele s Děčínem). Z těch s potenciálně relativně významnějším uplatněním ve vztahu k řešenému prostoru koridoru řeky Labe lze jmenovat zejména:

kostel Nejsvětější Trojice (Děčín XIV – Dolní Žleb)

Kostel Nejsvětější Trojice se nachází v části Děčín XIV – Dolní Žleb v katastrálním území Dolní Žleb v okrese Děčín (Ústecký kraj). Jedná se o zděný sakrální objekt barokního a klasicistního slohu, který byl postaven roku 1747 původně jako kaple. Stavba má podobu jednolodního kostela s odsazeným pětibokým presbytářem, obdélnou sakristií a hranolovou věží v západním průčelí. V roce 1830 byl objekt rozšířen a stavebně upraven.

vyhlídkový pavilon Elbwarte (Děčín II – Nové město)

Vyhlídkový pavilon Elbwarte (Labská stráž) se nachází v části Děčín II – Nové Město na vrcholu hory Kvádrberk u Děčína. Stavba v historizujícím slohu byla navržena architektem Carlem Hönigem a dokončena v roce 1890 z iniciativy děčínského zkrášlovacího spolku. Pavilon je postaven z pískovcových kvádrů na čtvercovém půdorysu a stojí na mohutné opěrné zdi; jeho dominantou je kupole z železobetonu. Objekt slouží jako vyhlídka na údolí Labe a je součástí tzv. Císařské cesty. Stavba je cenná nejen architektonicky a historicky, ale i technicky – železobetonová kupole patří pravděpodobně k nejstarším realizacím tohoto konstrukčního řešení na území Česka. Pavilon byl po roce 2017 částečně opraven.

vila zv. Waldstein (Děčín XI – Horní Žleb)

Areál novogotické vily se nachází v části Děčín XI – Horní Žleb na levém břehu řeky Labe, nad železniční tratí směrem do Saska. Vila byla postavena v roce 1871 architektem Josefem Mockerem pro hraběnkou Waldstein-Wartenbergovou a představuje jednu z jeho prvních samostatných realizací. Areál tvoří samotná vila čp. 6, přilehlé zahrady a lesopark, které jsou od sebe odděleny opěrnými zdmi. Objekt je pozoruhodně dobře dochován v původní podobě a patří k významným ukázkám rané Mockerovy tvorby.

restaurace (Děčín IV – Podmokly)

Romantická zděná stavba ve stylu napodobujícím středověký hrad byla postavena roku 1905 na návrší Pastýřské stěny v Děčíně (část Podmokly). Objekt, navržený architektonickou kanceláří Putz–Weber, sloužil jako výletní restaurace s ubytováním a je doplněn válcovou věží s vyhlídkovým ochozem.

areál zámku Děčín (Děčín I – Děčín)

Děčínský zámek je mimořádně významný zámecký areál v Děčíně, který stojí na skalním ostrohu nad soutokem Labe, Ploučnice a Jílovského potoka. Jeho původ sahá ke gotickému přemyslovskému hradu ze 13. století, jenž byl postupně přestavován v renesančním, barokním, a nakonec klasicistním duchu. Současnou podobu získal především při rozsáhlé přestavbě v letech 1786 – 1803 podle Jana Václava Kosche, kdy byl sjednocen do kompaktního a monumentálního celku. Zámek je úzce spojen zejména s rodem Thunů a patří k nejvýznamnějším klasicistním zámeckým komplexům severozápadních Čech; jeho hodnota spočívá v mimořádně kvalitní architektuře, bohatém historickém vývoji i vysoké míře dochování.

most se sousoším sv. Víta, sv. Jana Nepomuckého a sv. Václava (Děčín I – Děčín)

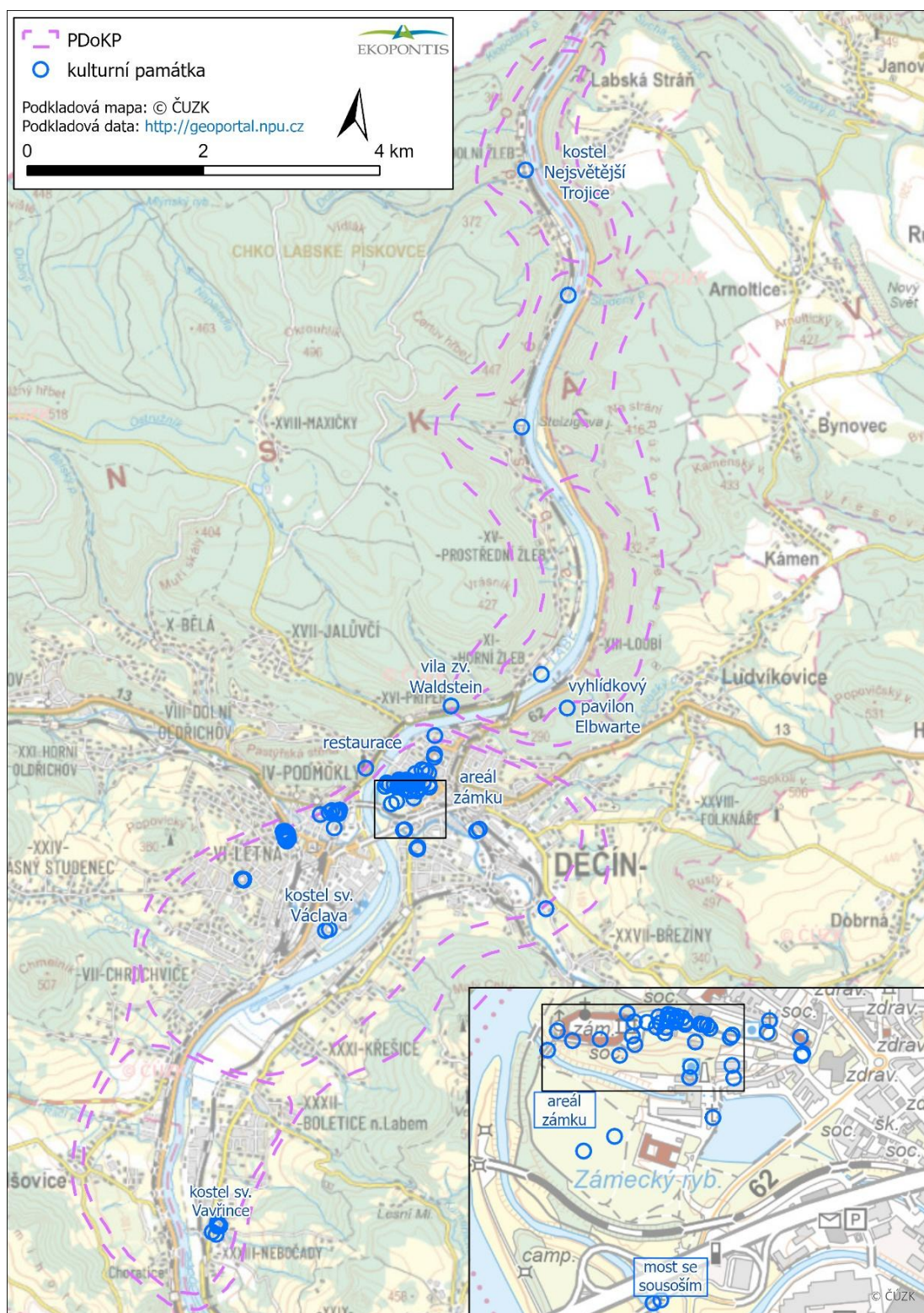
Staroměstský most v Děčíně je historický pískovcový silniční most přes řeku Ploučnici, postavený v letech 1564 – 1569 stavitelem Š. Höllem a kameníkem H. Franckem. Přestože vznikl v renesanční době, využívá pozdně gotické stavební prvky. Na středním pilíři mostu je umístěno barokní sousoší světců z roku 1714 od Michala Jana Josefa Brokoffa, zobrazující české patrony sv. Václava a sv. Víta s postavou Jana Nepomuckého uctívajícího kříž. Most stojí na místě starší stavby zničené povodní roku 1561 a patří k nejstarším a nejvýznamnějším památkám města Děčína, která spojuje technickou stavební hodnotu s významnou sochařskou výzdobou.

kostel sv. Václava (Děčín V – Rozbělesy)

Kostel sv. Václava v Děčíně-Rozbělesech je barokní zděná sakrální stavba budovaná v letech 1723–1783. Má podélnou dispozici s osmibokou lodí a dvojicí hranolových věží v západním průčelí. Stavba byla zahájena podle plánů K. I. Dientzenhofera a dokončena podle upraveného projektu J. V. Kosche; dnes patří mezi ohrožené kulturní památky.

kostel sv. Vavřince

Kostel sv. Vavřince v Děčíně-Nebočadech je barokní kostel postavený v letech 1712 – 1714 architektem A. Achcigerem na místě staršího kostela zmiňovaného již roku 1362. Areál se nachází na vyvýšenině v centru obce u řeky Labe a tvoří výraznou krajinnou i pohledovou dominantu.

Obrázek 27 Mapa kulturních památek v rámci PDOKP

3.2.3. Identifikované znaky kulturní a historické charakteristiky hodnot krajinného rázu

Přítomnost znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu v dotčeném území (PDoKP) je identifikována a klasifikována v následující tabulce.

Tabulka 5 Standardizovaná tabulka identifikace a klasifikace hlavních znaků kulturní a historické charakteristiky KR

B.2	Identifikované hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky	klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální - negativní	xxx zásadní xx spoluurčující x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný
B.2.1	silně urbanizovaná městská krajina (Děčín), řeka v nábrežních zdech a náplavkách	O	xxx	xx
B.2.2	významné architektonické hodnoty centrálního prostoru města (Děčín)	+	xxx	xx
B.2.3	krajinný charakter území s říční dopravou	O	xx	xx
B.2.4	kulturní dominanta zámku	+	xxx	xxx
B.2.5	kulturní dominanta restaurace s rozhlednou na Pastýřské stěně	+	xx	xx
B.2.6	lidové stavby kombinovaného typu (zdívo, roubení, hrázdění)	+	xx	xx
B.2.7	rekreační objekty lázní a vily podél Labe z přelomu 19. a 20. století	+	xx	xx
B.2.8	novodobá zástavba panelových obytných domů	-	x	x
B.2.9	specifický charakter řídce osídlené krajiny údolí Labe	+	xx	xx
B.2.10	specifický charakter krajiny poznačen odsunem obyvatel (bez vazby a vztahu ke krajině Děčínska)	O	x	x
B.2.11	údolí s technickými úpravami a zařízeními překladiště a přístaviště (Děčín, Loubí)	-	xx	xx
B.2.12	objekty novodobých průmyslových areálů z konce 20. století	-	xx	x
B.2.13	nepřístupnost břehů ze silnice na pravém břehu a přes vegetační pás na levém břehu	O	x	x
B.2.14	nepříznivý vliv železniční trati v sevřeném údolí (údolí jako dopravní koridor)	-	xx	x

3.3. Vizuální charakteristika – estetická atraktivnost, estetické hodnoty, harmonické měřítko a vztahy, prostorová skladba a konfigurace prvků

Stejně jako se v krajině vizuálně projevují jednotlivé prvky, projevuje se navenek i celková struktura krajinných složek – přírodních a civilizačních. Ať definujeme krajinu jakkoliv, vnějším projevem její vnitřní struktury je krajinný obraz. I když má krajinný obraz význam především vizuální, je ve skutečnosti vnímán senzuálně, resp. multisenzuálně – vícesmyslově. Estetická

hodnota krajiny pak vzniká z pozitivně přijímaných vlastností vnímané krajiny (prostorové vztahy, krajinná scéna) a z pozitivních postojů vnímajícího subjektu (emocionálně i racionálně podmíněných). Je vnímatelným specifickým projevem přírodních, kulturních a estetických hodnot, harmonického měřítko a harmonických vztahů v krajině.

Pro úvahy o krajinném rázu je vnější výraz krajiny – krajinný obraz – základní kategorií, a to proto, že krajinný ráz je ve smyslu zákona z velké části kategorií vizuální. Znak krajinného rázu má stránku obsahovou a stránku vizuální. Přítomnost přírodních, kulturních a historických hodnot je sice důležitá z hlediska významu, cennosti a vzácnosti, avšak pro charakter krajiny se stává důležitou zejména tehdy, pokud se projevuje vizuálně.

3.3.1. Pojmy analýzy krajinné scény

Krajinná scéna. Obraz krajiny je pojmem obecným, vyjadřujícím senzuální projev vnitřní struktury krajiny. Různé části – místa a prostory v krajině – se navzájem odlišují rozdílně, rozdílná je jejich krajinná scéna. Oproti obecnému pojmu „obraz krajiny“ se pojmu „krajinná scéna“ používá při vyjádření obrazu určité krajiny – místa nebo prostoru v určitém čase. Dílčí části krajinné scény, u kterých je záběr vnímání nějakým způsobem usměrněn, ohraničen nebo rámován, jsou označovány jako krajinné scenérie. Scenérie mohou být důležité pro vyjádření a popsání výjimečných estetických hodnot krajiny.

Estetická hodnota krajiny. Klíčovým pojmem hodnocení kvalit krajiny a identifikace znaků a hodnot krajinného rázu je pojem estetické hodnoty krajiny. Ve volné krajině s převládajícím přírodním charakterem, v záměrně kultivované krajině i v parku můžeme najít místa, prostory, pohledy, výhledy a scenérie, kde většina návštěvníků pocítí příjemný pocit zájmu, potěšení, okouzlení, či překvapení. Emocionální zážitek může být provázen vybavením si různých souvislostí, obdobných zážitků i racionálním zhodnocením vnímaných jevů. V průběhu prožitku vzniká vědomí estetické hodnoty pozorované (vícesmyslově vnímané) krajiny. Závisí samozřejmě na návštěvníkovi samém, jak silný je to pocit a jakými dalšími pocity, myšlenkami a asociacemi je provázen.

Estetická hodnota krajiny se projevuje ve smyslových vjemech pozorovatele, který krajinu vnímá jako prostor (prostorovou scénu) všemi smysly. Tyto vjemy odrážejí tzv. emocionální hodnoty krajiny a vyvolávají určité duševní pocity jako je uklidnění, vyrovnaní nebo naopak neklid, překvapení a úžas.

Estetické hodnoty krajiny jsou však tvořeny nejenom hodnotami emocionálními, ale také hodnotami obsahovými. Právě obsahové hodnoty jsou pro vnímání a hodnocení krajiny velmi specifické. Běžný názor na estetiku krajiny tkívá v kráse přírodních prvků a scenérií je třeba doplnit o vnímání a racionální hodnocení užitečnosti a potřeby určitých prvků či struktur v krajině. U staveb a technických zařízení může tímto vnímáním spolu s estetikou funkčních technických tvarů vznikat vědomí estetické hodnoty. V přírodě si však vnímavý pozorovatel může uvědomovat a prožívat pocit sepjetí s přírodou a závislosti na přírodě. Samota, vjemy působící na všechny smysly, vliv počasí nebo ročního období vytváří působivý rámec, ve kterém člověk oceňuje bohatství forem, tvarů a barev přírody, její proměnlivost a zákonitost jejího života. Tomu odpovídají některé rysy krajinné scény, které jsou zpravidla pokaždé

považovány za znaky estetické hodnoty. Jsou to např. neobvyklost, cennost a zachovalost přírodní nebo přírodě blízké scenérie, pocit zdravé harmonické a obyvatelné krajiny, výraznost, „převaha“ přírodních složek, krása a účelnost hospodářských úprav a kultivace krajiny.

Dějiny kultivace krajiny ukazují, že pohled na estetické hodnoty přírody se vyvíjel a měnil s vývojem poznání, filozofie, idejí a kultury. Estetická hodnota krajiny byla vždy chápána v závislosti na estetické normě. Estetická norma je určitým filtrem, který v určité době, v určité zeměpisné šířce a délce, v určitém kulturním prostředí ovlivňuje způsob estetického vnímání, citění a prožívání. Estetická norma je závislá na celé škále společenských vlivů. Estetickou normu pohledu na krajinu v naší době, v našich geografických a kulturních podmínkách ovlivňuje vědomí nutnosti zachování přírody a jejích přirozených hodnot. Estetickým se stává to, co je pro přírodu a její procesy přirozené a to, co k její přirozenosti patří.

Z hlediska hodnocení rázu krajiny chápeme estetickou hodnotu ve dvou rovinách – jakožto výsledek emocionálního a hodnotícího prožitku a jako projev přítomnosti určitých specifických jevů, znaků a hodnot krajiny. Vznik estetických hodnot krajiny je přitom závislý na subjektivních vlastnostech uživatele nebo pozorovatele (subjektu) – např. pozorovatel jako hospodář nebo návštěvník v krajině – dále pak na objektivních okolnostech pozorování a vnímání. Těmito objektivními okolnostmi rozumíme za prvé fyzický vztah subjektu a objektu – vnímání v pohybu, vnímání z určitého místa, význam denní doby, význam roční doby – a za druhé objektivní vlastnosti krajiny (objektu). Těmito objektivními, identifikovatelnými a popsitelnými vlastnostmi jsou konfigurace a charakter prvků krajinné scény, prostorová skladba a rozlišitelnost a jedinečnost krajinné scény.

Prvky a struktury krajinné scény. Krajinná scéna je tvořena množstvím hmotných a vizuálně se projevujících prvků. Tyto prvky mohou mít přírodní či antropogenní povahu. Přítomností prvků a jejich struktur vznikají určité vizuální jevy, které mohou představovat podstatné znaky krajinného rázu. Analýza krajinné scény pracuje se zobecněním prvků a struktur do několika skupin, tak jak je to obdobné v architektonické, urbanistické a krajinářské kompozici. Krajinnou scénu charakterizuje přítomnost takových prvků a jejich struktur, jakými jsou body a bodové struktury, linie a liniové struktury, plochy a plošné struktury, texturní a barevné struktury a prostory a prostorové struktury.

3.3.2. Vizuální charakteristika

Vizuálně vnímané vlastnosti krajinné scény hrají v krajině labského údolí významnou roli. Členitá krajina vymezující Děčínskou kotlinu a výrazné a dramatické uspořádání zástavby historického města dávají základ pro vznik zřetelných estetických hodnot. Zatímco zde se jedná převážně o městskou krajinu se zmiňovanými pozitivními znaky, problematickými znaky industriálních a postindustriálních ploch vázaných na břehy řeky (Boletice, Rozbělesy, Loubí) a významnými přírodními a přírodě blízkými prvky a lokalitami (Nebočadský luh, Pastýřská stěna, soutok Labe a Ploučnice), severněji v krajině Děčínské vrchoviny se jedná o velkolepou dramatickou scénu hluboce zaříznutého údolí Labe. Zde se již zdánlivě odpoutávají od sebe vysoko položené partie skalnatých terénních hran vymezujících údolí a dno údolí s nenápadnou rozptýlenou zástavbou a nápadným technickým doprovodem toku (železnice, silnice, přístav v Loubí).

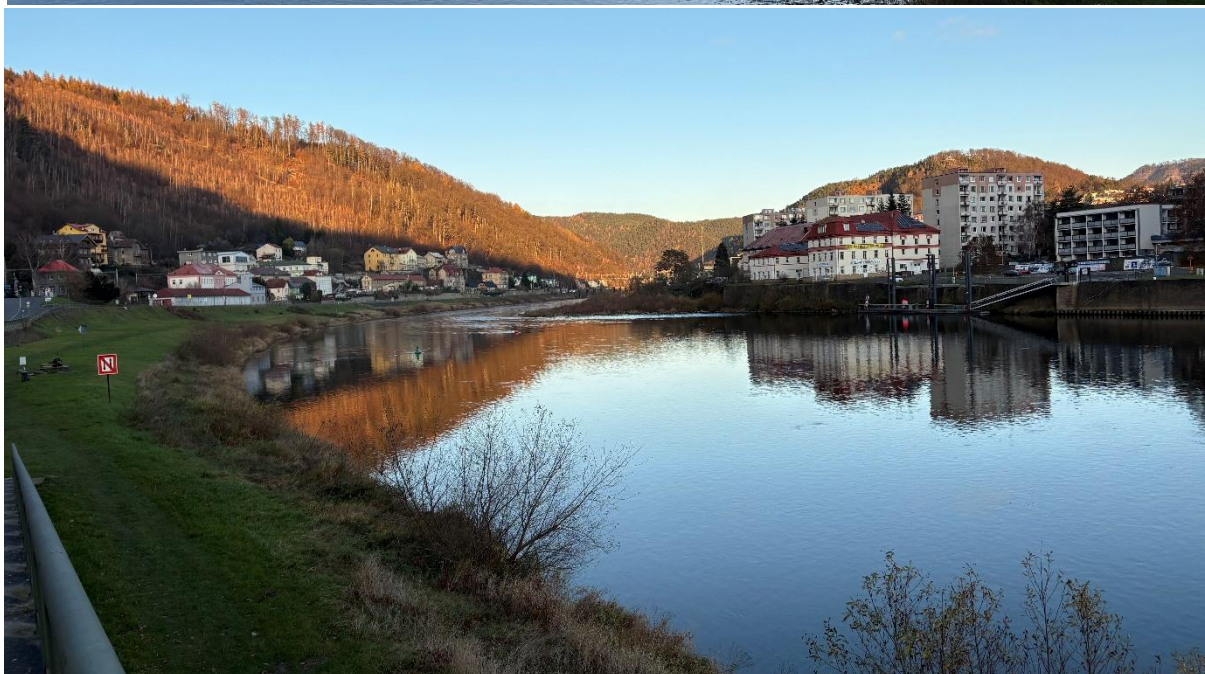
KP A.5 DĚČÍNSKÁ KOTLINA**KP-D A.5.1 Děčín-město**

Rozlehlý krajinný prostor velkého měřítka je silně urbanizovaným územím s průmyslovými plochami a dopravními koridory soustředěnými v blízkosti toku řeky. Pozitivní hodnoty krajinné scény spočívají především v prostorovém vymezení a konfiguraci dominant historického města, ležícího již na geomorfologickém rozhraní Českého středohoří a Děčínské vrchoviny. Uspořádání zástavby a architektonických dominant vytváří estetické hodnoty spolu s výrazným krajinným rámcem.

Dílčí scenérie vlastního koryta řeky však většinou (s výjimkou ústí Ploučnice a krátkého úseku břehu s náplavy) postrádají estetické hodnoty a působivost řeky ve městě. V měřítku celého prostoru lze hovořit o harmonii prostorových vztahů (vztah města a krajiny) a o harmonických prostorových vztazích.

Obrázek 28 Pohled z Pastýřské stěny na Děčín a zámek zachycuje rozlehlý urbanizovaný prostor soustředěný kolem toku Labe. Dominantou krajinné scény je zámecký areál na skalním ostrohu nad soutokem Labe a Ploučnice, který spolu s historickou zástavbou města vytváří výraznou kompoziční osu a prostorovou dominantu. Okolní krajinný rámec vrchovin Českého středohoří a Děčínské vrchoviny doplňuje panoramatický charakter scény, zatímco dopravní koridory a městská zástavba v nivě řeky představují výrazné urbanizační prvky tohoto prostoru.

Obrázek 29 Tok Labe v Děčíně. V panoramatech se v pohledu proti proudu řeky významně uplatňuje dominanta zámku na terénním ostrohu nad ústím Ploučnice. Pravobřežní zástavba severně od mostu je podtržena nábrežní zdí a nevytváří cennější scénérie. Pohled po proudu řeky od mostu ukazuje levobřežní zástavbu sevřenou pod mohutnými lesnatými svahy od úzkého pásu. Vzniká poměrně harmonická scénérie.

Obrázek 30 Pohled z Pastýřské stěny na Děčín zachycuje výrazný kontrast mezi zalesněnými svahy labského údolí a urbanizovaným prostorem města soustředěným v nivě řeky. Tok Labe zde vytváří přirozenou osu krajiny, podél níž se soustřeďuje zástavba i dopravní infrastruktura.

Kontrast mezi přírodním krajinným rámcem okolních vrchovin a městskou strukturou zdůrazňuje prostorové vztahy mezi krajinou a urbanizovaným prostředím.

KP-D A.5.2 Děčín-jih

Rozlehlý krajinný prostor s výraznými vzdálenějšími terénními dominantami. Ojedinelá kulturní dominantu kostela v Nebočadech v pohledech proti proudu řeky zaniká v převaze dopravních tras, průmyslových ploch a vedení VN v okolí Boletic.

Vysoké estetické hodnoty přírodě blízkých partií jsou zřetelné na náplavech pravého břehu v dílčích krajinných sceneriích s dominantami okraje Českého středohoří. V těchto partiích jsou přítomny hodnoty tkvící v harmonii prostorových vztahů a v harmonii měřítka krajiny.

Zatímco Nebočady představují působivý okraj již rozptýlené zástavby Děčína vůči dramatickým svahům Českého středohoří, Boletice jsou vůči toku řeky ohraničeny průmyslovými areály, tvořícími scenerie urbanizované, resp. industrializované krajiny.

KP B.1 ÚDOLÍ LABE V DĚČÍNSKÉ VRCHOVINĚ

KP-D B.1.1 Loubí, Prostřední Žleb

Sevřený krajinný prostor, oddělený od prostoru Děčína, se vyznačuje výrazným prostorovým vymezením a dílčími estetickými hodnotami vegetačního doprovodu levého břehu Labe.

Průhledy do sousedních prostorů jsou velmi omezené – směrem k Děčínu brání pohledům z horizontu břehů úzká soutěska a železniční most, za prostorem Čertovy Vody pak ohyb řeky. Pohledy z vysokých horizontů – z vyhlídek na okraji skalních hran nad pravým břehem – se otevírají i do navazujících krajinných prostorů.

Technické stavby a zařízení překladiště a železniční trati vč. vlečky zasahují do prostorových vztahů a degradují estetické hodnoty scenerií údolí. Levý břeh s esteticky působivými neprostupnými porosty břehů je ovlivněn bezprostřední blízkostí železniční trati.

Obrázek 31 Pohled z Růžové vyhlídky směrem k Prostřednímu Žlebu zachycuje sevřený prostor labského údolí s výrazným kontrastem mezi meandrujícím tokem řeky a strmými, převážně zalesněnými svahy. Krajinou scénu doplňuje rozptýlená zástavba na levém břehu, zatímco výrazným prvkem dna údolí je koridor železniční tratě a další prvky dopravní infrastruktury, které částečně narušují estetické hodnoty pohledu.

Obrázek 32 Pohled zachycuje tok Labe sevřený zalesněnými svahy, které vytvářejí výrazný krajinný rámec údolí. Dominantním prvkem scény je železniční most, jenž spolu s koridorem železniční tratě představuje výrazný zásah do krajiny a částečně narušuje její přírodní charakter a estetické hodnoty.

KP-D B.1.2 Čertova Voda

Sevřený prostor, prolomený k západu otevřením do příčného údolí Čertovy Vody, se vyznačuje jedinečnými hodnotami vymezení, dimenzí a měřítkem, výraznými horizonty a harmonií solitérní zástavby s krajinným rámcem. Konfigurace prvků krajinné scény vytváří rozlišitelnost a rysy jedinečnosti. Dojem je zesílen dynamikou scény, kontrastem hladiny s vertikálami skalnatých či lesnatých srázů a relativní nenarušeností prostředí. Rušivým prvkem je železniční trať na levém břehu. Zmiňované pozitivní rysy mají charakter jedinečnosti.

Obrázek 33 Pohled z Růžové vyhlídky směrem k Čertově Vodě zachycuje sevřené údolí Labe s výrazným kontrastem mezi hladinou řeky a strmými lesnatými svahy se skalními hranami. Meandrující tok řeky spolu s členitými horizonty vytváří dynamickou a vizuálně atraktivní scénu.

KP-D B.1.3 Dolní Žleb

Sevřený koridorový prostor v oblouku Labe je vymezen jedinečnými skalními horizonty. Panoramatické pohledy vynikají jedinečností a neopakovatelností. Průhledy do sousedních prostorů jsou možné pouze v omezené míře (průhledy do zákrutů řeky), z vyšších horizontů jsou omezeny možnostmi přístupu na skalní hrany.

Zástavba s cennými objekty působí v krajinném rámci harmonicky, kulturní dominanty nejsou přítomny.

Konfigurace prvků krajinné scény vytváří jedinečné estetické hodnoty. Výrazná dynamika krajinné scény a kontrast horizontály hladiny s vertikálami skalních stěn je důležitým znakem charakteru krajiny. Je možno hovořit o harmonii prostorových vztahů a harmonickém měřítku krajiny.

Obrázek 34 Pohled na Dolní Žleb z vyhlídky Belvédér. Panoramatický pohled na údolí Labe s obcí Dolní Žleb, zasazenou mezi řeku a zalesněné svahy pískovcových skal. Kontrast horizontály říční hladiny s vertikálami skalních stěn a lesních svahů vytváří výraznou a harmonickou krajinnou scénérii.

Obrázek 35 Viditelné sklaní hrany z vyhlídky Belvédér. Strmá pískovcová skalní stěna nad údolím Labe s panoramatickým výhledem do zalesněného kaňonu a na obec Dolní Žleb v návaznosti na údolní nivu. Kontrast vertikál skalních stěn s horizontálou říčního údolí je výrazným znakem krajinného rázu.

3.3.3. Indikátory přítomných znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická kritéria); indikátory přítomných rysů charakteru a identity (souhrnná kritéria)

Přítomnost pozitivních znaků a estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů pro pozorovanou krajinnou scénu v rámci potenciálně dotčeného krajinného prostoru je uvedena v následujících standardizovaných tabulkách, které pracují se soustavou indikátorů důležitých (pozitivních) znaků nebo hodnot krajinného rázu – pro oba potenciálně dotčené krajinné prostory zvlášť:

Tabulka 6 Standardizovaná tabulka přítomnosti indikátorů znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická a syntetická kritéria) v potenciálně dotčeném krajinném prostoru – KP A.5 Děčínská kotlina

KP A.5 Děčínská kotlina			
C.1	Indikátory přítomných znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická kritéria)	přítomnost indikátoru v území	
		ANO	NE
Charakter vymezení v prostoru			
C.1.1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	x	
C.1.2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	x	
C.1.3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	x	
C.1.4	Vymezení prostorů více horizonty	x	
C.1.5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	x	
Rysy prostorové struktury			
C.1.6	Maloplošná struktura (mozaika drobných ploch a prostorů s převažujícím přírodním charakterem)		x
C.1.7	Maloplošná struktura (mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v zemědělské krajině)		x
C.1.8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	x	
Konfigurace liniových prvků			
C.1.9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	x	
C.1.10	Zřetelné linie vegetačních prvků	x	
C.1.11	Zřetelné linie zástavby		x
Konfigurace bodových prvků			
C.1.12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	x	
C.1.13	Přítomnost zřetelných architektonických a technických dominant	x	
C.1.14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty		x
C.1.15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	x	

C.2	Indikátory přítomných rysů charakteru a identity (souhrnná kritéria)	přítomnost indikátoru v území	
		ANO	NE
Rozlišitelnost			
C.2.1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenérie	x	
C.2.2	Neopakovatelnost krajinných forem	x	
C.2.3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	x	
C.2.4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny		x
C.2.5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys kraj. scény	x	
Harmonie měřítka krajiny			
C.2.6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb		x
C.2.7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	x	
C.2.8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny		x
Harmonie vztahů v krajině			
C.2.9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	x	
C.2.10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	x	
C.2.11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí		x
C.2.12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	x	
C.2.13	Uplatnění míst s kulturním významem	x	
C.2.14	Působivá skladba prvků krajinné scény	x	

Tabulka 7 Standardizovaná tabulka přítomnosti indikátorů znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická a syntetická kritéria) v potenciálně dotčeném krajinném prostoru – KP B.1 Údolí Labe v Děčínské vrchovině

KP B.1 Údolí Labe v Děčínské vrchovině			
C.1	Indikátory přítomných znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická kritéria)	přítomnost indikátoru v území	
		ANO	NE
Charakter vymezení v prostoru			
C.1.1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	x	
C.1.2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	x	
C.1.3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou		x
C.1.4	Vymezení prostorů více horizonty		x
C.1.5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	x	

Rysy prostorové struktury			
C.1.6	Maloplošná struktura (mozaika drobných ploch a prostorů s převažujícím přírodním charakterem)		x
C.1.7	Maloplošná struktura (mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v zemědělské krajině)		x
C.1.8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem		x
Konfigurace liniových prvků			
C.1.9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	x	
C.1.10	Zřetelné linie vegetačních prvků	x	
C.1.11	Zřetelné linie zástavby		x
Konfigurace bodových prvků			
C.1.12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	x	
C.1.13	Přítomnost zřetelných architektonických a technických dominant		x
C.1.14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty		x
C.1.15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	x	
C.2	Indikátory přítomných rysů charakteru a identity (souhrnná kritéria)	přítomnost indikátoru v území	
		ANO	NE
Rozlišitelnost			
C.2.1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scénérie	x	
C.2.2	Neopakovatelnost krajinných forem	x	
C.2.3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	x	
C.2.4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny		x
C.2.5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys kraj. scény	x	
Harmonie měřítka krajiny			
C.2.6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	x	
C.2.7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	x	
C.2.8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny		x
Harmonie vztahů v krajině			
C.2.9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	x	
C.2.10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	x	
C.2.11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí		x
C.2.12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně		x
C.2.13	Uplatnění míst s kulturním významem		x
C.2.14	Působivá skladba prvků krajinné scény	x	

3.3.4. Identifikované znaky vizuální charakteristiky krajinného rázu

Přítomnost znaků a hodnot vizuální charakteristiky krajinného rázu v dotčeném území je identifikována a klasifikována v následující tabulce.

Tabulka 8 Standardizovaná tabulka identifikace a klasifikace hlavních znaků vizuální charakteristiky krajinného rázu

C.3	Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky	klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální - negativní	xxx zásadní xx spouštějící x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný
C.3.1	ojedinelý charakter sevřené krajinné scény, ojedinelé tvary skalnatých útvarů a dominant – scenérie údolí Labe v Děčínské vrchovině se skalními hranami a výraznými terénními horizonty, výrazné terénní dominanty mezi Nebočady a Těchlovicemi uzavírající jižní horizonty děčínské kotliny	+	XXX	XXX
C.3.2	specifičnost krajinného prostoru, prolomeného k západu otevírajícího se do příčného údolí Čertovy Vody – levobřežní zástavba v prostorech B.1.2 a B.1.3	+	XXX	XXX
C.3.3	harmonie izolované zástavby s krajinným rámcem	+	XX	XX
C.3.4	harmonie lidových staveb s krajinným rámcem	+	XX	XXX
C.3.5	architektonicky zachované objekty secesní zástavby, městské vily z přelomu 19. a 20. století	+	XX	XXX
C.3.6	výrazná panoramata terénních horizontů s dominantou Pastýřské stěny nad centrem (Děčín)	+	XXX	XXX
C.3.7	dynamika krajinné scény kontrastně působící s tekoucí hladinou řeky a vertikálami skalnatých či lesnatých srázů	+	XXX	XXX
C.3.8	urbanizovaný charakter koridoru Labe v prostoru Děčína	-	XX	X
C.3.9	zástavba novodobého charakteru v kontrastu s historickými dominantami města a skalními útvary (Děčín)	-	XX	XX
C.3.10	industriální charakter břehových scenérií v Děčínské kotlině a v Loubí	-	XX	X
C.3.11	výrobní areály továren malého měřítka z počátku 20. století	O	XX	X
C.3.12	novodobé areály továren velkého měřítka s kontrastem řeky Labe – rozložení průmyslových areálů v Rozbělesích, Křešicích a Boleticích (podobně v Loubí) vytváří velmi specifický a vizuálně neatraktivní (narušený) charakter krajinné scény koridoru řeky	-	XX	XX

C.3	Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky	klasifikace znaků		
		dle projevu	dle významu	dle cennosti
		+ pozitivní O neutrální - negativní	xxx zásadní xx spouštějící x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný
C.3.13	výrazné opevněné betonové zdi překladiště a technické stavby v Loubí	-	XX	X
C.3.14	liniový prvek železniční tratě na levém břehu s pohybem vlaků promítajícím se jako dynamický prvek v krajinné scéně	O	XX	X
C.3.15	výrazná dominanta zámku v Děčíně na terénním ostrohu	+	XXX	XXX
C.3.16	harmonie dominanty zámku v Děčíně, restaurace s rozhlednou na Pastýřské stěně, mostu a řeky	+	XX	XXX
C.3.17	chátrající „šedivé“ architektonické objekty vil, promítající se v dílčích pohledech a scénériích	O	XX	XX
C.3.18	ojedinělé kulturní dominanty zanikající v pohledech proti proudu řeky v převaze liniových dopravních tras	-	XX	X
C.3.19	cenné dílčí scénérie břehových partií	+	X	XX
C.3.20	rozlehlý jižní prostor s přírodě blízkými partiemi na náplavech s dominantami okraje Českého středohoří	+	XX	XX
C.3.21	hladový kámen na břehu řeky viditelný jen v době sucha a mimořádně nízkého stavu vody v řece (Horní Žleb)	+	X	XX

4. Posouzení míry vlivu záměru na identifikované znaky a hodnoty

4.1. Vliv záměru na zákonná kritéria krajinného rázu

4.1.1. Vliv na rysy a hodnoty přírodní charakteristiky, vliv na ZCHÚ, vliv na VKP

Míru zásahů záměru do některých znaků a hodnot přírodní charakteristiky KR, indikovaných přítomností (či nepřítomností) standardizovaných indikátorů, ukazuje následující tabulka:

Tabulka 9 Standardizovaná tabulka přítomnosti indikátorů hodnot přírodní charakteristiky – posouzení míry vlivu

A.1	Indikátory přítomnosti hodnot přírodní charakteristiky	přítomnost indikátoru v území		vliv záměru
		ANO	NE	var. 1 var. 2
A.1.1	Přítomnost národního parku (NP) vč. ochranného pásma		x	/
A.1.2	Přítomnost chráněné krajinné oblasti (CHKO)	x		XX
A.1.3	Přítomnost národní přírodní rezervace (NPR) vč. ochranného pásma	x		O
A.1.4	Přítomnost národní přírodní památky (NPP) vč. ochranného pásma		x	/
A.1.5	Přítomnost přírodní rezervace (PR) vč. ochranného pásma		x	/
A.1.6	Přítomnost přírodní památky (PP) vč. ochranného pásma	x		X
A.1.7	Přítomnost evropsky významné lokality (EVL) soustavy Natura 2000	x		XX-XXX
A.1.8	Přítomnost ptačí oblasti (PO) soustavy Natura 2000	x		O
A.1.9	Přítomnost památného stromu vč. ochranného pásma	x		O
A.1.10	Přítomnost přírodního parku (dle §12 zákona 114/1992 Sb.)		x	/
A.1.11	Přítomnost skladebných prvků ÚSES	x		XX-XXX
A.1.12	Přítomnost významných krajinných prvků (VKP)	x		XX-XXX

pozn.: žádný zásah „O“, resp. „/“ (v případě, že indikátor v území není přítomen), slabý zásah „X“, středně silný zásah „XX“, silný zásah „XXX“, velmi silný zásah „XXXX“

Posouzení míry vlivů na identifikované a klasifikované znaky přírodní charakteristiky krajinného rázu je pak předloženo v další tabulce:

Tabulka 10 Standardizovaná tabulka identifikace a klasifikace hlavních znaků přírodní charakteristiky krajinného rázu – posouzení míry vlivu

A.2	Identifikované hlavní znaky přírodní charakteristiky	klasifikace znaků			vliv záměru
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	var. 1 var. 2
		+ pozitivní O neutrální - negativní	xxx zásadní xx spoluurčující x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX stírající
A.2.1	výrazné vymezení sevřeného prostoru údolí, geomorfologické hodnoty	+	xxx	xxx	O
A.2.2	modelace terénu otevírajícího se jižního prostoru ohraničeného vrchy Českého středohoří	+	xxx	xx	O
A.2.3	cenné lesní porosty na suťových svazích a skalnatých hranách	+	xxx	xxx	O
A.2.4	skalní útvary a strmé srázy úzkého kaňonového údolí	+	xx	xxx	O
A.2.5	pískovcové skalní útvary a skalní rozsedliny	+	xx	xxx	O
A.2.6	přirozené meandry řeky Labe	+	xxx	xxx	XX
A.2.7	tok Labe a přítoků	+	xxx	xx	XXX
A.2.8	převládající vliv přírodního rámce CHKO v charakteru krajiny	+	xx	xx	X-XX
A.2.9	cenné ekosystémy na štěrkopískových náplavech při soutoku Labe s Ploučnicí	+	xx	xx	XXX
A.2.10	cenné ekosystémy v levobřežních a pravobřežních partiích břehových porostů	+	xx	xx	XX-XXX
A.2.11	tůň a laguny s cennými břehovými porosty	+	xx	xx	XXX
A.2.12	břehové porosty antropogenně ovlivněné z poloviny 20. století	O až +	x	x	XX
A.2.13	společenstva rostlin a lesní porosty vázané na skalní reliéfy	+	xx	xx	O
A.2.14	městská zeleň, doprovodná zeleň komunikací, náletová a ruderalizovaná zeleň	O až +	x	x	X-XX

Hlavní vlivy záměru se projeví jednak přímým zásahem biotopů v rámci stavby jezového objektu, prováděním prohrábek dna či realizací environmentálních opatření (koncentrační

výhony, lužní porosty a umělé náplavy). Dále se projeví nepřímo přeměnou prostředí vzdutím plavebního stupně, včetně zaplavení části biotopů na současných březích (vč. následného odumírání břehových porostů), resp. částečně i poklesem hladiny vody v řece vlivem prohrábek v podjezí. Významný je také vliv přerušení říčního kontinua a vytvoření příčné bariéry v toku. Nejzásadněji se výše uvedené vlivy projeví především na vodních biotopech, a to zejména na biotopech tekoucích vod. Zde dojde vlivem vzdutí k úplné přeměně prostředí – zejména bude ovlivněna rychlost proudění. Vodní prostředí se tak změní z proudícího na prostředí blízké stojatým vodám (dojde k potamalizaci části toku). V potamalizačním úseku toku dojde k dalším změnám abiotických i biotických podmínek. Vzhledem k tomu, že dotčený úsek je jedním z posledních přirozeně tekoucích, resp. proudných úseků Labe na našem území, je tento vliv významný i v kontextu ČR. V dotčeném úseku vzdutí budou také významně zasaženy současné ekotonální biotopy (říční náplavy, ústí drobných přítoků aj.) Dojde k zaplavení zejména říčních náplavů, které jsou v současnosti udržovány v příznivém stavu, a to především přirozenou dynamikou toku projevující se pravidelným sezonním kolísáním hladiny. Tento negativní vliv bude zmírněn vytvořením umělých říčních náplavů a pláží, které budou pravidelně obnažovány řízeným kolísáním hladiny ve zdrži (v rozsahu 0,5 m), přinejmenším však dojde ke ztrátě přirozeného charakteru fungování tohoto typu biotopu. Uvedené vlivy lze předpokládat i v rámci dotčeného úseku dolní Ploučnice, kde se proudný úsek změní v potamalizovaný, přičemž dojde k trvalému zaplavení některých cenných prvků.

Z hlediska míry vlivů nejsou rozdíly mezi variantami znatelné, neboť vlivy zásadní v optice přírodní charakteristiky krajinného rázu jsou v případě obou variant shodné – délka vzdutí spojená se zatopením terestrických a ekotonálních biotopů, vytvoření příčné bariéry v toku a přerušení říčního kontinua či přímé vlivy v podobě likvidace cenných terestrických biotopů v lokalitě jezu (zejména v levobřežní části). Dílčí odlišnosti, resp. posílení environmentálních opatření zjevně směřuje k relativně nižší míře vlivů varianty 2 (typicky např. z hlediska způsobu řešení migrační prostupnosti plavebního stupně), tyto detaily záměru jsou však podstatné spíše z hlediska jiných zájmů ochrany přírody a krajiny, neboť se v krajinném obraze projevují pouze zcela zanedbatelně (či vůbec). Již mimo PDoKP relevantní z hlediska hodnocení krajinného rázu pak bude v případě varianty 2 docházet k pozitivům vzhledem k zahrnutí revitalizačních opatření v nové lokalitě Malého Března. Tato opatření však již budou působit mimo hlavní prostor potenciálních vlivů záměru významných z hlediska § 12 zákona č. 114/1992 Sb., tedy zahrnutí jejich pozitiv do hodnocení by bylo zjevně umělé a neodpovídalo by potřebě posouzení hlavních vlivů záměru na přírodní charakteristiky krajinného rázu PDoKP.

Vliv na rysy a hodnoty přírodní charakteristiky

varianta 1	varianta 2
středně silný až silný	

Vliv na ZCHÚ

varianta 1	varianta 2
středně silný	

Vliv na VKP

varianta 1	varianta 2
středně silný až silný	

4.1.2. Vliv na rysy a hodnoty kulturní a historické charakteristiky, vliv na kulturní dominanty

Míru zásahů záměru do některých znaků a hodnot kulturní a historické charakteristiky KR, indikovaných přítomností (či nepřítomností) standardizovaných indikátorů, ukazuje následující tabulka:

Tabulka 11 Standardizovaná tabulka přítomnosti indikátorů hodnot kulturní a historické charakteristiky – posouzení míry vlivu

B.1	Indikátory přítomnosti hodnot kulturní a historické charakteristiky	přítomnost indikátoru v území		vliv záměru
		ANO	NE	var. 1 var. 2
B.1.1	Přítomnost národní kulturní památky (vč. památkového ochranného pásma (OP))		x	/
B.1.2	Přítomnost archeologické památkové rezervace (vč. OP)		x	/
B.1.3	Přítomnost městské památkové rezervace (MPR) (vč. OP)		x	/
B.1.4	Přítomnost vesnické památkové rezervace (VPR) (vč. OP)		x	/
B.1.5	Přítomnost městské památkové zóny (MPZ) (vč. OP)		x	/
B.1.6	Přítomnost vesnické památkové zóny (VPZ) (vč. OP)		x	/
B.1.7	Přítomnost krajinné památkové zóny (KPZ)		x	/
B.1.8	Přítomnost kulturní nemovité památky (vč. OP)	x		O

pozn.: žádný zásah „O“, resp. „/“ (v případě, že indikátor v území není přítomen), slabý zásah „X“, středně silný zásah „XX“, silný zásah „XXX“, velmi silný zásah „XXXX“

Posouzení míry vlivů na identifikované a klasifikované znaky kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu je pak předloženo v další tabulce:

Tabulka 12 Standardizovaná tabulka identifikace a klasifikace hlavních znaků kulturní a historické charakteristiky KR – posouzení míry vlivu

B.2	Identifikované hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky	klasifikace znaků			vliv záměru
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	var. 1 var. 2
		+ pozitivní O neutrální - negativní	xxx zásadní xx spouštějící x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX stírající
B.2.1	silně urbanizovaná městská krajina (Děčín), řeka v nábrežních zdech a náplavkách	O	xxx	xx	X (+)
B.2.2	významné architektonické hodnoty centrálního prostoru města (Děčín)	+	xxx	xx	O
B.2.3	krajinný charakter území s říční dopravou	O	xx	xx	XX (spíše +)
B.2.4	kulturní dominanta zámku	+	xxx	xxx	O
B.2.5	kulturní dominanta restaurace s rozhlednou na Pastýřské stěně	+	xx	xx	O
B.2.6	lidové stavby kombinovaného typu (zdívo, roubení, hrázdění)	+	xx	xx	O
B.2.7	rekreační objekty lázní a vily podél Labe z přelomu 19. a 20. století	+	xx	xx	O
B.2.8	novodobá zástavba panelových obytných domů	-	x	x	O
B.2.9	specifický charakter řídce osídlené krajiny údolí Labe	+	xx	xx	X
B.2.10	specifický charakter krajiny poznačen odsunem obyvatel (bez vazby a vztahu ke krajině Děčínska)	O	x	x	X
B.2.11	údolí s technickými úpravami a zařízeními překladiště a přístavišť (Děčín, Loubí)	-	xx	xx	X
B.2.12	objekty novodobých průmyslových areálů z konce 20. století	-	xx	x	O
B.2.13	nepřístupnost břehů ze silnice na pravém břehu a přes vegetační pás na levém břehu	O	x	x	O

B.2	Identifikované hlavní znaky kulturní a historické charakteristiky	klasifikace znaků			vliv záměru
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	var. 1 var. 2
		+ pozitivní O neutrální - negativní	xxx zásadní xx spoluurčující x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX stírající
B.2.14	nepříznivý vliv železniční trati v sevřeném údolí (údolí jako dopravní koridor)	-	xx	x	O

Záměr ovlivní v dílčím úseku podobu kulturní krajiny údolí Labe, a to včetně úseku se zjevnými vazbami na zástavbu Děčína. Tyto vlivy jsou však, z hlediska kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu, relativně méně významné (bezpochyby platí v porovnání se zásahy přírodní charakteristiky), neboť převážně nezasahují zásadní znaky a hodnoty zdejší kulturní krajiny, příp. je zasahují pouze dílčím a v širším kontextu nevýznamným způsobem. Plavba po Labi je se zdejším regionem dlouhodobě a neodmyslitelně spjata, jak je blíže podrobně řešeno již v kapitole 3.2.1, přičemž zdůraznit lze i historické fotografie a pohlednice, které záměrně prvky zdejší labské plavby zobrazují. Záměr cílí na zlepšení plavebních podmínek na Labi v úseku Ústí nad Labem – státní hranice ČR/SRNL, který je pro plavbu zásadní v celorepublikovém měřítku, tedy bude v mnoha ohledech z hlediska kulturní a historické charakteristiky území generovat rovněž pozitiva, která jsou v obou variantách v zcela shodná. Plavební stupeň je vhodně navržen v úseku toku nevýznamném z hlediska kulturní a historické charakteristiky území. Jakkoliv tedy vzdušným hladinám sice vymizí proměnlivost a dynamičnost toku z hlediska kolísání vodní hladiny (např. včetně ztráty možností pozorovat tzv. hladový kámen), vysoké (a nevzhledné) nábřežní zdi přístaviště u železničního mostu či opevnění břehů však budou do velké míry nově trvale zaplaveny. Dojde tak ke změkčení pohledů a zvýší se možnost estetického vnímání dílčích krajinných scénérií. Hladina se zvýší, zklidní a přiblíží. Efekt klidnější vysoké hladiny a blízkosti hladiny k pozorovateli na břehu je v krajinářské architektuře využíván pro zvýšení estetické hodnoty prostoru. Je však nutné připustit, že na zmíněná pozitiva vzdušnosti lze samozřejmě nahlížet rozdílně, zejména právě při vědomí ztráty proměnlivosti a dynamičnosti toku. Z hlediska míry vlivů jsou obě varianty shodné, neboť dílčí odlišnosti, resp. posílení environmentálních opatření v případě varianty 2 se nijak netýká znaků a hodnot zásadních v optice kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu.

V řešeném území se nacházejí civilizační dominanty a akcenty, za kulturní dominantu ve smyslu výkladu pojmů je možno považovat zejména objekt zámku v Děčíně a objekt restaurace s rozhlednou na Pastýřské stěně, příp. lokálně a méně výrazně i některé další objekty (typicky kostely). Záměr vzhledem ke svému charakteru nemůže mít vliv na kulturní dominanty v žádné z posuzovaných variant.

Vliv na rysy a hodnoty kulturní a historické charakteristiky

varianta 1	varianta 2
slabý	

Vliv na kulturní dominanty

varianta 1	varianta 2
žádný	

4.1.3. Vliv na estetické hodnoty krajiny, na harmonické měřítko krajiny a vztahy v krajině

Na základě rozboru vizuálních charakteristik a prostorového uspořádání krajiny, na základě skutečností zjištěných terénní rekognoskací a na základě analýzy pohledů nejen z významných míst tzv. referenčního vnímání krajiny (typicky např. turistické stezky, vyhlídky apod.) je možno stanovit předpokládanou míru vlivu záměru na znaky a hodnoty vizuální charakteristiky krajinného rázu.

Přítomnost pozitivních znaků a estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů pro pozorovanou krajinnou scénu v rámci potenciálně dotčeného krajinného prostoru je patrná v následující standardizované tabulce, která pracuje se soustavou indikátorů důležitých (pozitivních) znaků či hodnot krajinného rázu, tedy jevů, jejichž přítomnost ukazuje na výraznost krajinného rázu:

Tabulka 13 Standardizovaná tabulka přítomnosti indikátorů znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická a syntetická kritéria) v potenciálně dotčeném krajinném prostoru – KP A.5 Děčínská kotlina – posouzení míry vlivu

KP A.5 Děčínská kotlina				
C.1	Indikátory přítomných znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická kritéria)	přítomnost indikátoru v území		vliv záměru
		ANO	NE	var. 1 var. 2
Charakter vymezení v prostoru				
C.1.1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	x		O
C.1.2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	x		O
C.1.3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou	x		O
C.1.4	Vymezení prostorů více horizonty	x		O
C.1.5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	x		O-X
Rysy prostorové struktury				
C.1.6	Maloplošná struktura (mozaika drobných ploch a prostorů s převažujícím přírodním charakterem)		x	/
C.1.7	Maloplošná struktura (mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v zemědělské krajině)		x	/

C.1.8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem	x		O
Konfigurace liniových prvků				
C.1.9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	x		O
C.1.10	Zřetelné linie vegetačních prvků	x		X
C.1.11	Zřetelné linie zástavby		x	/
Konfigurace bodových prvků				
C.1.12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	x		O
C.1.13	Přítomnost zřetelných architektonických a technických dominant	x		O
C.1.14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty		x	/
C.1.15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	x		O
C.2	Indikátory přítomných rysů charakteru a identity (souhrnná kritéria)	přítomnost indikátoru v území		vliv záměru
		ANO	NE	var. 1 var. 2
Rozlišitelnost				
C.2.1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenérie	x		O
C.2.2	Neopakovatelnost krajinných forem	x		O
C.2.3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	x		X
C.2.4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny		x	/
C.2.5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys kraj. scény	x		X
Harmonie měřítka krajiny				
C.2.6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb		x	/
C.2.7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	x		O
C.2.8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny		x	/
Harmonie vztahů v krajině				
C.2.9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	x		O-X
C.2.10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	x		O
C.2.11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí		x	/
C.2.12	Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně	x		O
C.2.13	Uplatnění míst s kulturním významem	x		O
C.2.14	Působivá skladba prvků krajinné scény	x		O-X

Tabulka 14 Standardizovaná tabulka přítomnosti indikátorů znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická a syntetická kritéria) v potenciálně dotčeném krajinném prostoru – KP B.1 Údolí Labe v Děčínské vrchovině – posouzení míry vlivu

KP B.1 Údolí Labe v Děčínské vrchovině				
C.1	Indikátory přítomných znaků nebo hodnot rysů prostorové skladby (analytická kritéria)	přítomnost indikátoru v území		vliv záměru
		ANO	NE	var. 1 var. 2
Charakter vymezení v prostoru				
C.1.1	Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem	x		O
C.1.2	Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů	x		O
C.1.3	Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou		x	/
C.1.4	Vymezení prostorů více horizonty		x	/
C.1.5	Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny	x		X
Rysy prostorové struktury				
C.1.6	Maloplošná struktura (mozaika drobných ploch a prostorů s převažujícím přírodním charakterem)		x	/
C.1.7	Maloplošná struktura (mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v zemědělské krajině)		x	/
C.1.8	Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem		x	/
Konfigurace liniových prvků				
C.1.9	Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)	x		O
C.1.10	Zřetelné linie vegetačních prvků	x		O
C.1.11	Zřetelné linie zástavby		x	/
Konfigurace bodových prvků				
C.1.12	Přítomnost zřetelných terénních dominant	x		O
C.1.13	Přítomnost zřetelných architektonických a technických dominant		x	/
C.1.14	Neobvyklý tvar nebo druh dominanty		x	/
C.1.15	Přítomnost vedlejších prostorových akcentů	x		O
C.2	Indikátory přítomných rysů charakteru a identity (souhrnná kritéria)	přítomnost indikátoru v území		vliv záměru
		ANO	NE	var. 1 var. 2
Rozlišitelnost				
C.2.1	Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scénérie	x		X-XX
C.2.2	Neopakovatelnost krajinných forem	x		X

C.2.3	Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně	x		X-XX
C.2.4	Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny		x	/
C.2.5	Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys kraj. scény	x		O
Harmonie měřítka krajiny				
C.2.6	Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb	x		O
C.2.7	Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků	x		X-XX
C.2.8	Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny		x	/
Harmonie vztahů v krajině				
C.2.9	Soulad forem osídlení a přírodního prostředí	x		O
C.2.10	Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce	x		O
C.2.11	Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí		x	/
C.2.12	Uplatnění kulturních dominant v krajině scéně		x	/
C.2.13	Uplatnění míst s kulturním významem		x	/
C.2.14	Působivá skladba prvků krajině scény	x		X-XX

V potenciálně dotčeném krajinném prostoru je možno předpokládat následující míru vlivu stavby na hlavní znaky vizuální charakteristiky:

Tabulka 15 Standardizovaná tabulka identifikace a klasifikace hlavních znaků vizuální charakteristiky krajinného rázu – posouzení míry vlivu

C.3	Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky	klasifikace znaků			vliv záměru
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	var. 1 var. 2
		+ pozitivní O neutrální - negativní	xxx zásadní xx spouštějící x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX stírající
C.3.1	ojetiněly charakter sevřené krajinné scény, ojetiněly tvary skalnatých útvarů a dominant – scénérie údolí Labe v Děčinské vrchovině se skalními hranami a výraznými terénními horizonty, výrazné terénní dominanty mezi Nebočady a	+	XXX	XXX	O

C.3	Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky	klasifikace znaků			vliv záměru
		dle projevu	dle významu	dle ceny	var. 1 var. 2
		+ pozitivní O neutrální - negativní	xxx zásadní xx spouštějící x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX stírající
	Těchlovicemi uzavírající jižní horizonty děčínské kotliny				
C.3.2	specifičnost krajinného prostoru, prolomeného k západu otevírajícího se do příčného údolí Čertovy Vody – levobřežní zástavba v prostorech B.1.2 a B.1.3	+	XXX	XXX	X
C.3.3	harmonie izolované zástavby s krajinným rámcem	+	XX	XX	X-XX X
C.3.4	harmonie lidových staveb s krajinným rámcem	+	XX	XXX	O
C.3.5	architektonicky zachované objekty secesní zástavby, městské vily z přelomu 19. a 20. století	+	XX	XXX	O
C.3.6	výrazná panoramata terénních horizontů s dominantou Pastýrské stěny nad centrem (Děčín)	+	XXX	XXX	O
C.3.7	dynamika krajinné scény kontrastně působící s tekoucí hladinou řeky a vertikálami skalnatých či lesnatých srázů	+	XXX	XXX	X-XX
C.3.8	urbanizovaný charakter koridoru Labe v prostoru Děčína	-	XX	X	X (spíše +)
C.3.9	zástavba novodobého charakteru v kontrastu s historickými dominantami města a skalními útvary (Děčín)	-	XX	XX	O
C.3.10	industriální charakter břehových scénérií v Děčínské kotlině a v Loubí	-	XX	X	X (spíše +)
C.3.11	výrobní areály továren malého měřítka z počátku 20. století	O	XX	X	O
C.3.12	novodobé areály továren velkého měřítka s kontrastem řeky Labe – rozložení průmyslových areálů v Rozbělesích, Křešicích a Boleticích (podobně v Loubí) vytváří velmi specifický a vizuálně neatraktivní (narušený) charakter krajinné scény koridoru řeky	-	XX	XX	O

C.3	Identifikované hlavní znaky vizuální charakteristiky	klasifikace znaků			vliv záměru
		dle projevu	dle významu	dle cennosti	var. 1 var. 2
		+ pozitivní O neutrální - negativní	xxx zásadní xx spouštějící x doplňující	xxx jedinečný xx význačný x běžný	O žádný X slabý XX středně silný XXX silný XXXX stírající
C.3.13	výrazné opevněné betonové zdi překladiště a technické stavby v Loubí	-	XX	X	+
C.3.14	liniový prvek železniční tratě na levém břehu s pohybem vlaků promítajícím se jako dynamický prvek v krajinné scéně	O	XX	X	O
C.3.15	výrazná dominanta zámku v Děčíně na terénním ostrohu	+	XXX	XXX	O
C.3.16	harmonie dominanty zámku v Děčíně, restaurace s rozhlednou na Pastýřské stěně, mostu a řeky	+	XX	XXX	X
C.3.17	chátrající „šedivé“ architektonické objekty vil, promítající se v dílčích pohledech a scénériích	O	XX	XX	O
C.3.18	ojedinělé kulturní dominanty zanikající v pohledech proti proudu řeky v převaze liniových dopravních tras	-	XX	X	O
C.3.19	cenné dílčí scénérie břehových partií	+	X	XX	XX X-XX
C.3.20	rozehlý jižní prostor s přírodě blízkými partiemi na náplavech s dominantami okraje Českého středohoří	+	XX	XX	X-XX
C.3.21	hladový kámen na břehu řeky viditelný jen v době sucha a mimořádně nízkého stavu vody v řece (Horní Žleb)	+	X	XX	XXXX

Z výše uvedených tabulek je patrné, že krajina, ve které je záměr navržen, se vyznačuje výskytem mnoha standardizovaných indikátorů pozitivních hodnot a znaků krajinného rázu. Krajina má jako celek vizuální atraktivitu a estetickou působivost. Ve smyslu § 12 zákona jsou v této krajině přítomny estetické hodnoty, harmonické vztahy a v mnohém i harmonické měřítko. Některé z přítomných hodnot mohou být záměrem dotčeny, a to v převážné většině případů až středně silně. Z uvedených tabulek je přitom zřejmé, že intenzita působení záměru

ve vizuální rovině v plném rozsahu nepřejímá intenzitu vlivů z hlediska přírodní charakteristiky krajinného rázu, která zpravidla identifikuje relativně větší míru dotčení některých z přítomných znaků a hodnot.

Je nevyhnutelnou daností záměru spojeného se splavněním významného vodního toku, že se zásahy s ním spojené budou dotýkat přinejmenším dílčích krajinných scénérií (zejména ve vztahu k břehovým partiím), v rámci kterých se některé prvky záměru, resp. změny v území budou uplatňovat významně rušivě a způsobovat disharmonii ve vztahu k estetickým hodnotám krajiny a zažitým harmonickým vztahům krajiny, tím významněji, čím více jsou tyto hodnoty a vztahy v krajině přítomny. Z hlediska díkce zákona je však nutné vážit významnost vlivů záměru v rámci těchto dílčích krajinných scénérií s vlivy vnímanými v rámci celkového kontextu krajiny, příp. zohlednit i referenční významnost jednotlivých pohledů identifikovaných v rámci celého potenciálně dotčeného krajinného prostoru.

Vzhledem k velkému měřítku údolí Labe nepředstavuje záměr zásah, který by se zásadně vymykal měřítku zdejší krajiny, či znamenal silné či dokonce stírající vlivy na estetické hodnoty znaků převážně širšího krajinného rámce. Jedinečné hodnoty údolí Labe a jeho nejcennější krajinářské partie – skalní hrany a svahové porosty, výrazná morfologie terénu a výrazná krajinná scéna – nebudou rozhodujícím způsobem ovlivněny. Přímé technické zásahy území a změny výšky hladiny v poměrně rozsáhlém úseku toku však nutně generují silné zásahy do přírodních hodnot i snížení některých hodnot estetických, vnímaných zejména v detailu scénérií břehových partií. V rámci obou variant záměru zaslouží prvořadou pozornost zejména vlastní objekt plavebního stupně a prvky a zásahy s ním bezprostředně související. Jejich vizuální uplatnění bude, v případě údolních poloh, soustředěné převážně do území relativně blízkého, zatímco širěji bude jejich vizuální uplatnění omezováno, až prakticky zcela znemožňováno kombinací morfologie terénu a vertikálních bariér viditelnosti zejména v podobě dřevinné vegetace (v území jsou na svazích navazujících na řeku Labe hojně přítomné lesní porosty). Z některých vyhlídkových míst v rámci zdejších svahů širšího území však bude plavební stupeň zřetelně patrný. V tomto ohledu je tak v dílčím detailu nepatrně příznivější varianta 2, která obecně klade větší důraz na vizuální integraci záměru do krajiny, resp. opatření ke krajinářskému začlenění v prostoru plavebního stupně (ozeleněné fasády, popínavé rostliny na ocelových sítích či zelené střechy MVE), v celkovém krajinném kontextu jsou však rozdíly spíše nevýznamné, přičemž v citlivosti škály vlivů dle použitého Metodického postupu nevedou k rozdílnému hodnocení variant. V případě obou variant lze zdůraznit vlivy vzdušné negativní z hlediska proměnlivosti a dynamičnosti toku, již v kapitole 4.1.2 však na toto není z hlediska kulturní a historické charakteristiky (viz kapitola 4.1.2) nahlíženo pouze negativně, což se propisuje rovněž do charakteristik vizuální. Zároveň je diskutován význam plavby po Labi, která je se zdejším regionem dlouhodobě a neodmyslitelně spjata. Vizuální uplatnění třeba i některých výraznějších prvků zásahu území – typicky zejména právě plavební stupeň a jeho promítnutí v rámci krajinné scény v pohledech z vyhlídek na svazích – lze pak v těchto ohledech vnímat v mnohém přeci jen mírněji, byť je nutné dodat, že toto vnímání bude ve velké míře ovlivněno subjektivními postoji pozorovatele. Zcela jistě však platí, že vlivy zvýšeného ruchu vodní dopravy, který bude záměrem generován, nelze ani v optice vizuální charakteristiky krajinného rázu vnímat negativně, spíše naopak. Stejně pak lze jako v zásadě na bezkonfliktní nahlížet rovněž na případné kumulativní vlivy dalších (spíše lokálně

působících) záměrů na zdejší vodní cestě – zejména přístaviště Hřensko, Ústí n. L. - Mariánský most, Svádov, Velké Březno, České Kopisty a Dobkovice.

Vliv na estetické hodnoty

varianta 1	varianta 2
slabý až středně silný	

Vliv na harmonické měřítko krajiny

varianta 1	varianta 2
slabý až středně silný	

Vliv na harmonické vztahy v krajině

varianta 1	varianta 2
slabý až středně silný	

5. Závěr

Na základě hodnocení vlivu variant záměru **Zlepšení plavebních podmínek na Labi v úseku Ústí nad Labem – státní hranice ČR/SRN** na pozitivní hodnoty a významné rysy jednotlivých charakteristik krajinného rázu a estetické a prostorové vztahy a hodnoty je možno odpovědět na tři standardní otázky:

A. Vyznačuje se ráz krajiny v prostoru dotčeném vlivem záměru znaky přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR a hodnotami estetickými? Mají přítomné znaky a hodnoty jedinečný význam?

Ráz krajiny v PDoKP se vyznačuje přítomností znaků všech charakteristik KR (přírodní, kulturní, historická) a atraktivitou jejich vizuálního projevu (hodnoty estetické, harmonické měřítko a vztahy). Některé znaky a hodnoty krajinného rázu, přítomné v oblasti a místě krajinného rázu, jsou hodnoceny jako znaky jedinečného významu z hlediska regionu či státu, a to především znaky přírodní charakteristiky, což ostatně reflektuje skutečnost pozice PDoKP hned na území dvou CHKO (Labské pískovce a České středohoří).

B. Je lokalita záměru situována ve vizuálním kontextu s významnými znaky a hodnotami přírodní, kulturní a historické charakteristiky krajinného rázu? Pokud jsou přítomny znaky jedinečného a neopakovatelného významu, bude do nich záměr nepříznivě zasahovat? A pokud ano, v jaké míře?

Hlavní vlivy obou variant záměru jsou soustředěny výhradně do prostoru labského údolí, ve vizuálním kontextu s jedinečnými přírodními hodnotami, danými vymezením prostoru údolí Labe a cennými partiemi skalnatých terénních hran a srázů. Záměr se v krajinných panoramatech do těchto hodnot širšího krajinného rámce promítá relativně méně výrazně. Naprostá většina vlivů větší míry významnosti se týká přírodě blízkého charakteru řeky Labe (vč. cenných břehových partií) a lokalit navazujících bezprostředně na řeku. Vlivy záměru se v zásadě nedostávají do bezprostředního vizuálního kontextu s hodnotnou zástavbou a cennými stavbami, významně tedy neovlivňují hodnoty kulturní a historické charakteristiky. Ačkoli jsou v prostoru znaky jedinečného a neopakovatelného významu hojně přítomné, v převážné většině případů do nich záměr nebude (významně) zasahovat.

C. Ovlivní navrhované změny v území podstatným způsobem krajinná panoramata? Budou zasahovat do cenných dílčích scenerií?

Záměr vzhledem ke svému charakteru a rozsahu působení významně neovlivní krajinná panoramata. Budou však ovlivněny cenné dílčí scenerie, s uplatněním cenných břehových partií a lokalit navazujících bezprostředně na řeku Labe. Realizace záměru bude jistě představovat změnu KR. Prostorové snížení či setření cenných hodnot stávající krajiny se jeví v obou variantách jako významné (v dílčím detailu nepatrně příznivější v případě varianty 2), zejména ve vztahu k některým cenným dílčím krajinným sceneriím, nikoliv ve vztahu ke krajinným panoramatům a celkovému širšímu krajinnému rámci

(geomorfologie, způsob vymezení prostoru, měřítko prostoru, resp. cenné přírodní hodnoty skal, skalnatých srázů a terénních hran), kde jsou soustředěny nejceněnější hodnoty zdejšího labského údolí, jedinečné v rámci regionu i státu.

Na základě hodnocení vlivu záměru lze shrnout, že jeho realizace bude znamenat následující zásahy do zákonem stanovených kritérií uvedených v § 12 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění – viz Tabulka 16.

Tabulka 16 Standardizovaná tabulka vlivu na zákonná kritéria krajinného rázu

zákonem daná kritéria krajinného rázu (§ 12 zákona)	vliv záměru
	varianta 1 varianta 2
Vliv na rysy a hodnoty přírodní charakteristiky	středně silný až silný
Vliv na rysy a hodnoty kulturní charakteristiky	slabý
Vliv na ZCHÚ	středně silný
Vliv na VKP	středně silný až silný
Vliv na kulturní dominanty	žádný
Vliv na estetické hodnoty	slabý až středně silný
Vliv na harmonické měřítko krajiny	slabý až středně silný
Vliv na harmonické vztahy v krajině	slabý až středně silný

6. Literatura a zdroje

Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel: Plavební stupeň Děčín, zlepšení plavebních podmínek na řece Labi – posouzení stavby z hlediska ochrany krajinného rázu dle ustanovení § 12 zákona č. 114/1992 Sb.; 2006.

Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel: Plavební stupeň Děčín, zlepšení plavebních podmínek řeky Labe – posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz dle ustanovení § 12 zák. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny; 2010.

Atelier V – Ing. arch. Ivan Vorel: Plavební stupeň Děčín, zlepšení plavebních podmínek řeky Labe – posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz dle ustanovení § 12 zák. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. 2015.

BAHLCKE, J., EBERHARD, W., POLÍVKA, M.: Lexikon historických míst Čech, Moravy a Slezska. Praha: Argo, 2001.

BRYCHTOVÁ, J.: Vyhodnocení krajinného rázu území NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce – II. část, 11/2007

BUKÁČEK, R. & MATĚJKA P. a kol.: Metodika hodnocení krajinného rázu, SCHKO ČR. 1997.

CULEK, M. (ed.) a kol., Biogeografické členění České republiky. Praha: Enigma, 1996.

CULEK, M. a kol., Biogeografické členění České republiky. II. díl. Praha: AOPK ČR, 2005.

ČTVERÁK, V., LUTOVSKÝ, M., SLABINA, M., SMEJTEK L.: Encyklopedie hradišť v Čechách. Praha: Libri, 2003.

DEMEK, J. (ed.), Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČSR. Praha: Academia, 1987.

DEMEK, J., MACKOVČIN, P. (eds.) a kol., Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČR. Brno: AOPK ČR, 2006.

Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005. Praha: ČSÚ, 2006.

NEUHÄUSLOVÁ, Z. a kol., Mapa potenciální přirozené vegetace ČR. Praha: Academia, 2001.

CHROMEC, B.: Místopisný slovník Československé republiky. Praha: Československý kompas, 1935.

KOTYŠKA, V.: Úplný místopisný slovník Království českého. Praha: Bursík & Kohout, 1895.

KUČA, K.: Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 1. vyd., Praha: Libri, 1998.

LÖW, J.: Preventivní hodnocení krajinného rázu na území CHKO České středohoří, 2010

LUTOVSKÝ, M.: Encyklopedie slovanské archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Libri, 2001.

POCHE, E. a kol.: Umělecké památky Čech 4 (P–Š). Praha: Academia, 1980.

PROFOUS, A.: Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny; Praha: Československá akademie věd a umění, 1949.

VOREL a kol.: Zlepšení plavebních podmínek řeky Labe v úseku od Střekova po státní hranici ČR/SRN – vyhodnocení vlivu navrhované stavby na krajinný ráz ve smyslu § 12 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny; 2002.

VOREL, I. (ed.) et al., Krajinný ráz a východiska jeho hodnocení. Praha: Nakladatelství Naděžda Skleničková, 2006.

VOREL, I., BUKÁČEK, R., MATĚJKA, P., CULEK, M. & SKLENIČKA, P.: Posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz (metodický postup). Praha. 2004.

VOREL, I. & KUPKA, J.: Metoda posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. EIA – IPPC – SEA; roč. XIV, č. 2, s. 7–14. 2009.

VOREL, I. & KUPKA, J.: Krajinný ráz. Identifikace a hodnocení. Praha: ČVUT. 2011.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970. Praha: Federální statistický úřad, 1978.

SEDLÁČEK, A.: Místopisný slovník historický království Českého. Praha: Argo, 1998 (fotoreprint původního vydání z roku 1909).

SEDLÁČEK, A.: Hrady, zámky a tvrze Království českého. díl XIV. Praha: Šolc a Šimáček, 1923.

VLČEK a kol. - Zeměpisný lexikon ČSR – Vodní toky a nádrže (ACADEMIA Praha 1984)

WACHSMANN, V.: Severní Polabí. Od Litoměřic až k Hřensku. Praha: Čes Labem, nedatováno.

Zevrubný popis rozdělení země království Českého ježto Nejvyššími rozhodnutími od 14. září a 26. listopadu 1853 a od 5. března 1854 schváleno nařízením ministerií záležitostí vnitřních, práv a financí od 9. října 1854 v částce XC., č. 274 zákonníka říšského a v částce XLVII., č. 277, str. 665 zemského věstníka vládního oznámeno bylo..., 1854.

Archivní mapy. Prohlížení archiválií ÚAZK (<http://archivnimapy.cuzk.cz>)

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (<http://aopk.cz>)

Česká geologická služba, mapový server (<http://www.geology.cz>)

Mapový portál Seznam (<http://www.mapy.cz>)

Mapový portál Cenia (<http://geoportal.cenia.cz>)

Mapový server AOPK ČR (<http://mapy.nature.cz>)

Mapový server CRR (<http://mapy.crr.cz>)

Mapový projekt ÚSOP (<http://drusop.nature.cz>)

Mapový portál Google Earth

Mapový portál VÚGTK (<http://mapy.vugtk.cz>)

Mapová aplikace Laboratoře geoinformatiky UJEP (<http://oldmaps.geolab.cz>)

Památkový katalog, NPÚ (<https://pamatkovykatalog.cz>)

Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP), AOPK ČR (<http://drusop.nature.cz/>)

Vodohospodářský informační portál (<http://www.voda.gov.cz/portal>)

Wikipedie, otevřená encyklopedie (<http://www.wikipedia.org>)